

Evaluatie Bureau Architectenregister

Eindrapport

Den Haag, 16 / 12 / 2019

Auteur: Fritz Reijerman

Frederique Uytterlinde

Pauline Modderman

Emma Deijkers

KWINK
GROEP

Samenvatting

Voor u ligt het rapport van de Evaluatie van Bureau Architectenregister. Bureau Architectenregister is een zelfstandig bestuursorgaan en geeft uitvoering aan de Wet op de architectentitel, draagt zorg voor het beheer van het architectenregister en is bevoegd om op te treden tegen onrechtmatig titelgebruik. Daarnaast is Bureau Architectenregister de bevoegde autoriteit in Nederland voor de uitvoering van de Europese richtlijn voor de erkenning van professionele kwalificaties van de onder hem vallende beroepen.¹ Men kan zich inschrijven in het register als architect, als stedenbouwkundige, als tuin- en landschapsarchitect en als interieurarchitect.²

Achtergrond en uitvoering van de evaluatie

Op basis van de Kaderwet zbo's dienen zbo's periodiek geëvalueerd te worden. Het ministerie van OCW heeft KWINK groep de opdracht gegeven de evaluatie van Bureau Architectenregister over de periode 2011-2018 uit te voeren. Dit evaluatieonderzoek heeft tot doel de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van Bureau Architectenregister vast te stellen en op basis daarvan een aantal aanbevelingen te doen voor de toekomst.

Om tot conclusies over de doeltreffendheid en doelmatigheid van Bureau Architectenregister te komen, hebben we feiten en percepties verzameld en conclusies getrokken rondom de volgende onderwerpen:

1. De wettelijke taken, bevoegdheden en de missie van het Bureau Architectenregister;
2. De uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten van Bureau Architectenregister;
3. De organisatie, mensen en middelen van Bureau Architectenregister;
4. De governancerelatie van Bureau Architectenregister met de betrokken ministeries.

In deze evaluatie hebben we daartoe de volgende onderzoeksmethoden ingezet:

- Een uitgebreide **documentanalyse** heeft het startpunt gevormd van deze evaluatie. Op basis van deze documentenanalyse hebben we een informatie-uitvraag gedaan bij Bureau Architectenregister, om de resultaten van deze analyse aan te scherpen.
- Vervolgens hebben **24 interviews** plaatsgevonden met de directeur, de voorzitter, medewerkers en commissieleden van Bureau Architectenregister zelf en met onderwijsinstellingen, beroeps- en brancheverenigingen en de betrokken ministeries.
- We hebben **een presentatie van de eerste beelden** gegeven aan de begeleidingscommissie van het ministerie van OCW en vervolgens aan Bureau Architectenregister om met Bureau Architectenregister te reflecteren op onze bevindingen aan de hand van stellingen.
- Tenslotte hebben wij het **rapport** opgesteld dat nu voor u ligt.

Hierna vatten we eerst onze conclusies met betrekking tot de doeltreffendheid en doelmatigheid van Bureau Architectenregister samen. Vervolgens beschrijven we de belangrijkste conclusies en aanbevelingen op de vier onderwerpen die zijn genoemd in de opsomming hierboven.

¹ Zie: <https://www.architectenregister.nl/over-ons/het-bureau/>.

² In deze rapportage verwijzen we, wanneer we het woord 'architect' gebruiken, steeds naar al deze disciplines, tenzij anders vermeld.

Doeltreffendheid

Bureau Architectenregister heeft tussen 2011 en 2018 doeltreffend gefunctioneerd in de zin dat de wettelijke taken en bevoegdheden zijn uitgevoerd en uitgeoefend. Er zijn geen doelstellingen (gericht op resultaten) aangetroffen, waardoor we niet kunnen beoordelen of het Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden *goed* heeft uitgevoerd en uitgeoefend. Om nog doeltreffender te kunnen functioneren, is het daarom belangrijk om doelstellingen te formuleren die richting geven aan de activiteiten: welke resultaten worden met de activiteiten beoogd?

Bureau Architectenregister heeft beschreven zorgvuldig, transparant en herkenbaar voor de doelgroep te willen zijn. Het is aannemelijk dat Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden zorgvuldig vervuld heeft. Er zijn in de evaluatieperiode weinig klachten bij Bureau Architectenregister binnengekomen en werkprocessen met betrekking tot de registrertaak staan beschreven. Bureau Architectenregister kan nog transparanter handelen en meer herkenbaar zijn voor de doelgroep door meer te communiceren over de doelstellingen en daaraan gekoppelde activiteiten.

Het is daarnaast aannemelijk dat Bureau Architectenregister een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van de geformuleerde missie door de waarde van de architectentitel te vergroten. Bureau Architectenregister heeft dit met name gerealiseerd door de succesvolle implementatie en uitvoering van de (zelfstandige route van de) beroepsservaringsperiode en door een goede samenwerking op te zetten met partijen in het architectenveld. Bureau Architectenregister kan de bijdrage aan de waarde van de titel nog verder vergroten door de waarde van de titel actief uit te dragen naar de buitenwereld, bijvoorbeeld door opdrachtgevers bewust te maken van (de waarde van) de beschermde titel.

Doelmatigheid

Uit de evaluatie blijkt dat verschillende bedrijfsprocessen van het Bureau Architectenregister tussen 2011 en 2018 doelmatiger zijn ingericht. Het vastleggen van verschillende werkprocessen, investeringen in de ICT-voorzieningen en een herinrichting van de organisatie hebben bijgedragen aan een professionalisering van de organisatie. Tegelijkertijd concluderen we dat het Bureau Architectenregister de bedrijfsvoering doelmatiger kan inrichten, om daarmee kwetsbaarheden en risico's te verkleinen.

We hebben dus indicaties over de mate waarin het Bureau Architectenregister doelmatiger is gaan functioneren, maar we kunnen geen 'harde' uitspraken doen over de doelmatigheid van het Bureau Architectenregister gedurende de evaluatieperiode. Hiervoor ontbreekt het aan informatie over bijvoorbeeld ontwikkelingen van kostprijzen, de inhuur van extern personeel en ziekteverzuim.

Bureau Architectenregister heeft oog voor de risico's en verbetermogelijkheden. Ten aanzien van sommige risico's worden reeds voorzieningen getroffen, zoals de aanschaf van een nieuw zaakvolgsysteem en het voeren van gesprekken voor samenwerking rondom de (digitale) registratetaken met DUO. Voor andere risico's of verbetermogelijkheden zijn reeds ideeën, die nog niet zijn uitgewerkt in concrete plannen, zoals het idee om te gaan samenwerken met andere organisatie(s) voor het uitwisselen van personeel om piekdruk te verlagen.

Conclusies per onderwerp en aanbevelingen

De conclusies van de evaluatie op de verschillende onderwerpen zijn in de rapportage steeds opgenomen en onderbouwd in de laatste paragraaf van elk hoofdstuk. De aanbevelingen zijn opgenomen en onderbouwd in hoofdstuk 8. In deze samenvatting zijn de belangrijkste conclusies en aanbevelingen per onderwerp beschreven.

Wettelijke taken, bevoegdheden en de missie

Bureau Architectenregister heeft naast zijn wettelijke taken en bevoegdheden een missie opgesteld, die breder is geformuleerd dan de wettelijke taken en bevoegdheden. De wettelijke taken en bevoegdheden en de missie staan niet met elkaar op gespannen voet, maar de samenhang tussen de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de prioritering is niet beschreven. Het gebrek aan een duidelijke koppeling of samenhang tussen de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie, leidt bij partijen in de architectenbranche soms tot onduidelijkheid. Bureau Architectenregister heeft daarnaast geen beoogde resultaten geformuleerd.

We bevelen Bureau Architectenregister daarom aan om een expliciete koppeling aan te brengen tussen de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de prioritering van activiteiten. Daarnaast bevelen we Bureau Architectenregister aan om zelf, eventueel in samenwerking met het ministerie van OCW, beoogde resultaten, normen of ambities op te stellen ten aanzien van de wettelijke taken en bevoegdheden, ten einde een duidelijk beeld te hebben over de vraag wanneer het Bureau Architectenregister het goed doet.

Activiteiten en resultaten

Omdat Bureau Architectenregister geen beoogde resultaten heeft geformuleerd, kunnen we geen conclusies trekken over het behalen van concrete doelstellingen. Wel zien we dat Bureau Architectenregister de wettelijke taken in de evaluatieperiode voor het overgrote deel heeft uitgevoerd en invulling heeft gegeven aan wettelijke bevoegdheden. Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister benoemen als de belangrijkste resultaten van Bureau Architectenregister een goed functionerend register, het opzetten en implementeren van de beroepserveringsperiode en verbeterd contact met stakeholders in het veld.

We bevelen Bureau Architectenregister aan om doelen te stellen die gekoppeld zijn aan de taken van Bureau Architectenregister. Deze doelen kunnen vervolgens gemonitord worden, waarbij meer gebruik gemaakt kan worden van beschikbare informatie uit de omgeving of openbaar toegankelijke informatie. Daarnaast bevelen wij aan om in samenwerking met de architectenbranche te onderzoeken in hoeverre de zelfstandige route van de beroepserveringsperiode, die Bureau Architectenregister momenteel uitvoert, ondergebracht dient te zijn bij Bureau Architectenregister.

Organisatie, mensen en middelen

De interne organisatie en bedrijfsvoering van Bureau Architectenregister zijn gedurende de evaluatieperiode geprofessionaliseerd, bijvoorbeeld door een herinrichting van de organisatie welke bijdraagt aan het borgen van continuïteit in de bedrijfsprocessen. Bureau Architectenregister heeft oog voor risico's en denkt na over mogelijke aanpassingen. Tegelijkertijd zijn er risico's en mogelijkheden voor verbetering van de interne organisatie, zoals het expliciteren en structureren van werkprocessen en personeelsbeleid en ondervangen van kwetsbaarheden die komen kijken bij een kleine organisatie. Daarnaast rapporteert Bureau Architectenregister jaarlijks over de financiën in een gecontroleerde jaarrekening, maar op bepaalde onderdelen van de financiële bedrijfsvoering zijn verbeteringen mogelijk. Denk hierbij bijvoorbeeld aan inzicht in de kostprijs van de diensten die door Bureau Architectenregister worden geleverd.

We bevelen Bureau Architectenregister aan om een aantal interne en externe processen verder te expliciteren en structureren, zoals de HR-cyclus en de financiële rolverdeling. We bevelen Bureau Architectenregister ook aan om een aantal aspecten van de financiële bedrijfsvoering beter in beeld te brengen en te monitoren, zodat gericht op doelmatigheid van de bedrijfsvoering kan worden gestuurd. Tot slot bevelen we Bureau Architectenregister aan om te onderzoeken of werkprocessen in het kader van de registertaken en de bedrijfsvoering op termijn ondergebracht kunnen worden bij een andere organisatie.

Governance

De governancerelatie is sinds de overgang naar OCW geïntensiveerd, maar niet geformaliseerd. De Kaderwet is gedurende de evaluatieperiode op grote lijnen toegepast door de betrokken ministeries en Bureau Architectenregister. De circulaire 'Governance ten aanzien van zbo's' (hierna: de Circulaire) is voor een belangrijk deel toegepast, maar er zijn ook een aantal zeer relevante punten die nog niet worden toegepast en waarvan de afwijking niet wordt uitgelegd (conform het 'pas toe of leg uit'-principe dat is vastgesteld in de Circulaire). De relatie tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister is goed.

We bevelen Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW aan om een aantal punten uit de Circulaire toe te passen. We bevelen aan om gezamenlijk prestatie-indicatoren op te stellen en werkafspraken om de continuïteit van de goede relatie te waarborgen en de verantwoordingssystematiek door Bureau Architectenregister te verbeteren.

Inhoud

1. Inleiding	8
1.1. Achtergrond en aanleiding	8
1.2. Onderzoeksvragen	8
1.3. Onderzoeksmethoden	9
1.4. Leeswijzer	10
2. Wettelijke taken, bevoegdheden en missie	11
2.1. Wettelijke taken en bevoegdheden	11
2.2. Missie	13
2.3. Samenhang	15
2.4. Onze conclusies	16
3. Organisatie, mensen en middelen	17
3.1. Bedrijfsvoering	17
3.1.1. Organisatie	17
3.1.2. Commissies	20
3.1.3. Processen	22
3.1.4. Financiën	23
3.2. Bestuurlijke inrichting	28
3.3. Onze conclusies	29
4. Activiteiten en resultaten	32
4.1. Beheren register	32
4.2. Werkzaamheden als bevoegde autoriteit	36
4.3. Werkzaamheden examens, bij- en nascholing en de beroepservaringperiode	39
4.4. Overige activiteiten	43
4.5. Onze conclusies	46
5. Governance	48
5.1. Kaderwet en Circulaire	48
5.2. Onze conclusies	51
6. Contextuele ontwikkelingen	52
6.1. Ontwikkelingen tussen 2011 en 2018	52
6.2. Toekomstige uitdagingen	54

7. Conclusies doeltreffendheid en doelmatigheid	56
7.1. Doeltreffendheid	56
7.2. Doelmatigheid	60
8. Aanbevelingen	63
Bijlage 1: Gesprekspartners	66
Bijlage 2: Leden begeleidingscommissie	67
Bijlage 3: Bronnenlijst	68

1. Inleiding

In dit inleidende hoofdstuk geven we allereerst een korte omschrijving van de achtergrond en aanleiding van dit onderzoek. Vervolgens hebben we de onderzoeksvragen van deze evaluatie opgenomen en de onderzoeksmethoden kort toegelicht. We sluiten dit hoofdstuk af met een leeswijzer.

1.1. Achtergrond en aanleiding

Bureau Architectenregister is in 1988 opgericht als stichting en is sinds 2011 een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (hierna: zbo). Bureau Architectenregister geeft uitvoering aan de Wet op de architectentitel, draagt zorg voor het beheer van het architectenregister en is bevoegd om op te treden tegen onrechtmatig titelgebruik. Daarnaast is Bureau Architectenregister de bevoegde autoriteit in Nederland voor de uitvoering van de Europese richtlijn voor de erkenning van professionele kwalificaties van de onder hem vallende beroepen.³ Men kan zich inschrijven in het register als architect, als stedenbouwkundige, als tuin- en landschapsarchitect en als interieurarchitect.⁴

Van 2011 tot 2018 viel Bureau Architectenregister onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: ministerie van BZK). Sinds 2018 valt Bureau Architectenregister wettelijk onder het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (hierna: ministerie van OCW). De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) draagt de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de titelbescherming van tuin- en landschapsarchitecten.

Op basis van de Kaderwet zbo's dienen zbo's periodiek geëvalueerd te worden. Het ministerie van OCW heeft KWINK groep de opdracht gegeven de evaluatie van Bureau Architectenregister over de periode 2011-2018 uit te voeren. Deze evaluatie kijkt terug, maar we kijken ook vooruit naar de vraagstukken waar Bureau Architectenregister te maken heeft of in de toekomst krijgt.

1.2. Onderzoeksvragen

Dit evaluatieonderzoek heeft tot doel de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van Bureau Architectenregister vast te stellen en op basis daarvan een aantal aanbevelingen te doen voor de toekomst. Voor het beoordelen van de doeltreffendheid en doelmatigheid kijken we naar het functioneren van Bureau Architectenregister tijdens de evaluatieperiode, die loopt van 2011 tot en met 2018.

Het ministerie van OCW heeft de volgende onderzoeksvragen meegegeven:

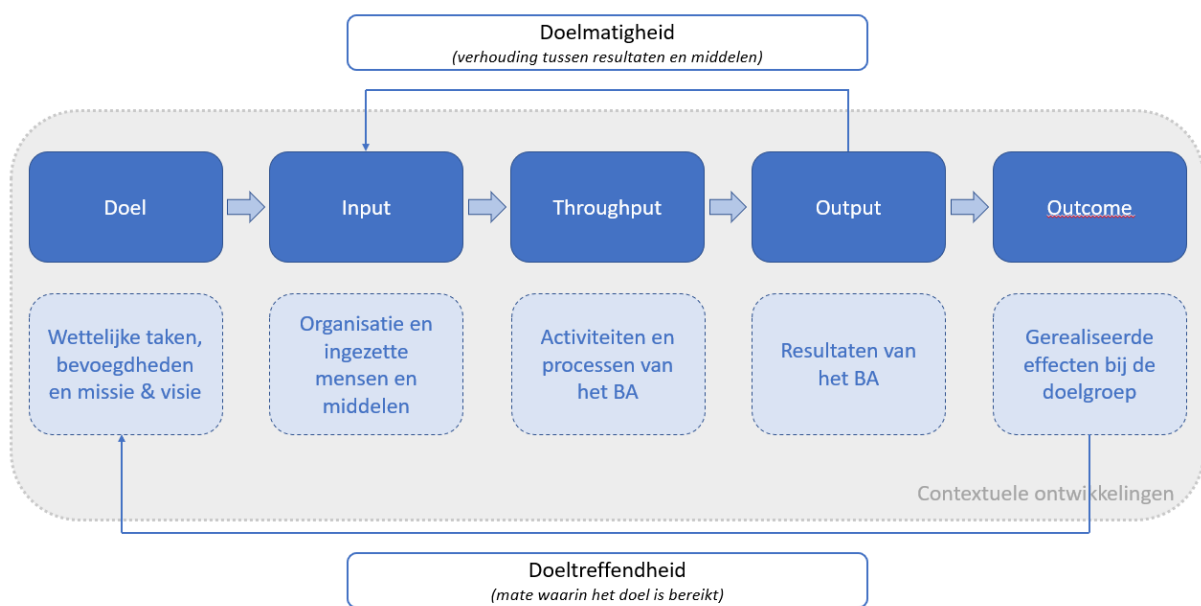
1. Heeft Bureau Architectenregister zijn (wettelijke) taken goed vervuld? (doeltreffendheid)
2. Hoe geeft Bureau Architectenregister invulling aan zijn missie en visie? (doelmatigheid)
3. Zijn de interne organisatie en bedrijfsvoering van Bureau Architectenregister adequaat? (doelmatigheid)
 - a. Hoe worden aanvragen voor registratie behandeld en beoordeeld?
 - b. Hoe verloopt het registratieproces? Is het in lijn met actuele standaarden (zoals de AVG)?

³ Zie: <https://www.architectenregister.nl/over-ons/het-bureau/>.

⁴ In deze rapportage verwijzen we, wanneer we het woord 'architect' gebruiken, steeds naar al deze disciplines, tenzij anders vermeld.

- c. Hoe functioneert de bestuurlijke inrichting?
4. Hoe oordelen stakeholders over het functioneren van Bureau Architectenregister, zowel in termen van doelmatigheid als in termen van doeltreffendheid? Hoe verloopt de afstemming met Bureau Architectenregister?
5. Zijn er punten voor verbetering voor Bureau Architectenregister? Zijn er punten voor verbetering zowel voor Bureau Architectenregister als voor het ministerie van OCW in het licht van de rolverdeling zoals vastgesteld in de circulaire "Governance ten aanzien van zbo's"?
6. Met welke toekomstige uitdagingen dient rekening gehouden te worden?

Om de onderzoeksvragen te structureren, hebben we voor deze evaluatie een analysekader opgesteld (zie figuur 1). Op basis van het analysekader hebben we de onderzoeksvragen van het ministerie van OCW nader geoperationaliseerd.

Figuur 1: Het analysekader.

1.3. Onderzoeksmethoden

De evaluatie heeft plaatsgevonden in de periode augustus tot en met december 2019. In deze paragraaf volgt een overzicht van de door ons gebruikte methoden.

- Een uitgebreide **documentanalyse** heeft het startpunt gevormd van deze evaluatie. Op basis van deze documentenanalyse hebben we een informatie-uitvraag gedaan bij Bureau Architectenregister, om de resultaten van deze analyse aan te scherpen. In de documentanalyse hebben we zowel informatie met directe relevantie tot het Architectenregister behandeld (zoals jaarverslagen en correspondentie tussen de betrokken ministeries en Bureau Architectenregister), als informatie die de onderzoekers in staat stelt bevindingen in een bredere context te plaatsen, zoals onderzoeken in de Nederlandse architectenbranche en evaluaties van andere Nederlandse registers, zoals het Schoolleidersregister Primair Onderwijs.

- Vervolgens hebben er **interviews** plaatsgevonden met stakeholders. In totaal hebben er 24 interviews plaatsgevonden, met de directeur, de voorzitter, medewerkers en commissieleden van Bureau Architectenregister zelf en met onderwijsinstellingen, beroeps- en brancheverenigingen en de betrokken ministeries.
- We hebben **een presentatie van de eerste beelden** gegeven aan de begeleidingscommissie van het ministerie van OCW en vervolgens aan Bureau Architectenregister om met Bureau Architectenregister te reflecteren op onze bevindingen aan de hand van stellingen. Bij deze spiegelbijeenkomst waren de directeur, de voorzitter en een medewerker van Bureau Architectenregister aanwezig.
- Tenslotte hebben wij het **rapport** opgesteld dat nu voor u ligt.

1.4. Leeswijzer

In het vervolg van dit rapport gaan we eerst in op de wettelijke taken, missie en visie (hoofdstuk 2). In hoofdstuk 3 komen de organisatie, mensen en middelen van Bureau Architectenregister aan bod. In hoofdstuk 4 is ingegaan op de activiteiten en resultaten van Bureau Architectenregister. De governancerelatie tussen Bureau Architectenregister en de betrokken ministeries komt in hoofdstuk 5 aan bod. De contextuele ontwikkelingen die invloed uitoefenen op ieder van deze stappen zijn behandeld in hoofdstuk 6. In ieder hoofdstuk zijn eerst de feiten beschreven en vervolgens is uiteengezet wat gesprekspartners over dit onderwerp hebben gezegd.

In hoofdstuk 7 zijn tot slot conclusies getrokken over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van Bureau Architectenregister en in hoofdstuk 8 worden aanbevelingen gedaan aan Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW voor de toekomst.

De bijlagen bij het rapport bevatten: een overzicht van de gesprekspartners (Bijlage 1), een lijst van de leden van de begeleidingscommissie (Bijlage 2) en een bronnenlijst (Bijlage 3).

2. Wettelijke taken, bevoegdheden en missie

Bureau Architectenregister is op grond van de Wet op de architectentitel belast met het beheer van het register; zo besluit Bureau Architectenregister op inschrijvingsverzoeken en voert het digitale en analoge beheer van het register. Daarnaast treedt Bureau Architectenregister op als bevoegde autoriteit bij de uitvoering van deze wet. Als bevoegde autoriteit in EU-verband is Bureau Architectenregister het aanspreekpunt voor beroepsbeoefenaren die over de grens willen werken en is hij overlegpartner van de bevoegde autoriteiten van andere EU-lidstaten. Daarnaast is Bureau Architectenregister bevoegd om op te treden tegen onrechtmatig titelgebruik. Bureau Architectenregister geeft daarnaast invulling aan zijn taken en bevoegdheden aan de hand van een in de jaarverslagen geformuleerde missie.

In dit hoofdstuk gaan we in op de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie van Bureau Architectenregister. In paragraaf 2.3 bespreken we de samenhang tussen de wettelijke taken, bevoegdheden en de missie. In paragraaf 2.4 vindt u onze conclusies op dit onderwerp.

2.1. Wettelijke taken en bevoegdheden

Feiten

In de Wet op de architectentitel (hierna: WAT) wordt de bescherming van de titels van architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten geregeld. In de WAT zijn wettelijke taken en bevoegdheden voor Bureau Architectenregister opgenomen. In deze rapportage delen wij de wettelijke taken en bevoegdheden op in drie categorieën: (1) het beheer van het register, (2) werkzaamheden van Bureau Architectenregister als bevoegde autoriteit en (3) implementatiewerkzaamheden met betrekking tot bij- en nascholing en de Beroepsservaringsperiode (hierna: de BEP). In de tabel hierna zijn de wettelijke taken en bevoegdheden in de drie categorieën ingedeeld.

Het beheer van het register	1
Het verrichten van inschrijvingen en van doorhalingen van inschrijvingen in het, door de Wet op de architectentitel in het leven geroepen, architectenregister	
Erkennen van in het buitenland behaalde diploma's op het gebied van architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur met het oog op inschrijving in het architectenregister	
Vaststellen van nadere eisen waaraan een ingeschrevene moet voldoen die ook onder een andere titel ingeschreven wil worden in het architectenregister en het nemen van beslissingen op verzoeken om inschrijving onder een andere titel	
Aan elke verzoeker doen van (schriftelijke) opgave of een persoon in het architectenregister staat ingeschreven en onder welke titel	
Op verzoek verlenen van een certificaat aan een persoon die werkzaam is op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur en die zich door de kwaliteit van zijn prestaties op het betreffende vakgebied naar het oordeel van Bureau Architectenregister in het bijzonder heeft onderscheiden	
Werkzaamheden als bevoegde autoriteit	2
Fungeren als bevoegde autoriteit in de zin van de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties.	
Verstrekken van informatie over de wettelijke voorschriften met betrekking tot de beroepsuitoefening van architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect in Nederland en over de inschrijving in het architectenregister en de wettelijke gevolgen daarvan	
Optreden tegen het onrechtmatig gebruik van de architectentitel, onder meer door middel van het instellen van gerechtelijke procedures	
Bureau Architectenregister biedt voorts belanghebbenden ondersteuning bij de uitoefening van hun rechten krachtens de richtlijn om in Nederland of een andere betrokken staat op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur zelfstandig of in loondienst beroepswerkzaamheden te verrichten of op een van die gebieden tijdelijk en incidenteel overeenkomstig de richtlijn diensten te verrichten	
Werkzaamheden examens, bij- en nascholing en de BEP	3
Vaststellen van regels met betrekking tot de examens voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten en het organiseren van die examens	
Vaststellen van regels met betrekking tot de tweejarige beroepservaringperiode en het (doen) uitvoeren van die regels	
Op verzoek besluiten dat het getuigschrift van een Academie van Bouwkunst vrijstelling oplevert van het doorlopen van de tweejarige beroepservaringperiode of dat een afgestudeerde een met de tweejarige beroepservaringperiode vergelijkbare beroepservaring heeft opgedaan	
De mogelijkheid om kwalitatieve beleidsregels vast te stellen ter zake van passende bij- en nascholing voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten	
Bureau Architectenregister betreft de beroepsorganisaties en de ongeorganiseerden bij de voorbereiding van de nadere eisen en regels omtrent inschrijving in het register, examens en de beroepservaringsperiode	

Tabel 1: Wettelijke taken en bevoegdheden.

Per 1 januari 2011 is de WAT gewijzigd. Hiermee zijn ook de wettelijke taken en bevoegdheden van Bureau Architectenregister gewijzigd. Met de wijziging van de WAT is onder andere de al eerder ingevoerde bij- en nascholingsverplichting voor architecten ook voor de andere drie beroepsgroepen verankerd. Daarnaast is een verplichte tweejarige-beroepserveringsperiode geïntroduceerd.

De wettelijke taken en bevoegdheden zijn geformuleerd als activiteiten die Bureau Architectenregister uit dient te voeren. Aan de wettelijke taken en bevoegdheden zijn geen doelstellingen of prestatie-indicatoren gekoppeld, waaruit opgemaakt kan worden wanneer de wettelijke taken en bevoegdheden voldoende of onvoldoende zijn uitgevoerd.

Wat zeggen gesprekspartners?

De meeste gesprekspartners kunnen niet precies benoemen wat de wettelijke taken en bevoegdheden van Bureau Architectenregister zijn en welke concrete activiteiten Bureau Architectenregister onderneemt om aan de wettelijke taken en bevoegdheden te voldoen. Gesprekspartners binnen en buiten Bureau Architectenregister zijn het er wel over eens dat het uitvoeren van de wettelijke taken en bevoegdheden het belangrijkste doel is van Bureau Architectenregister, omdat deze wettelijke verplichtingen behelzen.

Medewerkers van Bureau Architectenregister benoemen bijvoorbeeld dat Bureau Architectenregister het goed doet wanneer het registratieproces zorgvuldig en accuraat verloopt. Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister benoemen het beheren van het register, het optreden tegen onrechtmatig titelgebruik en de Europese taken als de belangrijkste wettelijke taken van Bureau Architectenregister. Daarnaast wordt het coördineren van de beroepserveringsperiode genoemd als belangrijkste taak. Dit is slechts gedeeltelijk een wettelijke taak: het opstellen van regels met betrekking tot de beroepserveringsperiode en het (doen) uitvoeren van deze regels is een wettelijke taak, maar veel gesprekspartners doelen hier op het uitvoeren van de zelfstandige route van de BEP die Bureau Architectenregister organiseert.⁵ Dit laatste is geen wettelijke taak. Overigens is in de Regeling Beroepserveringsperiode wel opgenomen dat Bureau Architectenregister commissies beroepserveringsperiode aanstelt voor de verschillende disciplines.⁶

2.2. Missie

Feiten

Bureau Architectenregister geeft invulling aan zijn wettelijke taken en bevoegdheden aan de hand van een in de jaarverslagen geformuleerde missie. Voor 2016 had Bureau Architectenregister nog geen missie geformuleerd in de jaarverslagen. Wel benoemde Bureau Architectenregister een aantal doelen, bijvoorbeeld:

- Bureau Architectenregister voert zijn taken efficiënt en tegen zo laag mogelijke kosten uit en wil daarbij transparant en herkenbaar zijn voor de doelgroep, primair de ingeschrevenen in het architectenregister en degenen die daarin ingeschreven willen worden.
- Bureau Architectenregister onderhoudt goede betrekkingen met de bij de uitvoering van de wet betrokken ministeries, de beroepsorganisaties van architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten, de onderwijsinstellingen die opleidingen aanbieden waarvan het diploma toegang biedt tot het architectenregister (Universiteiten, Academies van Bouwkunst en Academies voor Beeldende Kunsten) en met andere relevante organisaties en instellingen in het werkveld.

⁵ De zelfstandige route is één van de mogelijke routes die een afgestudeerde kan doen om de beroepserveringsperiode te doorlopen. Deze route wordt georganiseerd en uitgevoerd door Bureau Architectenregister. Een andere route is het integrale programma dat door Stichting PEP georganiseerd en uitgevoerd wordt.

⁶ Artikel 4 Regeling Beroepserveringsperiode (2012).

- Bureau Architectenregister streeft ernaar om de waardeperceptie van de architectentitel te versterken. Met het oog hierop wordt een actief beleid gevoerd ten aanzien van het tegengaan van het onrechtmatig gebruik van de architectentitel en wordt getracht door het informeren van de beroepsgroep, de onderwijsinstellingen, de consumenten en de opdrachtgevers de waarde van de titel beter onder de aandacht te brengen.⁷

In 2016 heeft Bureau Architectenregister een missie geformuleerd. De aanleiding voor het opstellen van de missie waren nieuwe vragen uit de beroepsgroepen, de wens om efficiënter en meer klantgericht te werken, de effecten van de beroepsservaringsperiode en onderzoek naar de toekomst van registers van gereguleerde beroepen. Het bestuur en de medewerkers van Bureau Architectenregister zijn in een aantal sessies tot de missie gekomen.⁸ De missie luidt:

“Bureau Architectenregister beschermt de architectentitel, maakt de waarde duidelijk, stimuleert samenwerking tussen partijen in het beroepenveld en creëert voor alle (toekomstig) geregistreerden goede condities voor het succesvol doorlopen van de beroepsservaringsperiode en voor een leven lang leren”

Aan de missie van Bureau Architectenregister zijn geen concrete beoogde resultaten gekoppeld.

In 2019 heeft Bureau Architectenregister tevens een strategisch werkplan opgesteld met plannen en focuspunten voor de toekomst. Dit strategisch werkplan is opgesteld naar aanleiding van het onderzoek “Quality by Title”.⁹ Dit onderzoek is besproken met partijen uit het veld, waarna de prioritering door Bureau Architectenregister is vastgesteld. De focuspunten worden gehanteerd vanaf augustus 2019 en gelden voor de komende vier jaar. In het strategisch werkplan is ook aangegeven welke activiteiten Bureau Architectenregister de komende vier jaar *niet* gaat oppakken. De focuspunten uit het strategisch werkplan zijn:

- Effectuering/promoten van de WAT;
- Intensivering bij- en nascholing: een carrière lang leren;
- Meer toezicht op kwaliteit van de (master)opleidingen;
- Flankerende/stimulerende maatregelen ten behoeve van het architectenvak.

De activiteiten die Bureau Architectenregister *niet* zal oppakken, zijn:

- Het invoeren van een gedragscode voor ingeschrevenen;
- Een beroepsverzekering aanbieden;
- Ingeschrevenen uitschrijven, omdat ze bijvoorbeeld de verplichte bij- en nascholingsuren niet hebben gevolgd.

Tot slot heeft Bureau Architectenregister een aantal kernwaarden geformuleerd, die aangeven *hoe* Bureau Architectenregister wil werken:

Bureau Architectenregister wil transparant en efficiënt zijn en herkenbaar voor de doelgroep, primair de ingeschrevenen in het register en degenen die daarin ingeschreven willen worden. Bureau Architectenregister onderhoudt goede betrekkingen met relevante organisaties en instellingen in het werkveld.¹⁰

⁷ Bureau Architectenregister (2014). *Jaarverslag 2013*.

⁸ Bureau Architectenregister (2017). *Jaarverslag 2016*.

⁹ J.L. Heintz (TU Delft) (2018). *Quality by Title: A report on quality measures in professional registration bodies*.

¹⁰ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*.

Wat zeggen gesprekspartners?

Gesprekspartners geven aan dat zij het belangrijk vinden dat Bureau Architectenregister de waarde van de architectentitel uitdraagt. Het uitdragen van de waarde van de titel wordt gezien als randvoorwaardelijk om de wettelijke taken uit te kunnen voeren, omdat een gedragen titel essentieel is voor het daadwerkelijk beschermen van de titel. Immers, als men de waarde van de titel niet inziet, is registratie en het doorlopen van de beroepservaringsperiode niet van toegevoegde waarde voor (toekomstige) architecten. Veel gesprekspartners hebben met name het uitdragen van de waarde van de titel richting (potentiële) opdrachtgevers benoemd als belangrijk. Bureau Architectenregister heeft zelf ook aangegeven hier in de toekomst meer aandacht aan te willen besteden.

Enkele gesprekspartners benoemen dat de missie van Bureau Architectenregister wat hen betreft te breed geformuleerd is. Er zijn veel andere stakeholders actief in de architectenbranche die zich inzetten voor het architectenberoep of de architectentitel, zoals het organiseren van inhoudelijke activiteiten voor architecten of het onderhouden van contact met Den Haag. Het is volgens deze gesprekspartners belangrijk dat de taken van Bureau Architectenregister en de andere stakeholders niet onnodig overlappen.

Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister zijn over het algemeen niet bekend met de focuspunten uit het strategisch werkplan en de kernwaarden of visie van Bureau Architectenregister.

2.3. Samenhang

Feiten

De samenhang of onderlinge verhouding tussen de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie van Bureau Architectenregister is niet expliciet beschreven. Ook de totstandkoming van de prioritering in het strategisch werkplan is niet geëxpliciteerd. Bureau Architectenregister maakt keuzes, maar hoe de keuzes tot stand komen en hoe de verschillende activiteiten en prioriteiten zich tot elkaar verhouden, is voor de buitenwereld niet inzichtelijk.

De missie is breder geformuleerd dan de wettelijke taken en bevoegdheden. Zowel in de missie als in de wettelijke taken is bijvoorbeeld iets opgenomen over samenwerking met het veld. In de missie is opgenomen dat Bureau Architectenregister samenwerking tussen partijen in het beroepenveld stimuleert. In de wettelijke taken wordt het woord 'samenwerking' niet genoemd, maar is wel opgenomen dat Bureau Architectenregister beroepsorganisaties en ongeorganiseerden betreft bij de voorbereiding van nadere eisen en regels met betrekking tot bijvoorbeeld de beroepservaringsperiode.¹¹

Bureau Architectenregister heeft geen beoogde resultaten en/of prestatie-indicatoren gekoppeld aan de wettelijke taken, bevoegdheden en missie.

Wat zeggen gesprekspartners?

Sommige gesprekspartners zien het uitvoeren van de wettelijke taken en bevoegdheden als de basis van de activiteiten van Bureau Architectenregister. Zij geven aan dat Bureau Architectenregister daarnaast andere activiteiten zou kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld om de waarde van de architectentitel te vergroten. Andere gesprekspartners geven aan dat Bureau Architectenregister zich tot de wettelijke taken en bevoegdheden zou moeten beperken, omdat er ook andere stakeholders actief zijn in de architectenbranche die aanvullende taken verrichten.

¹¹ Artikel 4 lid 1 WAT.

Gesprekspartners vinden het lastig om aan te geven wanneer Bureau Architectenregister het *goed* doet of wat de doelen van Bureau Architectenregister zouden moeten zijn.

Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister weten veelal niet welke prioritering Bureau Architectenregister in zijn doelen of activiteiten aanbrengt. Zij zijn vaak niet op de hoogte van de redenen waarom Bureau Architectenregister ervoor kiest te focussen op bepaalde activiteiten. Bureau Architectenregister kiest er bijvoorbeeld voor om door middel van een positieve insteek de waarde van de titel duidelijk te maken in plaats van actief op zoek te gaan naar oneigenlijk gebruik van de titel. Die keuze en de reden voor deze keuze is bij veel gesprekspartners niet bekend.

Bureau Architectenregister geeft aan dat naar aanleiding van de aanbevelingen in het rapport 'Quality by Title' met het veld is besproken hoe de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie zich tot de prioriteiten uit het strategisch werkplan verhouden.

2.4. Onze conclusies

Bureau Architectenregister heeft naast zijn wettelijke taken en bevoegdheden een missie opgesteld, die breder is geformuleerd dan de wettelijke taken en bevoegdheden. De samenhang tussen de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de prioritering van activiteiten is onvoldoende expliciet.

De wettelijke taken en bevoegdheden van Bureau Architectenregister volgen uit de WAT en zijn geformuleerd als activiteiten. De missie van Bureau Architectenregister is breder geformuleerd en kent een algemener en meer resultaatgericht karakter. Naast de missie heeft Bureau Architectenregister een strategisch werkplan opgesteld met daarin een prioritering van activiteiten vanaf 2019. De wettelijke taken en bevoegdheden en de missie staan niet met elkaar op gespannen voet, maar de samenhang tussen de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie is niet beschreven. Daarnaast is niet onderbouwd waarom voor de prioriteiten in het werkplan is gekozen. Het gebrek aan een duidelijke koppeling of samenhang tussen de wettelijke taken en bevoegdheden en de missie, leidt bij partijen in de architectenbranche tot onduidelijkheid. Ook zijn partijen in de architectenbranche meestal niet op de hoogte van de door Bureau Architectenregister gekozen prioritering.

Bureau Architectenregister heeft geen beoogde resultaten geformuleerd.

De wettelijke taken en bevoegdheden zijn geformuleerd als activiteiten die Bureau Architectenregister op basis van de WAT dient te verrichten. Aan deze wettelijke taken en bevoegdheden zijn geen beoogde resultaten gekoppeld. Ook aan de missie zijn door Bureau Architectenregister geen beoogde resultaten gekoppeld.

Het is wel mogelijk uit de missie beoogde resultaten te identificeren, zoals een beschermde architectentitel, duidelijke waarde van de titel, samenwerking tussen partijen, goede condities voor het succesvol doorlopen van de beroepservaringsperiode en een carrière lang leren. Bureau Architectenregister heeft in de evaluatieperiode echter geen concrete beoogde resultaten geformuleerd op basis waarvan beoordeeld kan worden of deze resultaten inderdaad worden behaald.

3. Organisatie, mensen en middelen

In dit hoofdstuk bespreken we de organisatie en de ingezette mensen en middelen van Bureau Architectenregister. Hierbij gaan we in op de bedrijfsvoering (zie paragraaf 3.1) en de bestuurlijke inrichting (zie paragraaf 3.2). We eindigen dit hoofdstuk met onze conclusies ten aanzien van de bedrijfsvoering en bestuurlijke inrichting (zie paragraaf 3.3).

3.1. Bedrijfsvoering

3.1.1. Organisatie

Feiten

Inrichting van de organisatie

Op verzoek van Bureau Architectenregister is in 2016 een adviesrapport opgesteld ten aanzien van de organisatorische inrichting van Bureau Architectenregister.¹² Aanleiding voor het onderzoeken van de organisatorische inrichting was het feit dat met de wetswijziging in 2011 Bureau Architectenregister is belast met een aantal nieuwe taken. Voor deze nieuwe belasting was andere expertise van medewerkers benodigd dan voorheen het geval was. Zo werd het onder andere noodzakelijk om meer te gaan samenwerken met andere partijen (zoals andere registers en beroepsorganisaties) en diende er een omslag plaats te vinden van een intern gerichte, beheersmatige cultuur naar een open, verbindende cultuur aansluitend op de nieuwe taken. Ook moesten de operationele taken voortvloeiend uit de wetswijziging die aanvankelijk nog door het bestuur werden uitgevoerd, intern door medewerkers binnen de organisatie worden opgepakt. In het kader van deze ontwikkelingen ontstond de behoefte om *“de organisatie om te vormen tot een moderne, flexibele en slagvaardige organisatie die in staat is om effectief en efficiënt in te spelen op een wisselende en vaak onvoorspelbare vraagstelling die voortkomt uit de gewijzigde wetgeving”*.¹³ De aanbevelingen uit het adviesrapport zijn, op het instellen van één functie na, per 1 januari 2018 geïmplementeerd. Naast deze herinrichting van de organisatie heeft Bureau Architectenregister in het kader van de hiervoor benoemde behoefte ook geïnvesteerd in het verbeteren van verschillende ICT- en werkprocessen. In paragraaf 3.1.3 gaan we hier verder op in.

Bureau Architectenregister staat onder de dagelijkse leiding van een directeur. De bevoegdheden van de directeur staan vastgelegd in het Directiestatuut. Daarin staat dat de directeur is belast met de voorbereiding en uitvoering van de bestuursbesluiten, alsmede met de dagelijkse leiding en organisatie van het werkapparaat van Bureau Architectenregister.¹⁴ Dit betekent dat de directeur zich bezig houdt met het strategisch beleid, het rapporteren over Bureau Architectenregister richting het ministerie van OCW, het aansturen en bewaken van de kwaliteit van de organisatie, de positionering van Bureau Architectenregister (binnen onder andere de

¹² GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

¹³ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

¹⁴ Bureau Architectenregister (nd.) *Directiestatuut van Bureau Architectenregister*.

netwerken met ministeries, onderwijsinstellingen, beroepsorganisaties en Europese instellingen), en de tevredenheid over de dienstverlening van Bureau Architectenregister bij geregistreerden.¹⁵

Tot 2018 waren de werkzaamheden binnen Bureau Architectenregister verdeeld over individuele medewerkers met een specialistisch aandachtsgebied. Hierdoor waren medewerkers inzetbaar voor een beperkt aantal werkzaamheden en konden zij taken beperkt van elkaar overnemen. Hierdoor was Bureau Architectenregister niet georganiseerd in afdelingen. Per 1 januari 2014 is aansluiting gezocht bij de functies en functieschalen van het Functiegebouw Rijk. De bestaande taken, werkzaamheden en functieschalen van medewerkers bleven daarbij gehandhaafd.¹⁶

Per 1 januari 2018 is Bureau Architectenregister georganiseerd in twee afdelingen: de afdeling Front Office en de afdeling Behandelen en Ontwikkelen. Hiernaast werkt Bureau Architectenregister met commissies met leden uit de beroepsgroep en andere deskundigen. In paragraaf 3.1.2. gaan we hier verder op in. De Front Office is belast met administratieve taken, zoals de afhandeling van standaardcorrespondentie en factureren. De afdeling Behandelen en Ontwikkelen houdt zich bezig met activiteiten op zowel operationeel als beleidsmatig niveau. Voorbeelden van activiteiten op operationeel niveau zijn het beoordelen van inschrijvingen, de erkenning van buitenlandse diploma's en de beoordeling van bij- en nascholing. Onder activiteiten op beleidsniveau vallen juridische procedures, zoals bijvoorbeeld het opstellen van de regeling beroepservaringsperiode, en beleidsondersteunende taken, onder andere op het gebied van titelbescherming en vertegenwoordiging in Europa.¹⁷ Een belangrijke wijziging in deze opzet is dat medewerkers breder inzetbaar zijn. Waar medewerkers zich eerst focusten op het eigen specialistische aandachtsgebied, wordt nu toegewerkt naar een situatie waarin medewerkers op meerdere aandachtsgebieden inzetbaar zijn.

Personeel

Tabel 2 geeft weer hoeveel fte gemiddeld per jaar werkzaam was bij Bureau Architectenregister en het personeelsverloop in de periode 2011-2018. Hiernaast werkt Bureau Architectenregister met tijdelijke inhuur van extern personeel. Extern personeel wordt ingehuurd als Bureau Architectenregister de expertise niet in huis heeft, bijvoorbeeld voor sommige zaken op het gebied van ICT. Ook wordt extern personeel ingehuurd ter ondersteuning van de uitvoerende werkzaamheden ten aanzien van de beroepservaringsperiode, zoals het onderhouden van contact met deelnemers en het organiseren van de examens. Tot slot komt het voor dat extern personeel wordt ingehuurd als er een tijdelijk probleem is, bijvoorbeeld wanneer het lastig blijkt een vacature te vullen.¹⁸ De onderzoekers beschikken niet over gegevens ten aanzien van het aantal extern ingehuurde fte.

¹⁵ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

¹⁶ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

¹⁷ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

¹⁸ Informatie verkregen van Bureau Architectenregister (oktober 2019).

Jaar	Gemiddeld aantal fte	In- en uitstroom medewerkers
2011	5,4	+ 1 medewerker + 1 tijdelijke medewerker (jurist voor het opzetten van de beroepservaringperiode)
2012	6,1	+ 2 tijdelijke medewerkers (twee coördinatoren beroepservaringperiode) + 1 medewerker (communicatie en ondersteunende werkzaamheden bedrijfsvoering) - 1 medewerker
2013	6,1	Geen verloop van personeel.
2014	6,1	+ 1 medewerker (directeur) - 1 medewerker (directeur)
2015	5,8	- 1 medewerker
2016	5	+ 3 medewerkers - 2 medewerkers
2017	5,8	+ 1 medewerkers - 1 medewerkers
2018	5,7	Over de in- en uitstroom van personeel in 2018 is geen informatie beschikbaar.

Tabel 2. Overzicht van het gemiddeld aantal fte en de in- en uitstroom van medewerkers.

Uit bovenstaande komt naar voren dat Bureau Architectenregister in de periode 2011 – 2018 te maken heeft gehad met personeelsverloop. Het personeelsverloop valt deels te verklaren uit het feit dat Bureau Architectenregister sinds de wetwijzigingen in 2011 is belast met een aantal nieuwe taken. Hiervoor is andere expertise van medewerkers vereist dan voorheen het geval was. Dit heeft ertoe geleid dat verschillende nieuwe medewerkers zijn aangetrokken, zowel in vaste als tijdelijke dienst.

Rechtspositie medewerkers

Bij de verandering van Bureau Architectenregister naar een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan is de rechtspositie van medewerkers veranderd. Vanaf 1 januari 2011 zijn de medewerkers van Bureau Architectenregister ambtenaar op grond van de Ambtenarenwet. Er heeft echter voor de enige medewerker die al in dienst was vóór 1 januari 2011 nog geen overgang plaatsgevonden naar het pensioenfonds ABP. De status van publiekrechtelijk zbo betekent ook dat Bureau Architectenregister voor de werkloosheidswet (WW) is aangemerkt als overheidswerkgever en daarmee volledig eigen risicodragers is voor de WW-uitkering.¹⁹ Tijdens de overgang van het ministerie van BZK naar het ministerie van OCW was dit bekend en zijn over eventuele reparatiekosten afspraken gemaakt.²⁰ Dit heeft echter nog niet geleid tot een daadwerkelijk verandering van de situatie. Bureau Architectenregister is hierover in gesprek met het ministerie van OCW.²¹

Wat zeggen gesprekspartners?

Gesprekspartners benoemen dat er gedurende de evaluatieperiode veel veranderingen hebben plaatsgevonden binnen de organisatie, met name na het aantreden van de nieuwe directeur in 2014. Deze

¹⁹ Lex de Lange (2018). *Positionpaper Bureau Architectenregister*.

²⁰ BZK (2017). *Verslag bestuurlijk overleg 5 september 2017*.

²¹ OCW (2018). *Verslag tussentijdsoverleg OCW en Bureau Architectenregister 13 augustus 2018*.

veranderingen hebben gedurende enige tijd gezorgd voor onrust binnen de organisatie, onder meer omdat een aantal medewerkers binnen korte tijd is vertrokken.

Medewerkers geven aan dat de herindeling van functies naar aanleiding van het adviesrapport in 2016 een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan duidelijkheid ten aanzien van rolverdelingen en structuren binnen de organisatie. Daarvoor waren er weinig structuren binnen de organisatie en werden specifieke werkzaamheden veelal belegd bij individuele personen. Sinds de herinrichting zijn werkzaamheden verdeeld over twee verschillende afdelingen en kunnen de werkzaamheden binnen deze afdelingen door verschillende medewerkers worden opgepakt. Medewerkers ervaren dit als positief en geven aan dat de rollen binnen de organisatie nu duidelijker zijn. Wel blijft het zo dat veel kennis en verantwoordelijkheden nog bij de directeur liggen, waardoor het spannend is wat er gebeurt als de directeur ineens weg zou gaan.

Het faciliteren van de zelfstandige route van de beroepservaringsperiode is volgens de medewerkers een zware belasting voor de organisatie. Ondanks de inhuur van extern personeel kosten de uitvoerende activiteiten voor het faciliteren van de zelfstandige route vaste medewerkers veel tijd. Medewerkers uiten de zorg dat wanneer het aantal deelnemers van de zelfstandige route verder groeit, de uitvoering van andere kerntaken van Bureau Architectenregister onder druk komt te staan.

3.1.2. Commissies

Feiten

Bureau Architectenregister heeft negen commissies ingesteld bij of krachtens de wet, bestaande uit leden die werkzaam zijn in de vier beroepsgroepen en andere deskundigen. Bureau Architectenregister ondersteunt de commissies door het bieden van procesondersteuning en het uitvoeren van secretariële activiteiten, zoals verslaglegging van de gesprekken tussen een BEP-kandidaat en de commissie, het contact met examenkandidaten, het inplannen van BEP-gesprekken en het versturen van facturen. Commissieleden ontvangen een vergoeding voor hun werk en voor de gemaakte reiskosten. In de jaarverslagen en jaarrekeningen van Bureau Architectenregister staat niet vermeld wat de hoogte is van deze vergoedingen.

Er zijn vier examencommissies, vier commissies voor de beroepservaringsperiode en één commissie voor inschrijvingen onder een andere titel:

- De examencommissie voor architecten (4 commissieleden);
- De examencommissie voor stedenbouwkundigen (3 commissieleden);
- De examencommissie voor tuin- en landschapsarchitecten (3 commissieleden);
- De examencommissie voor interieurarchitecten (3 commissieleden);
- De commissie inschrijving onder een andere titel (5 commissieleden);
- De commissie beroepservaringsperiode architecten (4 commissieleden);
- De commissie beroepservaringsperiode stedenbouw (2 commissieleden);
- De commissie beroepservaringsperiode tuin- en landschapsarchitectuur (2 commissieleden);
- De commissie beroepservaringsperiode interieurarchitectuur (2 commissieleden).

Hierna beschrijven we de activiteiten van de commissies op hoofdlijnen.

Examencommissies

Wie niet het juiste diploma heeft voor inschrijving in het architectenregister, kan het architectenexamen afleggen. Dit examen bestaat uit twee delen. In het eerste deel beoordeelt de examencommissie de ervaring van een kandidaat. Wanneer dit als voldoende is beoordeeld worden kandidaten opgeroepen voor het tweede

deel, bestaande uit het schrijven van een scriptie, het vervaardigen van een ontwerp en het voeren van gesprekken hierover met de examencommissie. Kandidaten die beide delen succesvol afleggen, ontvangen een getuigschrift van de examencommissie en kunnen zich inschrijven in het register.

Commissie inschrijving onder een nadere titel

De procedure 'Inschrijving onder een andere titel' is bedoeld voor hen die al ingeschreven staan in het architectenregister en (nog) een inschrijving wensen onder een andere titel. Voorwaarde voor deelname is onder andere het bezit van ten minste zeven jaar beroepservaring op het betreffende vakgebied. De commissie beoordeelt de door de verzoeker ingediende portfolio en voert een gesprek met de verzoeker over zijn projecten en visie op het vak. De commissie beoordeelt of de verzoeker aan de gestelde criteria voldoet en adviseert Bureau Architectenregister omtrent het te nemen besluit over de inschrijving.

Commissies beroepservaringsperiode

De commissies beroepservaringsperiode evalueren en beoordelen kandidaten die de zelfstandige route van de beroepservaringsperiode volgen en verlenen vrijstellingen voor reeds verrichte werkzaamheden. De commissie beroepservaringsperiode spreekt een kandidaat in een startgesprek, een tussengesprek en een eindgesprek. In het eindgesprek beoordeelt de commissie beroepservaringsperiode of de kandidaat voldoet aan de eindtermen van de Regeling Beroepservaringsperiode. Is dat het geval, dan adviseert de commissie beroepservaringsperiode Bureau Architectenregister de kandidaat het certificaat uit te reiken. Hiermee kan de kandidaat zich inschrijven in het architectenregister.

Raad van Advies

Bureau Architectenregister is voornemens om vanaf 2020 een Raad van Advies in te stellen. Deze raad zal worden samengesteld uit vijf onafhankelijke personen met raakvlakken en/of ervaring met de sector. De raad zal maximaal 2 keer per jaar bij elkaar komen, waarbij het bestuur onderwerpen voorlegt waarop verdieping gewenst is. Tevens zal de raad gevraagd en ongevraagd advies geven aan het bestuur.²²

Wat zeggen gesprekspartners?

De commissieleden zijn over het algemeen tevreden over het functioneren van de commissies. Ze geven aan dat de commissies bestaan uit bekwaame en professionele leden en dat de samenwerking binnen de commissies goed verloopt. Ook de samenwerking tussen de commissies en Bureau Architectenregister wordt positief ervaren. Hierbij benoemen commissieleden dat Bureau Architectenregister afspraken vastlegt en nakomt en dat de organisatie van bijeenkomsten goed verloopt. Gesprekspartners waarderen de wijze waarop Bureau Architectenregister de nieuwe commissies voor de beroepservaringsperiode heeft opgezet.

Sommige commissieleden zouden graag structureel overleg voeren met Bureau Architectenregister en met de andere commissies. Zij geven aan dat er weinig contact is tussen de commissies onderling. Door overleg in te voeren tussen de (voorzitters van) commissies kan beter onderling worden afgestemd, bijvoorbeeld over de interpretatie van eindtermen en de wijze waarop die worden toegepast door de verschillende commissies.

Sommige commissieleden geven aan dat de tijdsinvestering die gevraagd wordt van commissieleden niet in balans is met de vergoedingen die er tegenover staan. Dit hangt voor veel commissieleden samen met de verhouding tussen de reistijd en het aantal af te nemen examens op een dag. Met name bij de commissies (zowel examens als voor de beroepservaringsperiode) voor stedenbouwkundigen, interieurarchitecten, en tuin- en landbouwarchitecten komt het regelmatig voor dat zij voor slechts één of enkele personen naar Den Haag komen voor het afnemen van het examen of het hebben van een gesprek met een BEP-kandidaat. Binnen deze disciplines zijn aanzienlijk minder BEP-kandidaten/examen-deelnemers dan bij de discipline architectuur.

²² Informatie verkregen van Bureau Architectenregister.

3.1.3. Processen

Feiten

Bedrijfsprocessen

Bureau Architectenregister heeft gedurende de evaluatieperiode verschillende bedrijfsprocessen vastgelegd en verbeterd, en hier wordt ten tijde van de evaluatie ook nog aan gewerkt. Zo zijn verschillende processen geformaliseerd en is geïnvesteerd in verschillende ICT-voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn:

- In januari 2017 is de website van en voor het architectenregister www.architectenregister.nl vernieuwd. Aan het elektronisch register is een zoekfunctie toegevoegd voor zowel ingeschrevenen als derden. Zo kan er nu op plaats, discipline en achternaam gezocht worden. Tevens kunnen ingeschrevenen inloggen en online hun contact- en contributiegegevens inzien en wijzigen. Ook kunnen ingeschreven zelf verklaringen van inschrijving in vier talen genereren. Tot slot biedt de persoonlijke omgeving de mogelijkheid om bij- en nascholingsactiviteiten bij te houden.
- Bureau Architectenregister heeft zaakvolgsysteem JOIN aangeschaft, waarvan de migratie staat gepland voor november 2019. Met de implementatie van JOIN digitaliseert Bureau Architectenregister de processen rondom de behandeling van zaken, wat tot nu toe grotendeels via papieren dossiers liep.
- Verschillende processen zijn geëxpliciteerd en vastgelegd. Zo is het registratieproces verbeterd en zijn er afspraken gemaakt over de wijze waarop dit plaatsvindt. Ook zijn werkprocessen rondom de registrertaak vastgelegd in handleidingen. Zo is er bijvoorbeeld een handleiding geschreven voor medewerkers over het realiseren van uitschrijvingen.
- In het digitale archief zijn scans van de diploma's vanaf 2006 opgenomen. De diploma's over de periode 1988-2006 bevinden zich in het fysieke archief, dat derhalve nog gedigitaliseerd moet worden. Om de archivering verder op orde te krijgen is door Bureau Architectenregister in de vorm van een bestemmingsreserve een budget gereserveerd. Naar verwachting wordt dit budget in 2019 en 2020 besteed, onder meer voor het inhuren van een archiefdeskundige die Bureau Architectenregister ondersteunt bij het opstellen van geactualiseerde archiefbeheerregels en het vaststellen van de archiefselectielijst.²³

Er zijn echter ook nog bedrijfsprocessen die niet zijn vastgelegd of geëxpliciteerd. Voorbeelden van een aantal belangrijke bedrijfsprocessen die niet zijn vastgelegd zijn:

- Ingeschrevenen in het register zijn verplicht hun vakken kennis op peil te houden door jaarlijks ten minste zestien uur bij- en nascholing te volgen per geregistreerde discipline. In de Regeling bij- en nascholing staat opgenomen welke activiteiten onder bij- en nascholing vallen. Op zijn website ontsluit Bureau Architectenregister actuele informatie bij- en nascholingsactiviteiten. Bureau Architectenregister heeft een richtlijn opgesteld voor het beoordelen en selecteren van het aanbod wat in het overzicht op de website wordt opgenomen, maar deze is te globaal om voor werknemers voldoende ondersteuning te bieden.
- Het Bureau Architectenregister houdt bij wat de gemiddelde tijd is tussen de aanvraag en het besluit op een diploma-onderzoek van een buitenlands diploma. Andere termijnen worden niet gemonitord. Zo is er bijvoorbeeld geen informatie beschikbaar over de gemiddelde tijd tussen de aanvraag en het besluit op een verzoek tot inschrijving in het register.
- Het Bureau Architectenregister geeft aan dat in de praktijk een functiescheiding wordt aangehouden op het gebied van financiën: de medewerker die een akkoord geeft op een betaling is nooit dezelfde als de medewerker die de betaling uitvoert. Er zijn hier echter op papier geen afspraken over vastgelegd.

²³ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*.

- Voor arbeidsvoorwaarden volgt Bureau Architectenregister de regels uit het Algemeen Rijksambtenarenreglement (ARAR).²⁴ Ook gelden binnen de organisatie de gedragsregels ‘Gebruik e-mail en internet op de werkplek’. Verder is er een medewerker die getraind is als bedrijfshulpverlener. Functioneringsgesprekken worden ten minste jaarlijks gehouden.²⁵ Er zijn geen documenten waaruit blijkt dat Bureau Architectenregister bezig is met strategische personeelsplanning, opleiding en ontwikkeling van competenties van medewerkers. Zo is er geen plan voor wat betreft ontwikkeling van medewerkers.

Aansluiting bij een andere registerorganisatie of overheidspartij

In 2013 heeft ABDTOPConsult op verzoek van de Secretarissen-Generaal onderzoek gedaan naar de positionering van zbo's. In het rapport “Onderzoek naar de herpositionering van zbo's” is ten aanzien van Bureau Architectenregister aanbevolen om de uitvoerende werkzaamheden onder te brengen bij agentschappen met gelijksoortige werkzaamheden, zoals het CIBG.²⁶ Dit advies, veranderingen die voortvloeiden uit de wetswijziging in 2011, alsmede de wens vanuit de beroepsgroep en Rijksoverheid om efficiënter en meer klantgerichte te gaan werken, hebben ertoe geleid dat Bureau Architectenregister aansluiting zoekt bij andere registers of overheidspartijen.²⁷ Aansluiting op ICT-systemen van de Rijksoverheid zou kunnen bijdragen aan het verhogen van de efficiëntie, bijvoorbeeld doordat ingeschrevenen die niet voldoen aan de verplichte jaarlijkse bijdrage makkelijker kunnen worden opgespoord en benaderd via DigiD.²⁸ Daarnaast zou Bureau Architectenregister graag personeel willen uitwisselen om incidenteel capaciteitsgebrek binnen de organisatie op te kunnen vangen en om het loopbaanperspectief van medewerkers te vergroten. In het kader van deze ontwikkelingen en wensen is Bureau Architectenregister in 2016 gestart met het onderzoeken van mogelijkheden om op het terrein van de uitvoerende taken en de bedrijfsvoering samen te werken met een vergelijkbare overheidspartner.²⁹ In 2016 en 2017 zijn mogelijkheden voor samenwerking met het CIBG verkend. In 2018 werd duidelijk dat dit geen mogelijkheid was. De kosten en overhead bleken te groot te zijn.³⁰ Eind 2018 is Bureau Architectenregister in gesprek gegaan met de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Wat zeggen gesprekspartners?

Medewerkers die wij gesproken hebben ervaren dat processen gedurende de evaluatieperiode geprofessionaliseerd zijn, maar zien ook nog ruimte voor verbetering. Vaak wordt genoemd dat er momenteel een noodzakelijke verbeteringsslag gemaakt wordt met betrekking tot de ICT-systemen. Zo wordt de aanschaf van zaakvolgsysteem JOIN gezien als een belangrijke professionaliserings- en efficiëntieslag. Medewerkers geven aan dat er nog stappen gemaakt kunnen worden in het verder professionaliseren van de organisatie. Zo geven enkele medewerkers aan dat er behoefte is aan de formalisatie van het personeelsbeleid. Ook geven sommige medewerkers aan dat ze nog meer werkprocessen beter zouden willen vastleggen.

3.1.4. Financiën

Feiten

In tabel 3 staan de totale baten en lasten en het bedrijfsresultaat van Bureau Architectenregister weergegeven voor de periode 2011 – 2018.

²⁴ Zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001950/2019-07-01>.

²⁵ Informatie verkregen van Bureau Architectenregister (oktober 2019).

²⁶ De Leeuw (2013). *Onderzoek naar de herpositionering van zbo's*.

²⁷ Bureau Architectenregister (2018). *Jaarverslag 2017*.

²⁸ Lex de Lange (2018). *Positionpaper Bureau Architectenregister*.

²⁹ Bureau Architectenregister (2017). *Jaarverslag 2016*.

³⁰ OCW (2018). *Verslag toezichthoudersoverleg Bureau Architectenregister en OCW 13 augustus 2018*.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Baten	1.248.247	1.260.438	1.021.686	1.013.204	1.067.364	980.197	967.061	1.094.924
Lasten	1.114.771	1.206.062	995.717	985.220	887.580	961.743	946.340	996.277
Resultaat	133.476	54.376	25.969	27.984	179.784	18.454	20.721	98.647

Tabel 2. Overzicht totale baten en lasten en het bedrijfsresultaat.³¹

Uit tabel 3 komt naar voren dat Bureau Architectenregister jaarlijks een positief bedrijfsresultaat heeft behaald. Tevens valt op dat de lasten tussen 2011 en 2015 zijn afgenomen. Dit kan grotendeels worden verklaard uit de direct kosten die Bureau Architectenregister heeft gemaakt in het kader van het uitvoeren van ontwikkel- en implementatiewerkzaamheden voortvloeiend uit de wijzigingen van de WAT. We lichten dit verder toe onder 'directe kosten'.

Het jaarlijkse positieve bedrijfsresultaat heeft ertoe geleid dat het eigen vermogen van Bureau Architectenregister gedurende de evaluatieperiode is toegenomen van €781.923 op 31 december 2011 naar €1.176.379,- op 31 december 2018. We merken hierbij op dat dit een vrij hoog eigen vermogen is. Het is niet bekend of het opbouwen van het eigen vermogen een bewuste keuze is van Bureau Architectenregister. Wel is Bureau Architectenregister op dit moment volledig eigen risicodragers voor de WW-uitkering van een medewerker. Het is niet duidelijk in hoeverre de afspraken die Bureau Architectenregister heeft gemaakt met het ministerie van BZK over eventuele reparatiekosten dit risico afdekken. Uit documenten is niet af te leiden in hoeverre het eigen vermogen dit risico ondervangt. Wat de bestemming van het eigen vermogen zal zijn wanneer heldere afspraken zijn gemaakt over het ondervangen van het risico, is niet in documenten vastgelegd.

Hierna lichten we de baten en lasten van Bureau Architectenregister verder toe en bespreken we op hoofdlijnen de belangrijkste ontwikkelingen daarin.

Baten

Tabel 4 geeft de baten van Bureau Architectenregister weer in de periode 2011 – 2018. Bureau Architectenregister ontvangt inkomsten uit de bijdrage van ingeschrevenen (jaarlijkse bijdrage) en uit de vergoedingen die worden gevraagd voor inschrijving in het register (inschrijfgelden), het inschrijven onder een andere titel, het onderzoeken van buitenlandse diploma's, het deelnemen aan examens en voor het doorlopen van de zelfstandige route van de beroepservaringperiode.

Daarnaast ontvangt Bureau Architectenregister jaarlijks een bijdrage van de Rijksoverheid. De bijdrage vanuit de ministeries bestaat uit een vergoeding voor het uitvoeren van de wettelijke taken en een vergoeding voor de kosten voortvloeiend uit de vastgelegde bij- en nascholingsplicht voor architecten. In de periode 2011 – 2014 ontving Bureau Architectenregister tevens een subsidie voor de kosten voortvloeiend uit het implementeren van de wijzigingen van de WAT. Voorts heeft Bureau Architectenregister in 2012, 2013 en 2015 subsidies ontvangen vanuit het ministerie van EZK en het ministerie van BZK voor het toetsen van masteropleidingen aan de Technische Universiteit (TU) Delft en de TU Eindhoven.

Tot slot vallen onder overige opbrengsten de opbrengsten uit dwangsommen en opbrengsten 'verlenen certificaat bijzondere kwaliteit of prestaties'. Dwangsommen betreffen de proceskostenveroordeling en verbeuring van een dwangsom door een niet ingeschrevene die door de rechter was veroordeeld wegens het onrechtmatig gebruik van de architectentitel. Aan personen die werkzaam zijn op het gebied van de

³¹ Deze tabel is opgesteld op basis van informatie uit de jaarrekeningen van de betreffende jaren.

architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur en die zich door de kwaliteit van zijn prestaties op het betreffende gebied in het bijzonder hebben onderscheiden, kan Bureau Architectenregister een certificaat te verlenen op grond waarvan men zich kan inschrijven in het register.

Baten	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Opbrengst jaarlijkse bijdrage	737.675	744.118	752.302	785.687	863.433	852.955	835.750	834.234
Gerealiseerde inschrijfgelden	41.595	43.424	40.670	58.270	37.370	23.530	16.245	21.970
Opbrengst examens	58.810	41.790	36.155	39.100	38.550	23.500	14.200	37.150
Opbrengst inschrijving onder een andere titel	-	2.820	5.520	7.235	1.870	4.675	2.805	5.985
Opbrengst gesprekken commissie beroepservaringperiode	-	-	-	-	810	7.560	27.130	82.860
Vergoeding wettelijke taken	24.980	24.696	24.780	24.780	62.490	54.790	57.376	82.000
Bijdrage bij- en nascholing	8.160	6.600	6.600	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Bijdrage onderzoek diploma's	36.500	13.500	13.500	14.500	8.500	2.500	5.000	21.725
Subsidie inzake wijziging WAT	323.477	347.362	78.961	64.230	-	-	-	-
Subsidie toetsing mastertracks	-	4.182	53.170	-	37.130	-	-	-
Inkomsten uit deposito/ resultaat uit effecten	15.750	31.946	7.128	10.402	8.211	2167	-	-
Overige inkomsten	1.300	-	2.900	1.000	1.000	520	555	1.000
Baten	1.248.247	1.260.438	1.021.686	1.013.204	1.067.364	980.197	967.061	1.094.924

Tabel 3. Overzicht van de baten.³²

Lasten

Tabel 5 geeft de lasten van Bureau Architectenregister weer in de periode 2011 – 2018. Tussen 2011 en 2015 namen de totale lasten met 20% af, om vervolgens tussen 2015 en 2018 weer toe te nemen met 12%. Deze ontwikkelingen zijn grotendeels te verklaren uit ontwikkelingen in de directe kosten. We lichten dit verder toe onder 'directe kosten'. Alvorens we hier op ingaan, bespreken we hierna eerst ontwikkelingen in de bedrijfskosten.

³² Jaarrekeningen betreffende jaren.

Lasten	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Directe kosten	383.063	401.551	160.830	143.183	77.552	86.917	73.721	137.176
Personeelskosten	394.285	463.542	469.520	508.323	475.194	484.659	537.685	501.086
Afschrijvingen	42.683	20.421	15.038	10.824	11.339	9.699	8.654	5.692
Huisvestingskosten	78.820	84.804	108.992	91.338	91.434	89.643	88.377	76.957
Kantoorkosten	64.109	60.851	77.445	89.818	70.277	109.964	49.695	49.566
Verkoopkosten	11.988	6.273	24.264	18.539	19.278	18.350	25.247	67.565
Algemene kosten	41.958	79.000	47.996	35.671	54.739	74.025	77.126	54.366
Bestuurskosten	92.996	86.158	85.472	83.151	82.830	83.657	81.327	99.387
Financiële lasten	4.869	3.462	6.160	4.373	4.937	4.829	4.508	4.482
Lasten	1.114.771	1.206.062	995.717	985.220	887.580	961.743	946.340	996.277

Tabel 4. Overzicht van de lasten.³³

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten bestaan uit personeelskosten, afschrijvingskosten, huisvestingskosten, kantoorkosten, verkoopkosten, bestuurskosten, algemene kosten en financiële lasten. We merken ten aanzien van deze kosten het volgende op:

- De verkoopkosten liggen in 2018 aanzienlijk hoger dan het jaar daarvoor. Deze stijging voor een groot deel te verklaren uit eenmalige jubileumkosten voor het 30 jarig jubileum van Bureau Architectenregister in 2018 (€ 22.688).
- De algemene kosten zijn in de jaren 2012, 2016 en 2017 een stuk hoger dan de overige jaren. Dit verschil komt met name door de kosten voor externe advisering.
- De kantoorkosten liggen in 2016 56% hoger dan het jaar daarvoor. Deze toename is te verklaren uit de eenmalige verhoging van de automatiseringskosten (€66.231).
- In 2018 liggen de bestuurskosten 22% hoger dan in 2017. Dit wordt verklaard door de wervingskosten van het nieuwe bestuur (€17.255).

Directe kosten

De directe kosten voor uitvoerende werkzaamheden staan weergegeven in tabel 6. De directe kosten namen in de periode 2011 – 2015 af van € 383.063 tot €77.552. Deze kosten bestonden tussen 2011 en 2014 voor een groot deel uit kosten voor het implementeren van de gewijzigde WAT per 1 januari 2011. Met de inwerkingtreding van de Regeling Beroepservaringsperiode per 1 januari 2015 kwam daaraan een einde en namen de directe kosten voor uitvoerende werkzaamheden aanzienlijk af, van €143.183 in 2014 naar € 77.552

³³ Jaarrekeningen betreffende jaren.

in 2015. Vanaf 2015 nemen de directe kosten echter jaarlijkse opnieuw toe tot € 137.176 in 2018. Deze stijging wordt voornamelijk verklaard door de toenemende kosten voor het faciliteren van de zelfstandige route van de beroepservaringperiode, waarvan het aantal kandidaten in deze periode is toegenomen van 2 tot 241.

Het valt op dat de kosten effectuering titelwet in 2016 en 2017 aanzienlijk hoger liggen dan andere jaren. Onder deze kosten vallen directe kosten die gemaakt zijn voor onderzoek, inschrijving en een gerechtelijk hoger beroep procedure. Bij het beschermen van de titel kreeg Bureau Architectenregister te maken met een zaak in hoger beroep. Er is in 2016 een gerechtelijke procedure gestart. De kantonrechter wees het bezwaar van Bureau Architectenregister af, waarna door Bureau Architectenregister hoger beroep is ingesteld. Op 9 januari 2018 is Bureau Architectenregister in het gelijk gesteld. Bureau Architectenregister heeft in 2018 een restitutie gerechtelijke kosten ontvangen.³⁴

Directe kosten	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Examens	55.997	43.807	37.908	27.178	29.341	19.506	11.038	17.045
Effectuering titelwet	378	859	466	95	599	38.550	25.688	-2.699
Inschrijving onder een andere titel	-	4.716	8.144	6.074	4.866	3.893	5.980	3.375
Uitvoering en beleidsvorming BEP	-	-	-	-	29.913	21.338	31.015	95.255
Certificaat bijzondere kwaliteit prestaties	0	0	5.793	994	1.078	0	0	0
Onderzoeksrapporten	0	4.182	29.558	0	11.755	3.630	0	24.200
Ontwikkelingskosten project wijziging WAT	323.477	347.362	78.961	108.842	-	-	-	-
Totale directe kosten	383.063	401.551	160.830	143.183	77.552	86.917	73.721	137.176

Tabel 6. Overzicht directe kosten.³⁵

Tarieven

Bureau Architectenregister rekent tarieven voor de vergoeding van de volgende zaken:

- De behandeling van een verzoek om inschrijving in het register en de inschrijving daarin;
- De behandeling van de aanvraag om erkenning van een opleidingstitel of een getuigschrift;
- De behandeling van een verzoek om afgifte van een certificaat bijzondere prestatie;
- De jaarlijkse instandhouding van de inschrijving in het register;
- Het verstrekken van afschriften of de in dat onderdeel bedoelde verklaring;
- De toelating tot en het afleggen van het examen;
- De behandeling van een verzoek om gehele of gedeeltelijke vrijstelling van het doorlopen van de tweejarige beroepservaringperiode.

Bureau Architectenregister stelt jaarlijks tarieven voor en deze worden vastgesteld door de Minister. Bureau Architectenregister houdt geen overzicht bij van de ontwikkeling van tarieven voor producten en diensten.

³⁴ Bureau Architectenregister (2018). *Jaarverslag 2017*.

³⁵ Jaarrekeningen betreffende jaren.

Bureau Architectenregister heeft aangegeven dat voor het vaststellen van de tarieven voor examens en de zelfstandige route van de beroepservaringperiode twee uitgangspunten worden gehanteerd: de ontwikkeling van de directe kosten per examenkandidaat vormt de basis voor het tarief en daarnaast mag het tarief niet te veel afwijken van het tarief van het jaar daarvoor. De directe kosten per examenkandidaat hangen sterk samen met het aantal kandidaten. Tarieven worden daarom vastgesteld op basis van het verwachte aantal examenkandidaten voor het komende jaar.³⁶

Bureau Architectenregister heeft geen informatie over de kostprijs³⁷ van de verschillende diensten. De kosten voor de diensten die Bureau Architectenregister levert vallen uiteen in kosten voor de commissies, materiaalkosten en overheadkosten. Bureau Architectenregister geeft aan dat binnen de organisatie niet bekend is hoe de overheadkosten moeten worden toegerekend aan de verschillende diensten. Daardoor kan ook niet worden vastgesteld in welke mate verschillende diensten mogelijk deels worden gefinancierd vanuit de inkomsten van andere diensten en in hoeverre de afnemer van een dienst alleen voor die dienst betaalt, of ook deels meebetaalt aan andere diensten.

Bijdrage Rijksoverheid

Jaarlijks ontvangt Bureau Architectenregister een bijdrage vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering van de wettelijke en beleidsmatige taken. Hiertoe stelt Bureau Architectenregister jaarlijks een bekostigingsaanvraag op. Hierin staan de activiteiten en begrote kosten in het daaropvolgende jaar voor de uitvoering van de aan Bureau Architectenregister opgedragen taken, die voortvloeien uit de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties en de WAT. De bekostigingsaanvraag wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het ministerie van OCW (tot 2017 aan het ministerie van BZK). Bureau Architectenregister rapporteert jaarlijks aan het ministerie van OCW over de financiën in een door een extern accountantskantoor gecontroleerde jaarrekening. Ook stuurt Bureau Architectenregister het jaarverslag conform de kaderwet zbo naar de minister van OCW, naar het ministerie van LNV en de Eerste en Tweede Kamer.

We merken hierbij op dat de jaarrekeningen geen inzicht bieden in de verschillen tussen de begroting en besteding per begrotingspost van de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen. We merken hierbij op het ministerie van BZK Bureau Architectenregister ook nooit heeft verzocht dit inzichtelijk te maken. Het ministerie van OCW heeft Bureau Architectenregister in 2017 en 2018 echter wel verzocht om inzichtelijk te maken dat de activiteiten, waarvoor de bekostiging is verleend, zijn verricht en dat is voldaan aan de, aan de bekostiging verbonden, verplichtingen.³⁸ In de verantwoording over 2018 is dit door Bureau Architectenregister nog niet inzichtelijk gemaakt en het ministerie van OCW heeft Bureau Architectenregister om aanvullende informatie over de besteding van de middelen verzocht. In juni 2019 heeft Bureau Architectenregister in een brief inzichtelijk gemaakt of de activiteiten waarvoor de bekostiging is verleend zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de bekostiging verbonden verplichtingen.³⁹

3.2. Bestuurlijke inrichting

Feiten

Het bestuur van Bureau Architectenregister is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle taken die bij of krachtens de WAT aan Bureau Architectenregister zijn opgedragen dan wel daaruit voortvloeien. Tevens is het bestuur verantwoordelijk voor het functioneren van Bureau Architectenregister. Het bestuur bestaat uit drie

³⁶ Informatie verkregen van Bureau Architectenregister (oktober 2019).

³⁷ De kostprijs is het totaal van de directe en indirecte kosten die gemaakt worden bij de levering van in dit geval een dienst.

³⁸ OCW (2019, 2018). *Vaststelling bekostiging Bureau Architectenregister 2e helft 2017, 28 juni 2018; Vaststelling bekostiging Bureau Architectenregister 2018, 12 juli 2019.*

³⁹ Bureau Architectenregister (2019). *Brief bekostigingsaanvraag (kenmerk 18548 C-sa), 4 juni 2019.*

leden. De leden worden voor vier jaar benoemd door de minister van OCW en kunnen één keer voor dezelfde periode worden herbenoemd. De verantwoordelijkheden van het bestuur volgen uit het bestuursreglement.⁴⁰

Uit de implementatie van de wetswijziging per 1 januari 2011 kwamen een aantal operationele taken voort die door het toenmalige bestuur zijn opgepakt. In de tweede helft van 2018 en begin 2019 zijn de drie toenmalige bestuursleden afgetreden vanwege het aflopen van de benoemingstermijn. In de tweede helft van 2018 is door de minister van OCW een nieuw bestuur benoemd. Dit bestuur heeft geen andere taken dan de taken die zijn neergelegd in het bestuursreglement. Wel is het zo dat het voorgaande bestuur heeft vastgelegd dat de extra, operationele taken die voortvloeiden uit de implementatie van de gewijzigde WAT grotendeels zijn vervuld.⁴¹ Dat betekent dat het nieuwe bestuur geen operationele taken meer heeft. Waar het bestuur tot en met 2018 een operationele en meewerkende rol had, staat het huidige bestuur meer op afstand en vervult het een regisserende rol. Het bestuur heeft haar beleidsvormende taken bij de directeur van Bureau Architectenregister belegd en beoogt meer op hoofdlijnen en strategisch niveau leiding te geven.⁴² Het nieuwe bestuur heeft met name als taak om zich in te zetten voor de verhoging van de waarde van de architectentitel en de verhoging van de kwaliteit van de invulling van de beroepservaringperiode.⁴³

Wat zeggen gesprekspartners?

Veel gesprekspartners zijn tevreden over de huidige situatie. De omslag van een meewerkend bestuur richting een bestuur op afstand wordt gezien als passend bij de fase waarin Bureau Architectenregister zich nu bevindt. De wetswijzigingen uit 2011 zijn doorgevoerd en de beroepservaringsperiode is opgezet. Dit betekent dat het nieuwe bestuur zich kan richten op meer strategische vraagstukken vanuit een regisserende rol op afstand. Gesprekspartners zijn positief over het realiseren van deze omslag.

Sommige gesprekspartners geven aan dat zij sinds het nieuwe bestuur is aangetreden minder contact hebben met Bureau Architectenregister. Na aantreden heeft het nieuwe bestuur naar eigen zeggen met alle beroepsverenigingen een (kennismakings)gesprek gevoerd. Sommige stakeholders zouden echter graag meer contact willen op reguliere basis.

Enkele gesprekspartners twijfelen of hun belangen in het nieuwe bestuur voldoende vertegenwoordigd worden. Zij geven aan dat ze ten tijde van het vorige bestuur wisten welk bestuurslid hun discipline vertegenwoordigde. Binnen het huidige bestuur worden alle disciplines vertegenwoordigd door één persoon. Dit is niet bij alle gesprekspartners bekend. Ook zijn er gesprekspartners die hierbij het risico zien dat de discipline architectuur de andere drie disciplines overschaduwde, gezien de relatief grote omvang van deze groep.

3.3. Onze conclusies

De interne organisatie en bedrijfsvoering van Bureau Architectenregister zijn gedurende de evaluatieperiode geprofessionaliseerd.

Bureau Architectenregister heeft de aanbevelingen ten aanzien van de organisatie-inrichting uit het adviesrapport *Organisatievisie Bureau Architectenregister* in 2018 geïmplementeerd. Daarmee heeft een herinrichting van de organisatie plaatsgevonden welke bijdraagt aan het borgen van continuïteit in de bedrijfsprocessen. Waar voorheen individuele medewerkers verantwoordelijk waren voor specifieke

⁴⁰ Zie: <https://www.architectenregister.nl/media/1052/bestuursreglement-ba.pdf>

⁴¹ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*.

⁴² Lex de Lange (2018). *Positionpaper Bureau Architectenregister*.

⁴³ Bestuur Bureau Architectenregister (2018). *Brief aan beroepsorganisaties over de ontwikkeling van Bureau Architectenregister van 24 april 2018*.

werkzaamheden, zijn medewerkers nu breder inzetbaar en wordt toegewerkt naar een situatie waar alle werkzaamheden door meerdere medewerkers kunnen worden uitgevoerd. Naast de organisatorische herinrichting heeft Bureau Architectenregister geïnvesteerd in het verbeteren en formaliseren van verschillende ICT- en bedrijfsprocessen. Dit blijkt onder andere uit het aanschaffen van een nieuw zaakvolgsysteem, waarvan de migratie staat gepland voor november 2019.

De commissies van Bureau Architectenregister functioneren op grote lijnen goed.

De commissieleden zelf zijn over het algemeen tevreden over het functioneren van de commissies. De samenwerking met Bureau Architectenregister verloopt goed. Er zijn nog mogelijkheden voor verbetering ten aanzien van het contact tussen commissies onderling. Dit gebeurt nu op incidentele basis. Een structurele organisatie van het contact tussen commissies op een of enkele momenten in het jaar kan bijdragen aan beter afstemming tussen de verschillende commissies.

Tegelijkertijd zijn er risico's en mogelijkheden voor verbetering van de interne organisatie.

Bureau Architectenregister is een kleine organisatie en heeft daardoor weinig ruimte om fluctuaties in de omvang van activiteiten op te vangen. De nieuwe taken, met name het faciliteren van de beroepsservaringperiode, als gevolg van de wetswijziging van de WAT per 1 januari 2011 vragen veel capaciteit van de organisatie. Tot nu toe kon dit grotendeels worden opgevangen door inzet van eigen personeel en door inhuur van extern personeel. Dit vormt een risico, zeker wanneer het aantal deelnemers van de zelfstandige route blijft groeien en dit betekent dat deze taak zo zwaar op de organisatie drukt dat de uitvoering van andere taken onder druk komt te staan. Daarnaast is er nog ruimte voor verbetering van de interne organisatie, met name op het gebied van het expliciteren en structureren van werkprocessen en personeelsbeleid. Dit draagt bij aan het verhogen van het doelmatig functioneren van de organisatie, alsmede het borgen van continuïteit van aanwezige kennis en expertise in de organisatie.

Bureau Architectenregister rapporteert jaarlijks over de financiën in een gecontroleerde jaarrekening. Op bepaalde onderdelen van de financiële bedrijfsvoering zijn verbeteringen mogelijk.

Het jaarverslag van Bureau Architectenregister beschrijft de taakuitoefening en het gevoerde beleid. De jaarrekening bevat een overzicht van de financiële situatie van het afgelopen boekjaar. Gedurende de evaluatieperiode behaalde Bureau Architectenregister jaarlijks een positief bedrijfsresultaat. De jaarrekening bieden echter geen inzicht in de verschillen tussen de begroting en besteding per begrotingspost van de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen. Daarnaast heeft Bureau Architectenregister geen inzicht in de kostprijs van de diensten die worden geleverd. Doordat er geen inzicht is in de kostprijs van diensten, kan niet worden vastgesteld in welke mate verschillende diensten deels worden gefinancierd vanuit de inkomsten van andere diensten. Er kunnen goede redenen zijn om een dergelijke kruissubsidiëring te hanteren. Echter, zonder inzicht in de financieringsstromen en kostprijzen kunnen dergelijke keuzes niet weloverwogen gemaakt worden. Tot slot brengt Bureau Architectenregister de ICT kosten, uitgesplitst in ontwikkel- en beheerkosten, niet in beeld. Hierdoor heeft Bureau Architectenregister geen inzicht in de vraag of investeringen in ICT-voorzieningen (ontwikkelkosten) uiteindelijk leiden tot lagere beheerkosten van de ICT.

Bureau Architectenregister heeft oog voor risico's en denkt na over mogelijke aanpassingen.

Dat blijkt onder andere uit de onderzoeken die Bureau Architectenregister heeft uitgezet, zoals het adviesrapport over de organisatie-inrichting⁴⁴ en het onderzoek naar de positie van Bureau Architectenregister in het kader van een eventuele samenwerking met een andere registerorganisatie binnen de rijksoverheid.⁴⁵ Voor sommige risico's of verbetermogelijkheden zijn al stappen gezet, zoals het aanschaffen van het nieuwe zaakvolgsysteem en het voeren van gesprekken voor samenwerking met DUO. Voor sommige risico's zijn al wel

⁴⁴ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

⁴⁵ Lex de Lange (2018). *Positionpaper Bureau Architectenregister*.

ideeën, maar nog geen concrete plannen. Een voorbeeld hiervan is het idee om te gaan samenwerken met andere organisatie(s) voor het uitwisselen van personeel om piekdrukke van elkaar op te vangen. Voor andere risico's of verbetermogelijkheden zijn nog geen ideeën.

Met de start van een nieuw bestuur is gekozen voor een nieuwe bestuurlijke inrichting passend bij de fase waar Bureau Architectenregister zich in bevindt.

Uit de wetswijziging van de WAT per 1 januari 2011 vloeiden operationele taken voort voor het voorgaande bestuur, waardoor dit bestuur vanuit een meewerkende rol en dicht op de organisatie functioneerde. Eind 2018 zijn deze taken grotendeels vervuld. Dit betekent dat het nieuwe bestuur zich meer op strategische vraagstukken en onderwerpen kan richten. Een bestuur op afstand met een regisserende rol is daarbij passend.

4. Activiteiten en resultaten

In dit hoofdstuk behandelen we de activiteiten en de resultaten van Bureau Architectenregister. We behandelen de activiteiten en resultaten in paragraaf 4.1 tot en met 4.3 aan de hand van de wettelijke taken en bevoegdheden (zie voor de indeling van de wettelijke taken en bevoegdheden paragraaf 2.1). In paragraaf 4.4 benoemen we overige activiteiten en resultaten van Bureau Architectenregister die niet direct terug te herleiden zijn naar één van de wettelijke taken en bevoegdheden. We eindigen dit hoofdstuk met onze conclusies op dit onderwerp (zie paragraaf 4.5).

4.1. Beheren register

Feiten

Bureau Architectenregister is belast met het beheren van het architectenregister. Hieronder vallen de volgende wettelijke taken en bevoegdheden:

1. Het verrichten van inschrijvingen en doorhalingen van inschrijvingen in het, door de Wet op de architectentitel in het leven geroepen, architectenregister;
2. Erkennen van in het buitenland behaalde diploma's op het gebied van architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur met het oog op inschrijving in het architectenregister;
3. Vaststellen van nadere eisen waaraan een ingeschrevene moet voldoen die ook onder een andere titel ingeschreven wil worden in het architectenregister en het nemen van beslissingen op verzoeken om inschrijving onder een andere titel;
4. Aan elke verzoeker doen van (schriftelijke) opgave of een persoon in het architectenregister staat ingeschreven en onder welke titel;
5. Op verzoek verlenen van een certificaat aan een persoon die werkzaam is op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur en die zich door de kwaliteit van zijn prestaties op het betreffende vakgebied naar het oordeel van Bureau Architectenregister in het bijzonder heeft onderscheiden.

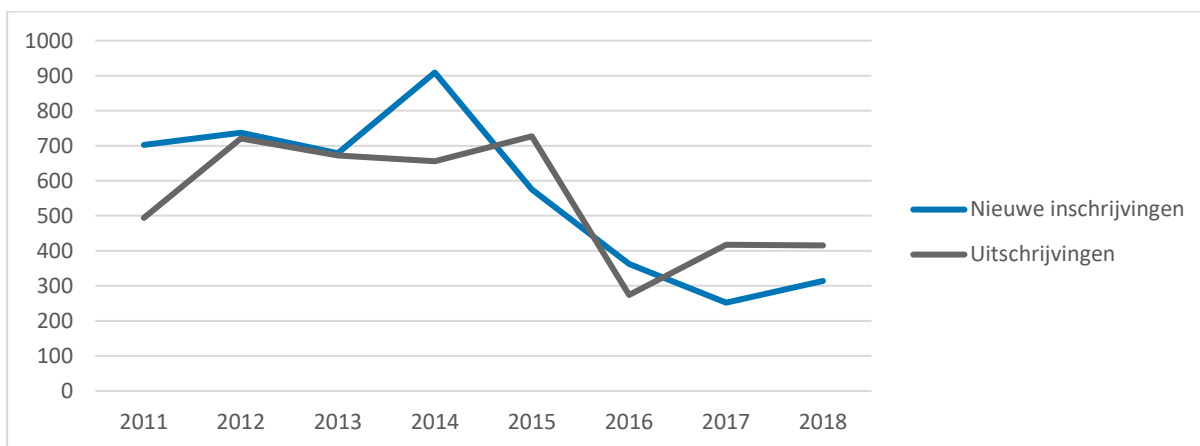
Hierna bespreken we de activiteiten die Bureau Architectenregister heeft uitgevoerd in het kader van bovenstaande taken en bevoegdheden.

1. Verrichten van inschrijvingen en doorhalingen van inschrijvingen

Het verrichten van in- en uitschrijvingen valt onder de dagelijks werkzaamheden van Bureau Architectenregister. In onderstaande tabel staat weergegeven hoeveel personen zijn in- en uitgeschreven gedurende de evaluatieperiode. De ontwikkeling van het aantal inschrijvingen en uitschrijvingen staat tevens weergegeven in figuur 2.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal ingeschrevenen	14.174	14.189	14.196	14.341	14.189	14.101	13.805	13.704
Aantal nieuwe inschrijvingen	702	737	679	909	575	362	252	314
Aantal uitschrijvingen	494	721	672	656	727	274	417	415

Tabel 7. Overzicht van het aantal ingeschrevenen in het register, alsmede het aantal nieuwe inschrijvingen en uitschrijvingen.⁴⁶

Figuur 2: Ingeschrevenen bij Bureau Architectenregister

In bovenstaande overzichten valt het volgende op:

- Het totaal aantal inschrijvingen in het register is sinds 2011 steeds licht gedaald. In jaarverslagen van Bureau Architectenregister wordt hier geen verklaring voor gegeven.
- In 2014 lag het aantal nieuwe inschrijvingen aanzienlijk hoger dan in 2013, namelijk 909 nieuwe inschrijvingen in 2014 ten opzichte van 679 inschrijvingen in 2013. Een verklaring voor deze toename is de invoering van de beroepservaringsperiode per 1 januari 2015. Door af te studeren vóór deze datum konden afgestudeerden zich nog in het register inschrijven zonder deze tweejarige beroepservaringsperiode te doorlopen.⁴⁷
- Het aantal nieuwe inschrijvingen is tussen 2014 en 2017 steeds gedaald. In 2018 is voor het eerst weer een stijging in het aantal nieuwe inschrijvingen waar te nemen. Dit is in lijn met de verwachting dat met de inwerkingtreding van de verplichte beroepservaringsperiode in 2015 een terugval zou zijn van het aantal nieuwe inschrijvingen.⁴⁸ De invoering van de beroepservaringsperiode betekende namelijk dat personen die per 2015 zijn afgestudeerd zich niet meer direct kunnen inschrijven in het register en eerst een tweejarige beroepservaringsperiode moesten doorlopen.
- Het aantal uitschrijvingen uit het register wisselt sterk per jaar. In jaarverslagen van Bureau Architectenregister wordt hier geen verklaring voor gegeven.

Vanaf afstudeerdatum 1 januari 2015 is men verplicht om beroepservaring op te doen voordat men kan worden ingeschreven in het architectenregister. Voor personen die vóór 1 januari 2015 zijn afgestudeerd aan een kwalificerende Nederlandse (master)opleiding geldt een overgangsrecht. Zij kunnen nog ingeschreven worden op basis van (alleen) hun diploma. Wanneer deze personen een verzoek tot inschrijving indienen,

⁴⁶ Bron: Jaarverslagen betreffende jaren.

⁴⁷ Bureau Architectenregister (2015). *Jaarverslag 2014*.

⁴⁸ Bureau Architectenregister (2018). *Jaarverslag 2017*.

beoordeelt Bureau Architectenregister of aan de kwalificaties voor inschrijving in het register wordt voldaan. Wanneer niet aan de eisen voor inschrijving wordt voldaan, kan het architectenexamen worden afgelegd. Wanneer het examen met goed gevolg wordt afgelegd, ontvangt de kandidaat een getuigschrift op grond waarvan hij of zij zich kan inschrijven in het register. Onderstaande tabel geeft het aantal examenkandidaten weer voor de periode 2011 – 2018. Het valt op dat het aantal examenkandidaten in deze periode is afgenomen. In jaarverslagen van Bureau Architectenregister wordt hier geen verklaring voor gegeven.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal examenkandidaten	24	20	12	10	11	10	4	8

Tabel 8. Overzicht van het aantal examenkandidaten.⁴⁹

2. Erkennen van buitenlandse diploma's

Wanneer personen met een in het buitenland behaald diploma een verzoek tot inschrijving in het register indienen, beoordeelt Bureau Architectenregister of wordt voldaan aan de kwalificaties. Diploma's van architectuuropleidingen die binnen de Europese Unie (hierna: EU) zijn behaald, worden automatisch erkend als ze in de EU-richtlijn erkenning beroepskwalificaties zijn vermeld.⁵⁰ Alle overige buitenlandse architectuurdiploma's (binnen en buiten de EU) en diploma's op het gebied van stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur, dienen eerst door Bureau Architectenregister te worden erkend. Hiervoor geldt de (langere en duurdere) algemene procedure uit de EU-richtlijn. Bureau Architectenregister beoordeelt tevens of de beroepservaringsperiode in Nederland (geheel of gedeeltelijk) moet worden doorlopen. In tabel 9 staat het aantal door Bureau Architectenregister erkende buitenlandse diploma's.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal erkende diploma's die niet binnen de EU-richtlijnen vallen	19	13	5	2	7	3	-	9
Aantal automatische erkenningen buitenlandse architectuurdiploma's	48	53	46	52	48	50	32	Niet bekend

Tabel 9. Overzicht van het aantal door Bureau Architectenregister erkende diploma's die niet binnen de EU-richtlijnen vallen.⁵¹

We merken hierbij het volgende op:

- In bovenstaande tabel valt op dat het aantal erkende diploma's die niet binnen de EU-richtlijn vallen toeneemt. In jaarverslagen wordt geen verklaring gegeven voor deze ontwikkeling.
- Het aantal automatische erkenningen van buitenlandse diploma's relatief stabiel is gebleven. Hierbij maakt Bureau Architectenregister in het jaarverslag van 2018 de kanttekening dat, nu de mobiliteit van EU-burgers aanzienlijk is toegenomen, steeds vaker een situatie voorkomt waarin architect-kandidaten hun beroepservaringstraject afleggen in een ander land dan waarin ze hebben gestudeerd. In deze gevallen wordt door de automatische erkenningsprocedure in Richtlijn 2005/36/EG niet voorzien, en dan geldt de (langere en duurdere) algemene procedure, eveneens beschreven in de Richtlijn.⁵² Het is niet bekend hoeveel procedures dit betreft.

⁴⁹ Jaarverslagen betreffende jaren.

⁵⁰ Richtlijn 2005/36/EG.

⁵¹ Jaarverslagen betreffende jaren.

⁵² Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*.

3. Inschrijvingen onder een andere titel

Bureau Architectenregister heeft in 2011 criteria opgesteld waaraan de verzoeker dient te voldoen in de regeling Nadere eisen inschrijving in het architectenregister onder een andere titel.⁵³ Met de inwerkingtreding van artikel 12a van de WAT per 1 januari 2012 is het voor ingeschrevenen mogelijk om zich in het register tevens te laten inschrijven onder een andere architectentitel. Wanneer een dergelijk verzoek wordt ingediend, beoordeelt de commissie 'inschrijving onder een andere titel' of de verzoeker aan de gestelde criteria voldoet. Deze commissie wordt administratief ondersteund door een secretaris van Bureau Architectenregister. In tabel 10 staat het aantal inschrijvingen onder een andere titel weergegeven. Na de inwerkingtreding artikel 12a in 2012 nam het aantal inschrijvingen onder een andere titel toe van 4 inschrijvingen in 2012 tot 7 inschrijvingen in 2015. Hierna nam het aantal inschrijvingen geleidelijk weer af van 4 in 2015 tot 2 in 2018.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal inschrijvingen onder een andere titel	n.v.t.	4	7	7	4	3	2	2

Tabel 10. Overzicht aantal inschrijvingen onder een andere titel in het register.

4. Doen van opgave over ingeschrevenen register

Bureau Architectenregister is verplicht om aan een ieder die hierom vraagt, aan te geven of een persoon staat ingeschreven in het architectenregister en onder welke titel(s). Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal afgehandelde verzoeken. Hiernaast heeft het Bureau Architectenregister het register openbaar gemaakt.⁵⁴ Dit betekent dat belanghebbenden zelf het architectenregister kunnen raadplegen via de zoekfunctie op de homepage van de website. Via de zoekfunctie kan op achternaam, registratienummer of plaats worden gezocht naar architecten. Men kan zien of een architect werkzaam is en onder welke titel de architect geregistreerd staat.

5. Verlenen certificaten bijzondere kwaliteit prestaties

Bureau Architectenregister kan, gehoord door een door hem ingestelde commissie van deskundigen, certificaten verlenen op grond waarvan een persoon zich kan doen inschrijven in het register. Deze certificaten worden verleend aan personen die werkzaam zijn op het gebied van architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur en die zich door de kwaliteit van hun prestatie op het betreffende gebied naar het oordeel van Bureau Architectenregister in het bijzonder hebben onderscheiden. De tabel hieronder geeft weer hoeveel certificaten bijzondere prestaties door Bureau Architectenregister zijn verstrekt gedurende de evaluatieperiode.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal verstrekte certificaten	n.v.t.	0	1	1	1	0	0	1

Tabel 11. Overzicht aantal door Bureau Architectenregister het aantal verstrekte certificaten bijzondere prestaties.

Wat zeggen gesprekspartners?

Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister, vaak zelf ook architecten en daarmee ervaringsdeskundigen, geven aan dat het registratieproces goed verloopt. Men is over het algemeen positief over de wijze waarop Bureau Architectenregister het register beheert. Wel benoemen verschillende gesprekspartners dat de onderzoeken voor buitenlandse diploma's vaak lang duren. Verder geven sommige gesprekspartners aan dat het voor ingeschrevenen niet altijd duidelijk is wat zij voor hun jaarlijkse contributie

⁵³ Zie: <https://www.architectenregister.nl/ik-wil-mij-inschrijven/inschrijving-onder-een-andere-titel/>

⁵⁴ Zie: <https://www.architectenregister.nl/vind-een-architect/>

terugkrijgen. Deze gesprekspartners benoemen dat Bureau Architectenregister beter of scherper naar voren kan laten komen welke activiteiten worden verricht dankzij deze bijdrage en op welke manier dit bijdraagt aan het vergroten van de waarde van de architectentitel.

4.2. Werkzaamheden als bevoegde autoriteit

Feiten

Bureau Architectenregister verricht werkzaamheden als bevoegd autoriteit op basis van de volgende wettelijke taken en bevoegdheden:

1. Fungeren als bevoegde autoriteit in de zin van de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties;
2. Verstrekken van informatie over de wettelijke voorschriften met betrekking tot de beroepsuitoefening van architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect in Nederland en over de inschrijving in het architectenregister en de wettelijke gevolgen daarvan;
3. Optreden tegen het onrechtmatig gebruik van de architectentitel onder meer door middel van het instellen van gerechtelijke procedures;
4. Bureau Architectenregister biedt voorts belanghebbenden ondersteuning bij de uitoefening van hun rechten krachtens de richtlijn om in Nederland of een andere betrokken staat op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur zelfstandig of in loondienst beroepswerkzaamheden te verrichten of op een van die gebieden tijdelijk en incidenteel overeenkomstig de richtlijn diensten te verrichten.

Hierna bespreken we de activiteiten die Bureau Architectenregister heeft uitgevoerd in het kader van bovenstaande taken en bevoegdheden.

1. Fungeren als bevoegde autoriteit in Europees verband

Bureau Architectenregister treedt in EU-verband op als bevoegde autoriteit vanuit Nederland. Voor een goede uitvoering van de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties werken de bevoegde autoriteiten uit de Europese lidstaten met elkaar samen.⁵⁵ Bureau Architectenregister woont daartoe overleggen in Europees verband bij, eventueel samen met een afgevaardigde van het ministerie van OCW, en onderhoudt contact met andere Europese registerorganisaties. Zo is Bureau Architectenregister actief binnen in het Europese Network of Architects' Competent Authorities (ENACA). Binnen dit netwerk informeren leden elkaar over de in hun land geldende toelatingsprocedures en verlenen elkaar bijstand bij het oplossen van problemen die zich bij de toelating tot de uitoefening van het architectenberoep kunnen voordoen. Tevens is Bureau Architectenregister samen met de BNA lid van de Architects' Council of Europe (ACE), het Europese platform van architectenorganisaties en -registers uit alle EU-lidstaten. Voorts is Bureau Architectenregister lid bij de European Council for Interior Architects (ECIA), het platform van Europese beroepsorganisaties op het gebied van de interieurarchitectuur. De ECIA streeft onder meer naar een 'common training platform' waartoe de Richtlijn mogelijkheden biedt. Tot slot wisselt Bureau Architectenregister ook informatie uit door middel van het door de Europese Commissie opgestelde Interne Markt Informatie (IMI)-systeem. Met behulp van het systeem worden (nieuwe) opleidingen aangemeld voor automatische erkenning en stellen de Europese architectenregisters elkaar vragen.

In het kader van het functioneren als bevoegde autoriteit in Europees verband verstrekt Bureau Architectenregister op verzoek attesten, verklaringen en andere documenten zoals bedoeld in de Richtlijn

⁵⁵ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*, p. 15.

erkenning beroepskwalificaties.⁵⁶ In onderstaande tabel staat weergegeven hoeveel van zulke documenten zijn verstrekt gedurende de evaluatieperiode.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal architecten waaraan documenten Richtlijn erkenning beroepskwalificaties zijn verstrekt	49	54	75	100	118	89	97	116

Tabel 12. Aantal architecten waaraan documenten zijn verstrekt zoals bedoeld in de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties. Dit betreft met name attesten inzake opleidingstitel, beroepservaring en rechtmatige vestiging.

In bovenstaand overzicht valt op dat de vraag naar documenten als bedoeld in de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties in de evaluatieperiode sterk is toegenomen. In het jaarverslag van 2018 merkt Bureau Architectenregister hierover op dat het niet bekend is of dit komt door meer bedrijvigheid in het algemeen of meer bedrijvigheid binnen de EU.⁵⁷

2. Verstrekken informatie wettelijke voorschriften beroepsuitoefening

Bureau Architectenregister verstrekt op de website www.architectenregister.nl informatie over de wettelijke voorschriften met betrekking tot de beroepsuitoefening van architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect in Nederland en over de inschrijving in het architectenregister en de wettelijke gevolgen daarvan.⁵⁸ Zo staat er op de website toegelicht wat het systeem van titelbescherming inhoudt en wanneer sprake is van onrechtmatig titelgebruik. Ook wordt op de website toegelicht welke verplichtingen ingeschrevenen van het register hebben.

3. Optreden tegen onrechtmatig gebruik van de architectentitel

Bureau Architectenregister heeft verder de taak om op te treden tegen onrechtmatig titelgebruik. Op de website van Bureau Architectenregister en in de inlogomgeving van de ingeschrevenen is het mogelijk om titelmisbruik te melden. Wanneer na een vooronderzoek blijkt dat de melding terecht is, bepaalt Bureau Architectenregister welke actie het meest effectief is om het onrechtmatig titelgebruik te doen stoppen.⁵⁹ Voorbeelden van dergelijke acties zijn het sturen van een waarschuwingsbrief of het starten van een gerechtelijke procedure.

Bureau Architectenregister rapporteert sinds 2015 in de jaarverslagen over het aantal afgehandelde zaken rondom onrechtmatig titelgebruik. De tabel hierna geeft een overzicht van het aantal afgehandelde zaken van onrechtmatig titelgebruik, alsmede het aantal in behandeling genomen nieuwe meldingen van onrechtmatig titelgebruik.

⁵⁶ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*, p. 15.

⁵⁷ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*, p. 15.

⁵⁸ Zie: <https://www.architectenregister.nl/de-wet/wet-op-de-architectentitel/>

⁵⁹ Bureau Architectenregister (2019). *Jaarverslag 2018*.

Jaar	Aantal afgehandelde zaken onrechtmatig titelgebruik	Aantal in behandeling genomen nieuwe meldingen van onrechtmatig titelgebruik
2015	127	45
2016	99	57
2017	96	65
2018	38*	25

Tabel 13: Overzicht aantal afgehandelde zaken onrechtmatig titelgebruik.

* Dit betrof 23 overtreders die zich ten onrechte als architect presenteerden, 6 overtreders als interieurarchitect, 4 als stedenbouwkundige en 5 als tuin- en landschapsarchitect. Deze informatie is niet voor andere jaren beschikbaar.

In dit overzicht is opvallend dat het aantal afgehandelde zaken met betrekking tot onrechtmatig titelgebruik in 2018 aanzienlijk is afgenomen. Hierover wordt in het jaarverslag geen verklaring gegeven. Wel is het zo dat Bureau Architectenregister tot 2016 actief beleid voerde ten aanzien van het tegengaan van onrechtmatig gebruik van de titel. In 2016 is een nieuwe missie geformuleerd waar dit geen onderdeel meer van is. In plaats daarvan focust de nieuwe missie op het stimuleren van goed titelgebruik.

In het kader van optreden tegen onrechtmatig titelgebruik kreeg Bureau Architectenregister gedurende de evaluatieperiode tweemaal te maken met een gerechtelijke procedure:

- In december 2012 startte Bureau Architectenregister een gerechtelijke procedure tegen een persoon die niet was ingeschreven in het register, maar zich onder andere in het Handelsregister, op zijn website en op LinkedIn presenteerde als “M.J. interieur architectuur”. De kantonrechter heeft de vordering van Bureau Architectenregister in april 2013 toegewezen. De gedaagde heeft zich aan het vonnis geconformeerd en zijn (bureau)presentatie aangepast.
- In 2016 heeft Bureau Architectenregister een ondernemer welke de titel ‘architect’ in een samengestelde bedrijfsnaam voerde, meermaals verzocht om de naamgeving te wijzigen. Nadat hier niet op werd gereageerd is Bureau Architectenregister in 2016 een gerechtelijke procedure gestart. De kantonrechter wees het bezwaar van Bureau Architectenregister af, waarna in 2017 door Bureau Architectenregister hoger beroep is ingesteld. In het arrest van 9 januari 2018 is Bureau Architectenregister in het gelijk gesteld. Bureau Architectenregister merkt in zijn jaarverslag over deze zaak op dat ze het voeren een ingewikkelde en kostbare procedure als deze alleen gerechtvaardigd is als het een principiële zaak betreft die van nut is voor het verbeteren van de titelbescherming in z'n algemeenheid (voor alle disciplines). Voorst merkt Bureau Architectenregister op dat dit bij deze zaak het geval was, omdat het arrest de reikwijdte van artikel 23 lid 5 van de WAT duidelijk maakt, een artikel welke bepaalt wie wel en wie niet gebruik mag maken van de uitzonderingsregel op het voeren van de titel. Met het arrest is beter vastgelegd wat wel en wat niet binnen dit artikel valt en draagt daarmee bij aan de afbakening van de reikwijdte van de titelbescherming.

4. Ondersteuning belanghebbenden bij de uitoefening van hun rechten

Het Bureau Architectenregister geeft aan voorlichting en advies te geven aan Nederlandse (toekomstige) architecten die in het buitenland willen werken als architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect. Er zijn geen gegevens bekend over het aantal adviezen of voorlichtingsbijeenkomsten. Op de website van Bureau Architectenregister is geen informatie verstrekt over het de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen.

Wat zeggen gesprekspartners?

Zowel gesprekspartners binnen als buiten het Bureau Architectenregister zien het bijhouden van en acteren op Europese ontwikkelingen als een belangrijke taak. Het Bureau Architectenregister geeft aan veel aandacht te besteden aan de verantwoordelijkheden als bevoegde autoriteit en benoemt dat één medewerker zich helemaal richt op de Europese taken.

Het Bureau Architectenregister geeft aan dat voor personen met een architectuur-diploma de afspraken op Europees niveau goed werken. Daardoor kunnen personen die in een EU-lidstaat zijn gekwalificeerd als architect zonder al te veel formaliteiten in het Nederlandse register worden ingeschreven. Voor mensen met een buitenlands diploma op het gebied van stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur en interieurarchitectuur moet de aanvraag tot inschrijving in het register door Bureau Architectenregister steeds opnieuw worden beoordeeld. Dit vergt veel tijd van medewerkers, zeker nu het aantal aanvragen de afgelopen jaren toeneemt. Het Bureau Architectenregister geeft aan dat het wenselijk is hier op Europees niveau afspraken over te maken en dat het Bureau Architectenregister hier ook over in gesprek is met andere lidstaten.

De keuze om te focussen op het stimuleren van titelgebruik, in plaats van te focussen op het actief opsporen van onrechtmatig titelgebruik, is nog niet altijd bekend bij gesprekspartners. Wel zijn gesprekspartners overwegend positief over deze keuze. Ze benoemen daarbij vaak het belang van het onder de aandacht brengen van de waarde van de titel bij opdrachtgevers. Sommige gesprekspartners vinden het belangrijk dat het Bureau Architectenregister juist veel meer doet in het tegengaan van onrechtmatig titelgebruik.

4.3. Werkzaamheden examens, bij- en nascholing en de beroepservaringperiode

Feiten

Bureau Architectenregister kent de volgende wettelijke taken en bevoegdheden op het gebied van bij- en nascholing en de beroepservaringperiode:

1. Vaststellen van regels met betrekking tot de examens voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten en het organiseren van die examens;
2. Vaststellen van regels met betrekking tot de tweejarige beroepservaringperiode en het (doen) uitvoeren van die regels;
3. Op verzoek besluiten dat het getuigschrift van een Academie van Bouwkunst vrijstelling oplevert van het doorlopen van de tweejarige beroepservaringperiode of dat een afgestudeerde een met de tweejarige beroepservaringperiode vergelijkbare beroepservaring heeft opgedaan;
4. De mogelijkheid om kwalitatieve beleidsregels vast te stellen ter zake van passende bij- en nascholing voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten;
5. Bureau Architectenregister betreft de beroepsorganisaties en de ongeorganiseerden bij de voorbereiding van de nadere eisen en regels omtrent inschrijving in het register, examens en de beroepservaringsperiode.

Hierna bespreken we de activiteiten die Bureau Architectenregister heeft uitgevoerd in het kader van bovenstaande taken en bevoegdheden.

1. Vaststellen regels examens

Bureau Architectenregister heeft eind 2011 de 'Examenregeling Wet op de architectentitel' opgesteld. In deze regeling zijn regels met betrekking tot het examen voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten vastgelegd.⁶⁰

2. Vaststellen en uitvoeren regels beroepsservaringperiode

Artikel 12e van de gewijzigde Wet op de architectentitel draagt Bureau Architectenregister op om regels vast te stellen omtrent de inhoud en inrichting van de tweejarige beroepsservaringperiode die afgestudeerden vanaf 1 januari 2015 na hun afstuderen moeten doorlopen om ingeschreven te kunnen worden in het architectenregister. Bureau Architectenregister heeft medio 2011 het proces van de totstandkoming van de Regeling Beroepsservaringperiode in gang gezet door samen te werken met partijen in het veld. In 2012 is de regeling opgesteld.⁶¹ Vanaf 2013 was er een coördinator beroepsservaringsperiode werkzaam bij het Bureau Architectenregister die alle voorbereidingen heeft getroffen om de Regeling beroepsservaringsperiode bij de start van de BEP effectief te doen zijn. Eind 2017 is een evaluatie van de eerste bevindingen met de beroepsservaringperiode afgerond. In opdracht van het Rijksvastgoedbedrijf onderzocht organisatieadviesbureau Berenschot het functioneren van de beroepsservaringperiode in de praktijk. Berenschot stelt vast dat na een moeizame start in 2015 de belangstelling voor de beroepsservaringperiode vanaf 2016 gestaag is gegroeid. Op dit moment doen meer deelnemers mee dan op basis van eerdere prognoses was verwacht.¹

Activiteiten met betrekking tot de beroepsservaringsperiode die niet direct voortvloeien uit de wettelijke taak

Er zijn twee manieren om de beroepsservaringperiode te doorlopen, namelijk via een zelfstandige individuele route, via een geïntegreerd programma begeleid door stichting PEP. Daarnaast heeft Bureau Architectenregister op basis van zijn vrijstellingsbevoegdheid besloten dat personen die afstuderen aan een Academie van Bouwkunst en daarna het buitenschoolse curriculum beroepsservaring succesvol doorlopen, een verklaring ontvangen waarmee zij zich kunnen inschrijven in het register. In onderstaande tabel staan het aantal deelnemers van het geïntegreerde programma van de beroepsservaringperiode (PEP) en de zelfstandige route weergegeven. Uit dit overzicht komt naar voren dat het aantal deelnemers aan zowel de geïntegreerde route als de zelfstandige route sinds 2015 sterk is toegenomen.

Jaar	Aantal deelnemers geïntegreerde programma van de BEP (PEP)	Aantal gesprekken met de Commissie Beroepsservaring van de zelfstandige route
2015	9	2
2016	81	34
2017	120	74
2018	120	241

Tabel 14: Resultaten beroepsservaringsperiode.

Bij de zelfstandige route is de kandidaat zelf verantwoordelijk voor het verloop van de beroepsservaringperiode, maar helpt de commissie beroepsservaringperiode door middel van het geven van tips en aanwijzingen. Voorts evalueren en beoordelen de commissies beroepsservaringperiode kandidaten die de zelfstandige route van de beroepsservaringperiode volgen. Deze commissies spreken een kandidaat in een startgesprek, een tussengesprek en een eindgesprek. Bij deze gesprekken zijn tevens medewerkers van Bureau

⁶⁰ Zie: <https://www.architectenregister.nl/ik-wil-mij-inschrijven/examen/>

⁶¹ Zie: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0032509/2012-12-21>

Architectenregister aanwezig om te notuleren. In het eindgesprek beoordeelt de commissie beroepservaringsperiode of de kandidaat voldoet aan de eindtermen van de Regeling Beroepservaringsperiode. Wanneer het eindgesprek positief wordt beoordeeld ontvangt de kandidaat een certificaat en kan hij of zij zich inschrijven in het register.

Andere activiteiten die Bureau Architectenregister heeft ondernomen in het kader van de beroepservaringsperiode zijn onder meer:

- **Erkennen aanbieders programma beroepservaringsperiode:** Bureau Architectenregister erkent aanbieders, programma's en modules voor de BEP. Momenteel betreft dit het geïntegreerde programma van Stichting PEP. De zelfstandige route wordt uitgevoerd door Bureau Architectenregister zelf. Het faciliteren van de zelfstandige route en de erkenning van de geïntegreerde route zijn beiden binnen Bureau Architectenregister belegd; de erkenning vindt plaats door medewerkers van Bureau Architectenregister en de commissies adviseren Bureau Architectenregister, op basis van hun beoordeling van de kwaliteit van kandidaten die de zelfstandige route doorlopen. Over deze werkprocessen zijn geen afspraken op papier gezet. De bevoegdheden rondom de beroepservaringsperiode zijn neergelegd in de Regeling beroepservaringsperiode.
- **Opzetten website:** Bureau Architectenregister heeft in 2014 de website www.beroepservaringsperiode.nl gelanceerd. Op deze website is informatie te vinden over de beroepservaringsperiode en kunnen deelnemers van de beroepservaringsperiode inloggen in een persoonlijke omgeving waarin zij de voortgang van hun beroepservaringsperiode kunnen monitoren.
- **Voorlichting:** In 2014 is een klankbordgroep ingesteld met daarin studenten van alle betrokken universiteiten. De klankbordgroep komt twee keer per jaar bijeen en geeft jaarlijks ten minste één voorlichtingsbijeenkomst aan de TU Delft, TU Eindhoven en de Wageningen University & Research.⁶² Tevens is Bureau Architectenregister vanaf 2015 jaarlijkse aanwezig op bedrijvendagen van de TU Eindhoven en de TU Delft. Hiernaast heeft Bureau Architectenregister in 2016 een e-magazine uitgebracht om op een andere manier meer bekendheid te geven aan de beroepservaringsperiode en het verloop daarvan. Van dit e-magazine zijn 12.500 items verspreid.
- **Peer review:** Bureau Architectenregister heeft in 2018 een 'peer review' georganiseerd voor organisaties die de mogelijkheid bieden om de beroepservaringsperiode te doorlopen (commissie beroepservaringsperiode, PEP, de academies voor bouwkunst en de aanbieders van de afzonderlijke modules, zoals de BNA Academie). Doel van de peer review was om ervaringen en bevindingen uit te wisselen en van elkaars expertise te leren.

3. Verlenen vrijstelling beroepservaringsperiode

Voor afgestudeerden van de Academies voor Bouwkunst die na hun bachelor een buitenschools curriculum beroepservaring hebben gevolgd, geldt een vrijstelling van de beroepservaringsperiode.⁶³ Zij kunnen direct worden ingeschreven in het architectenregister, mits zij een verklaring meesturen waarin hun examencommissie aangeeft dat voldaan is aan de eindtermen. Bureau Architectenregister beschikt niet over cijfers ten aanzien van het aantal inschrijvingen van afgestudeerden van de Academies.

4. De mogelijkheid om kwalitatieve beleidsregels vast te stellen ter zake van passende bij- en nascholing voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten

Regels ten aanzien van bij- en nascholing van architecten zijn door Bureau Architectenregister opgesteld in de Regeling bij- en nascholing architecten.⁶⁴ In de regeling staat aangegeven welke activiteiten onder bij- en nascholing vallen. De regeling is door Bureau Architectenregister reeds opgesteld in 2008. Bureau

⁶² De Zwart & van Urk (2017). *Evaluatie van de beroepservaringsperiode in de praktijk: Een tussenbalans*.

⁶³ Zie: <https://www.architectenregister.nl/de-wet/beroepservaringsperiode/>

⁶⁴ Zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2009-1051.html>

Architectenregister geeft in zijn strategische focus uit 2019 aan dat het voornemens is de huidige beleidsregels met betrekking tot bij- en nascholing te actualiseren en uit te breiden.

5. Betrekken beroepsorganisaties en de ongeorganiseerden bij de voorbereiding van de nadere eisen en regels omtrent inschrijving in het register, examens en de beroepserveringsperiode

In het kader van het opstellen van de Regeling Beroepserveringsperiode heeft Bureau Architectenregister een overleg- en consultatietraject opgezet.⁶⁵ Daarmee is invulling gegeven aan de taak om bij de voorbereiding van de regeling de beroepsorganisaties, de ingeschrevenen die geen lid zijn van een beroepsorganisatie en de onderwijsinstellingen te betrekken. Daarnaast heeft Bureau Architectenregister veelvuldig overlegd en afgestemd met de Rijksbouwmeester en verantwoordelijke dossierhouders van de betrokken ministeries.

We beschrijven hierna op hoofdlijnen op welke wijze beroepsorganisaties, ingeschrevenen en onderwijsinstellingen zijn betrokken:⁶⁶

- Zowel de beroepsorganisaties, faculteitsbesturen van de TU Eindhoven en TU Delft, alsmede de Academies van Bouwkunst hebben gelegenheid gekregen om te reageren op het eerste en tweede concept van de regeling.
- Met de besturen van beroepsorganisaties heeft op reguliere basis overleg plaatsgevonden over de beroepserveringsperiode.
- Met de TU Delft, TU Eindhoven en Wageningen University & Research heeft tussen 2011 en 2014 overleg plaatsgevonden over de noodzakelijke voorlichting aan studenten én over de vraag of er wijzigingen in het curriculum te voorzien waren als gevolg van de beroepserveringsperiode.
- Met de Academies van Bouwkunst heeft overleg plaatsgevonden, waarbij een belangrijk onderwerp de uitwerking betrof van de in de wet opgenomen vrijstelling voor afgestudeerden van de Academies.
- Via het bestuurlijk overleg van de hogescholen met beeldend kunstonderwijs (OBK) heeft ook overleg plaatsgevonden met de acht Academies voor Beelden Kunsten over de consequenties van de beroepserveringsperiode voor studenten van interieuropleidingen.
- Bureau Architectenregister heeft ingeschrevenen in het register benaderd via de website van Bureau Architectenregister en via (digitale) nieuwsbrieven. Hierin werden de ingeschrevenen opgeroepen te reageren op de concept regeling. Op LinkedIn was een discussieplatform beschikbaar en via een afzonderlijk mailadres konden beroepsbeoefenaren vragen stellen of hun reactie geven.⁶⁷

Wat zeggen gesprekspartners?

Beroepserveringsperiode

Gesprekspartners benoemen het opzetten en implementeren van de beroepserveringsperiode als een belangrijk resultaat van Bureau Architectenregister. Gesprekspartners vinden het echter lastig om de resultaten of de bijdrage van Bureau Architectenregister daaraan concreet te benoemen. Met name het succes van de beroepserveringsperiode is volgens een aantal gesprekspartners een resultaat van de branche als geheel. Wel worden de volgende punten vaak benoemd:

- Gesprekspartners waarderen de coördinerende rol die Bureau Architectenregisters op zich heeft genomen bij het opzetten van de beroepserveringsperiode. Hierbij benoemen ze met name dat Bureau Architectenregisters verschillende partijen bij elkaar heeft gebracht, workshops heeft georganiseerd, en voorlichting over de beroepserveringsperiode voor studenten heeft verzorgd.
- Verschillende gesprekspartners benoemen dat het contact tussen de organisatie en Bureau Architectenregister rondom het opzetten van de beroepserveringsperiode is geïntensiveerd en dat dit in

⁶⁵ Bureau Architectenregister (2013). *Jaarverslag 2012*.

⁶⁶ Bureau Architectenregister (2012, 2013, 2014, 2015). *Jaarverslagen 2011, 2012, 2013 en 2014*.

⁶⁷ Bureau Architectenregister (2013). *Jaarverslag 2012*.

de periode daarna is vastgehouden. Gesprekspartners waarderen de verbetering van het contact met Bureau Architectenregister.

- Tot slot benadrukken verschillende gesprekspartners dat het opzetten van de beroepservaringperiode heeft plaatsgevonden in een lastige periode, namelijk ten tijde van de economische crisis. Het wordt gezien als een prestatie dat Bureau Architectenregister er in deze periode toch in slaagde de beroepservaringperiode op te zetten.

Gesprekspartners zijn kritisch op het feit dat zowel de uitvoering van de zelfstandige route als de kwaliteitscontrole op de geïntegreerde route bij Bureau Architectenregister liggen. In het kader van transparantie en het borgen van onafhankelijkheid zouden zij graag zien dat dit bij twee verschillende organisaties belegd wordt.

Gesprekspartners vinden het belangrijk dat Bureau Architectenregister voorlichting geeft aan studenten en werkgevers over de beroepservaringperiode. Ze waarderen de activiteiten die Bureau Architectenregister op dit gebied onderneemt. Tegelijkertijd geven gesprekspartners aan dat hier nog stappen in gemaakt kunnen worden. Veel wordt benoemd dat met name het overbrengen van het belang en de waarde van de beroepservaringperiode nog meer centraal zou mogen staan.

Bij- en nascholing

Gesprekspartners geven aan dat zij geen eenduidig beeld hebben van de bij- en nascholingsplicht. Sommige gesprekspartners vragen zich bijvoorbeeld af of Bureau Architectenregister een kwaliteitscontrole uitvoert op het bij- en nascholingsaanbod, wat geen onderdeel uitmaakt van de wettelijke taken en bevoegdheden van Bureau Architectenregister. Enkele andere gesprekspartners geven aan dat zij dit waardevol zouden vinden.

Gesprekspartners die de 'Regeling bij- en nascholing architecten' kennen, wijzen erop dat de richtlijnen uit de regeling breed zijn geformuleerd en op verschillende wijze geïnterpreteerd kunnen worden. Gesprekspartners geven aan behoefte te hebben aan helderheid hierover. Zij zouden graag een gesprek binnen de beroepsgroep zien over waar bij- en nascholing aan zou moeten voldoen.

Tot slot benoemen gesprekspartners dat de online omgeving in het Architectenregister, waarin architecten hun bij- en nascholing kunnen bijhouden, nog weinig wordt gebruikt.

4.4. Overige activiteiten

Feiten

Onderzoek

Bureau Architectenregister heeft gedurende de evaluatieperiode meerdere onderzoeken uitgezet en rapporten gepubliceerd. Voorbeelden hiervan zijn:

- **Ruimte voor de architect⁶⁸**: Een onderzoek naar de veranderingen in positie van architecten in Nederland in de periode 2008-2018. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Bureau Architectenregister, het Atelier Rijksbouwmeester en de Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA).
- **Quality by title⁶⁹**: Een onderzoek in opdracht van Bureau Architectenregister naar de praktijk van titelbescherming voor architecten in verschillende landen zowel binnen als buiten de Europa. Ook

⁶⁸ Koetsenruijter & Kloosterman (2018). *Ruimte voor de architect*.

⁶⁹ Heintz (2018). *Quality by title*.

werden enkele vergelijkbare beroepen onderzocht. Het doel van het onderzoek was inzicht te krijgen in de vraag welke voordelen titelbescherming heeft, voor de maatschappij en de beroepsgroep.

- **30 jaar Architectenregister:** Een magazine met het laatste nieuws over dertig jaar architectenregister, uitgegeven in het kader van het 30-jarig jubileum van Bureau Architectenregister.
- **Van Binnen naar Buiten⁷⁰:** Een onderzoek naar de rol van de wettelijke titelbescherming voor interieurarchitecten.

Het Bureau Architectenregister is gedurende de evaluatieperiode meermaals gevraagd om onderzoek te (laten) verrichten naar de kwaliteit van opleidingen. Dergelijk onderzoek beperkt zich altijd tot de vraag of een afgeronde (master-)opleiding de afgestudeerden in staat stelt om te voldoen aan de criteria uit de regeling voor inrichting van opleidingen voor architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect en interieurarchitect. Gedurende de evaluatieperiode betreft het de volgende onderzoeken:

- Eind 2012 heeft Bureau Architectenregister in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) een commissie ingesteld voor het uitvoeren van de toetsing van Mastertrack Landschapsarchitectuur TU Delft. De toetsingscommissie heeft in april 2013 haar advies aangeboden aan het bestuur van Bureau Architectenregister.
- In 2015 is in opdracht van het ministerie van EZ een onderzoek verricht naar de inhoud van de vernieuwde Bachelor Bouwkunde van de TU Delft als onderdeel van de opleiding tot Tuin- en landschapsarchitect. Het onderzoek is op verzoek van Bureau Architectenregister door de commissie Thijsen uitgevoerd.
- In 2015 heeft het ministerie van BZK Bureau Architectenregister gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren naar de nieuwe master programma's van de TU Eindhoven en deze te toetsen aan de criteria uit de regeling. Bureau Architectenregister heeft een deskundige uit het vakgebied gevraagd deze toets uit te voeren. Het onderzoek is afgerond in 2016.

Overzicht bij- en nascholing

Ingeschrevenen in het register zijn op grond van artikel 27a van de WAT verplicht hun vakkennis op peil te houden door jaarlijks ten minste 16 uur bij- en nascholing te volgen per geregistreerde discipline. De ingeschrevenen zijn zelf verantwoordelijk voor het naleven van deze verplichting en zij kunnen daar naar eigen inzicht invulling aan geven. Er zijn geen sancties verbonden aan het niet naleven van de verplichting. Om de ingeschrevenen in het architectenregister te ondersteunen bij het maken van een keuze omtrent te volgen bij- en nascholing, staat op de website van Bureau Architectenregister een agenda met voorbeelden van passende bij- en nascholingsactiviteiten.⁷¹ Het plaatsen van bij- en nascholingsactiviteiten wordt verricht door de aanbieders zelf, met behulp van inloggegevens en een handleiding. Voor definitieve plaatsing online controleert Bureau Architectenregister globaal of de activiteit passend is. Ook biedt Bureau Architectenregister ingeschrevenen de mogelijkheid om via de website binnen hun persoonlijke inlogomgeving een overzicht bij te houden van de gevolgde bij- en nascholingsactiviteiten. Dit overzicht kan worden gebruikt voor onder andere de informatieplicht richting opdrachtgevers.

In het kader van bij- en nascholing onderhoudt Bureau Architectenregister tevens contacten met de beroepsgroepen en is het betrokken bij de opzet van masteropleidingen en bij- en nascholingstrajecten. Bureau Architectenregister geeft hier invulling aan door periodiek gesprekken te voeren met alle beroepsorganisaties en de belangrijkste opleidingen.

⁷⁰ Heebels & Kloosterman (2016). *Van binnen naar buiten*.

⁷¹ Zie: <https://www.architectenregister.nl/actueel/agenda-bij-en-nascholing/?page=1>

Bureau Architectenregister is voornemens het aanbod van bij- en nascholing beter toegankelijk te maken en het aanbod te vergroten. Dit is onderdeel van de strategische focus die is opgesteld in 2019, waarin Bureau aangeeft dat het beoogt een verandering te bewerkstellingen waarbij ingeschrevenen (meer) eigen verantwoordelijkheid nemen om voldoende bij- en nascholing te volgen.

Organiseren van feedback of aanbevelingen ten aanzien van het eigen functioneren

Bureau Architectenregister heeft gedurende de evaluatieperiode verschillende onderzoeken uitgezet voor het ophalen van feedback of aanbevelingen ten aanzien van het eigen functioneren:

- In 2015 een enquête onder de ingeschrevenen in het register laten uitzetten. In de enquête werden ingeschreven gevraagd naar hun opvattingen en wensen ten aanzien van Bureau Architectenregister. In het document 'Inzicht en acties naar aanleiding van de enquête' bespreekt Bureau Architectenregister de belangrijkste inzichten die uit de enquête naar voren kwamen. Ook wordt in dit document aangegeven welke acties door Bureau Architectenregister zijn ondernomen naar aanleiding van deze inzichten.⁷²
- In 2016 is door bureau GITP een adviesrapport opgesteld ten aanzien van de organisatie inrichting van Bureau Architectenregister. Aanleiding voor het advies was de wens van Bureau Architectenregister om de organisatie om te vormen tot een organisatie die in staat is om effectief en efficiënt in te spelen op een wisselende en vaak onvoorspelbare vraagstelling die voortkomt uit de wijzigingen van de WAT.⁷³
- In 2018 is door een extern adviseur een *position paper* opgesteld ten aanzien van de taken en positie van Bureau Architectenregister, alsmede zijn uitgangspunten en overwegingen om te komen tot samenwerking met een andere registerorganisatie binnen de Rijksoverheid.

Klachten en bezwaren

Eenieder kan een klacht indienen bij Bureau Architectenregister over de wijze waarop Bureau Architectenregister zich jegens hem of jegens een ander heeft gedragen. Informatie hierover staat weergegeven op de website van Bureau Architectenregister.⁷⁴ Hier kan ook de in 2015 door Bureau Architectenregister opgestelde klachtenregeling worden gedownload.⁷⁵ Hierna geven we een overzicht van het aantal schriftelijke klachten dat Bureau Architectenregister heeft ontvangen over zijn taakuitvoering:

- In 2011, 2012 en 2013 zijn geen schriftelijk klachten ontvangen;
- In 2014 is een klacht ontvangen over een onterecht verstuurd e-mail wegens het niet voldoen van de jaarlijkse bijdrage die per abuis aan klager en een substantieel aantal andere geregistreerden is verstuurd. Hiervoor heeft Bureau Architectenregister excuses aangeboden aan de klager en de andere geadresseerden.
- In 2015 en 2016 zijn geen schriftelijke klachten ontvangen;
- In 2017 is één klacht ontvangen van een ingeschrevenen over de vermeende veiligheidsrisico's van het gebruik van e-mail.
- Over 2018 zijn geen gegevens bekend over het aantal ontvangen schriftelijke klachten. Wel wordt in het jaarverslag melding gemaakt van 19 bezwaren die zijn ingediend door ingeschrevenen die aangeven ten onrechte te zijn uitgeschreven wegens wanbetaling. De reactie hierop is niet beschreven.

Voor geschillen tussen een persoon die de beroepservaringperiode doorloopt en zijn mentor, kan Bureau Architectenregister op het mondelinge of schriftelijke verzoek van de "meest gerede partij", dat is de partij die daar het meest belang bij heeft, in het geschil bemiddelen of adviseren. Op de bemiddeling of advisering is de

⁷² Zie: <https://www.architectenregister.nl/media/1016/inzicht-en-acties-naar-aanleiding-van-de-enqu%C3%AAte.pdf>

⁷³ GITP (2016). *Organisatievisie Bureau Architectenregister*.

⁷⁴ Zie: <https://www.architectenregister.nl/klacht-geschil-bezwaar-of-beroep/>

⁷⁵ Zie: <https://www.architectenregister.nl/media/1049/klachtenregeling-ondertekende-versie.pdf>

Regeling geschillenbemiddeling van Bureau Architectenregister van toepassing.⁷⁶ Bureau Architectenregister beschikt niet over het aantal uitgevoerde bemiddelingen of adviseringen in het kader van de Regeling geschillenbemiddeling.

Voorts kan een belanghebbende die het niet eens is met een beslissing van Bureau Architectenregister schriftelijk binnen een termijn van zes weken bezwaar maken tegen het besluit door het indienen van een bezwaarschrift bij Bureau Architectenregister. Indien een belanghebbende het niet eens is met een beslissing van Bureau Architectenregister op bezwaar, kan hij schriftelijk beroep instellen bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Geen beroep kan worden ingesteld tegen een besluit inhoudende een beoordeling van het kennen of kunnen van een kandidaat zoals bedoeld in artikel 8:4, derde lid, onderdeel b, van de Algemene wet bestuursrecht.⁷⁷ In de praktijk worden met name bezwaren ingesteld tegen besluiten van de examencommissies en de commissies beroepserveringsperiode. Bureau Architectenregister beschikt niet over een overzicht waarin het aantal ingestelde bezwaren en het besluit op deze bezwaren staat weergegeven.

Wat zeggen gesprekspartners?

Volgens gesprekspartners wordt het bij- en nascholingsaanbod op de website van Bureau Architectenregister momenteel beperkt aangevuld of geactualiseerd. Zij geven aan dat er behoefte is aan een vollediger en actueler overzicht.

Over de overige activiteiten zijn tijdens het onderzoek geen opvallende specifieke percepties naar voren gekomen. Meer algemeen geven gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister aan geen activiteiten te missen, maar zij zouden soms wel graag andere accenten zien. Gesprekspartners geven als voorbeeld dat zij graag meer samenwerking zouden zien met onderwijsinstellingen rondom de communicatie over de beroepserveringsperiode. Bureau Architectenregister communiceert hierover reeds op onderwijsinstellingen, maar volgens gesprekspartners zou hier meer aandacht aan besteed moeten worden.

4.5. Onze conclusies

Bureau Architectenregister heeft geen beoogde resultaten geformuleerd (zie ook paragraaf 2.4), waardoor we geen conclusies kunnen trekken over het behalen van concrete doelstellingen. Wel kunnen we aangeven wat gesprekspartners zien als de belangrijkste resultaten van Bureau Architectenregister. Daarnaast kunnen we op basis van de feiten conclusies trekken ten aanzien van het wel of niet uitvoeren van de wettelijke taken en bevoegdheden.

Bureau Architectenregister heeft de wettelijke taken in de evaluatieperiode uitgevoerd en invulling gegeven aan wettelijke bevoegdheden.

Bureau Architectenregister voert de wettelijke taken uit. Hierbij merken we echter op dat we van één wettelijke taak niet kunnen aantonen of Bureau Architectenregister dit heeft uitgevoerd. Het betreft de volgende wettelijke taak die volgt uit artikel 3, lid 4: “Het bureau biedt voorts belanghebbenden ondersteuning bij de uitoefening van hun rechten krachtens de richtlijn om in Nederland of een andere betrokken staat op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur zelfstandig of in loondienst beroepswerkzaamheden te verrichten of op een van die gebieden tijdelijk en incidenteel overeenkomstig de richtlijn diensten te verrichten.” Bureau Architectenregister geeft aan dat in het kader van deze taak voorlichting en advies wordt gegeven aan Nederlandse (toekomstige) architecten die in het buitenland willen werken als architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect.

⁷⁶ Zie: <https://www.architectenregister.nl/media/1050/regeling-geschillenbemiddeling-ondertekende-versie.pdf>

⁷⁷ Zie: <https://www.architectenregister.nl/klacht-geschil-bezwaar-of-beroep/>

Er zijn echter geen gegevens bekend over het aantal adviezen of voorlichtingsbijeenkomsten. Hiernaast merken we op dat Bureau Architectenregister het (al dan niet) volgen van wettelijke termijnen ten aanzien van bijvoorbeeld aanvragen tot inschrijvingen in het register niet monitort. We kunnen daarom niet vaststellen of Bureau Architectenregister aan deze termijnen voldoet. We hebben echter geen indicaties gevonden die wijzen op overschrijding van de termijnen.

Ten aanzien van alle andere wettelijke taken en bevoegdheden zijn aantoonbaar activiteiten uitgevoerd. Voor het uitvoeren van wettelijke taken zijn onder andere regelingen opgesteld, wordt informatie verstrekt, en wordt gereageerd op verzoeken tot inschrijving. Het Bureau Architectenregister geeft invulling aan zijn wettelijke bevoegdheden door bijvoorbeeld te fungeren als bevoegde autoriteit in verschillende Europese netwerken en het op verzoek verstrekken van attesten, verklaringen en andere documenten zoals bedoeld in de Richtlijn erkenning beroepskwalificaties. Ook treedt het Bureau Architectenregister als bevoegd autoriteit op tegen onrechtmatig titelgebruik.

Er zijn met betrekking tot de activiteiten en resultaten gedurende de evaluatieperiode geen opvallende trends te zien die aanleiding tot zorgen geven. Veel resultaten zijn over de jaren heen relatief stabiel gebleven en voor opvallende ontwikkelingen zijn goede verklaringen. We merken hierbij wel op dat het Bureau Architectenregister op enkele punten niet monitort welke resultaten worden behaald met de uitgevoerde activiteiten en onvoldoende bijhoudt hoe resultaten zich ontwikkelen. Zo kan het Bureau Architectenregister niet concreet maken wat het resultaat is van het bijwonen van Europese overleggen of het geven van voorlichting over de beroepservaringperiode.

Gesprekspartners buiten Bureau Architectenregister benoemen als de belangrijkste resultaten van Bureau Architectenregister een goed functionerend register, het opzetten en implementeren van de beroepservaringperiode en verbeterd contact met stakeholders in het veld.

Gesprekspartners zien het bestaan van een goed functionerend register als een belangrijk resultaat van Bureau Architectenregister. Indicaties voor het goed functioneren van het register zijn een stabiel aantal ingeschrevenen in het register en het (lage) aantal klachten dat gedurende de evaluatieperiode is ingediend in het kader van het beheer van het register.

Gesprekspartners benoemen ook het opzetten en succesvol implementeren van de beroepservaringperiode als een belangrijk resultaat van Bureau Architectenregister. Bureau Architectenregister heeft in 2012 de Regeling Beroepservaringperiode opgesteld en per 1 januari 2015 is de beroepservaringperiode in werking getreden. Bureau Architectenregister faciliteert de uitvoering van de zelfstandige route van de beroepservaringperiode. Sinds de start is het aantal deelnemers van deze route sterk toegenomen.

Tot slot benoemen veel gesprekspartners dat zij het verbeterde contact tussen Bureau Architectenregister en stakeholders in het veld als een belangrijk resultaat zien. Zij geven aan dat het contact met Bureau Architectenregister gedurende de evaluatieperiode sterk is verbeterd, mede door intensief contact gedurende het opzetten van de beroepservaringsperiode.

5. Governance

In dit hoofdstuk beschrijven we de governancerelatie tussen Bureau Architectenregister en het ministerie van BZK (2011-2016) en het ministerie van OCW (2017-heden). We gaan in op de (relatie)verplichtingen op grond van de Kaderwet zbo's en de verantwoordelijkheden op basis van de "Circulaire 'Governance ten aanzien van zelfstandige bestuursorganen'" (hierna: de Circulaire), waarin het beleid ten aanzien van zbo's is uitgewerkt.⁷⁸ We eindigen dit hoofdstuk met onze conclusies met betrekking tot dit onderwerp.

5.1. Kaderwet en Circulaire

Feiten

Het eigenaarschap van Bureau Architectenregister en de bescherming van de titels architect en stedenbouwkundige zijn in maart 2018 overgegaan van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (hierna: BZK) naar het ministerie van OCW.⁷⁹ Het ministerie van OCW droeg in praktijk echter al vanaf juli 2017 zorg over de WAT en het Bureau Architectenregister. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de titelbescherming van interieurarchitecten lag daarvoor al bij het ministerie van OCW. De bescherming van de titel tuin- en landschapsarchitect is bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) gebleven.

Kaderwet

Bureau Architectenregister heeft als publiekrechtelijke zbo taken en bevoegdheden toebedeeld gekregen in de Wet op de architectentitel. De minister van OCW is dus niet inhoudelijk verantwoordelijk voor de besluiten die Bureau Architectenregister op grond van zijn wettelijke opdracht neemt. De minister is wel verantwoordelijk voor adequate sturing en adequaat toezicht op de Bureau Architectenregister. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het verantwoordelijke ministerie en de zbo zijn vastgelegd in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (hierna: Kaderwet). In de Kaderwet zijn de basisregels vastgesteld betreffende zelfstandige bestuursorganen op Rijksniveau, bijvoorbeeld over informatievoorziening, sturing en (financieel) toezicht.

De governancerelatie tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister voldoet op grote lijnen aan de vereisten uit de Kaderwet. Uit het onderzoek is niet gebleken dat Bureau Architectenregister aanwijzingen uit de Kaderwet in 2017 en 2018 aantoonbaar niet heeft toegepast.

Ook voor de periode tussen 2011 en 2016, toen Bureau Architectenregister nog onder het ministerie van BZK viel, hebben we voor de meeste vereisten uit de Kaderwet geen indicaties gevonden dat deze niet zijn opgevolgd. Er zijn twee vereisten die aantoonbaar niet zijn opgevolgd:

- **De termijnen voor het inleveren van de jaarrekening en het jaarverslag uit de Kaderwet zijn gedurende deze periode niet altijd strikt opgevolgd.** In 2011, 2012 en 2016 zijn de termijnen voor het inleveren van het jaarverslag en de jaarrekening licht overschreden. In 2012 en 2016 slechts een paar dagen, maar in 2011 leverde Bureau Architectenregister deze documenten anderhalve maand te laat

⁷⁸ De Circulaire is vastgesteld in mei 2015. Voor deze datum bestond er geen Circulaire voor zbo's.

⁷⁹ Staatscourant 2018, 15985 (Besluit van 9 maart 2018 nr. 2018000387, houdende departementale herindeling taken Wet op de architectentitel en titelbescherming architect en stedenbouwkundige).

aan het ministerie van BZK aan. Een verklaring hiervoor is, dat 2011 het eerste jaar was waarop Bureau Architectenregister als zbo was ingesteld.

- **Het ministerie van BZK heeft geen evaluatie van Bureau Architectenregister georganiseerd.** Op grond van de Kaderwet dient het verantwoordelijke ministerie elke vijf jaar een evaluatie van de zbo te organiseren. Bureau Architectenregister is tussen 2011 en 2018 niet geëvalueerd. Het ministerie van OCW heeft in 2019 deze evaluatie georganiseerd.

De Circulaire

In de Circulaire uit 2015 is het beleid ten aanzien van de governance met betrekking tot zbo's op Rijksniveau nader uitgewerkt. Voor het toepassen van de Circulaire geldt: 'pas toe of leg uit (in de werkafspraken van het departement)'. In de Circulaire zijn de rolverdeling en de bijbehorende verantwoordelijkheden van ministerie en zbo nader uitgewerkt. Binnen het ministerie zijn de functies van *eigenaar* en *opdrachtgever* onderscheiden. De eigenaar is vooral aanspreekbaar op vraagstukken die het zbo als organisatie betreffen. De opdrachtgever is beleidsverantwoordelijk voor de wetgeving waarbinnen een zbo zijn taken uitvoert en kijkt dan ook vooral naar de taakuitvoering. Het zbo geldt als de *opdrachtnemer*.

Op het ministerie van OCW is de eigenaarsrol door de Secretaris-Generaal gedelegeerd aan de Directeur-Generaal Cultuur en Media.⁸⁰ De opdrachtgeversrol wordt vervuld door beleidsmedewerkers van de directie Media & Creatieve Industrie. Bureau Architectenregister heeft geen governance relatie met het ministerie van LNV.

Ondanks het formele onderscheid tussen opdrachtgever en eigenaar binnen het ministerie van OCW, wordt in de praktijk geen helder onderscheid gemaakt tussen deze twee rollen. De verantwoordelijkheid voor Bureau Architectenregister en het contact met Bureau Architectenregister ligt binnen het ministerie van OCW met name bij de betrokken beleidsmedewerkers.

In eventuele werkafspraken tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister kunnen de regels uit de Circulaire worden aangevuld of kan (gemotiveerd) van deze regels worden afgeweken. In de Circulaire worden deze werkafspraken beschreven als een "complete beschrijving van de governance relatie tussen ministerie en zbo", waarin bijvoorbeeld afspraken over reactietermijnen of vormen van verantwoording door het zbo kunnen worden opgenomen. Het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister hebben geen werkafspraken vastgelegd. Ook het ministerie van BZK en Bureau Architectenregister hadden voorheen geen document met werkafspraken.

Uit de beschikbare documenten blijkt dat Bureau Architectenregister en het ministeries van OCW de Circulaire op een aantal punten duidelijk naleven:

- Regels met betrekking tot de eigenaarsrol van het ministerie van OCW
 - Het ministerie van OCW keurt jaarlijks het jaarverslag, de jaarrekening en de begroting van Bureau Architectenregister goed;
 - Het ministerie van OCW keurt de lange termijn missie en visie van Bureau Architectenregister goed.⁸¹
- Regels met betrekking tot de opdrachtgeversrol van het ministerie van OCW
 - Het ministerie van OCW vraagt de benodigde inlichtingen om de wettelijke taak van het bestuursdepartement te kunnen uitvoeren;⁸²

⁸⁰ Ministerie van OCW (2019). *Handreiking toezicht op zbo's*.

⁸¹ De missie staat genoemd in het jaarverslag, dat elk jaar wordt goedgekeurd.

⁸² Zie bijvoorbeeld de vaststellingsbrieven uit 2017 en 2018 van de bekostiging aan Bureau Architectenregister, waarin het ministerie van OCW vraagt om meer toelichting rondom de verrichting van de aan de bekostiging verbonden verplichtingen.

- Het ministerie van OCW betreft de opdrachtnemer bij onvoorziene ontwikkelingen die van invloed zijn op de uitvoering van de opdracht.⁸³
- Regels met betrekking tot de opdrachtnemersrol van Bureau Architectenregister
 - Bureau Architectenregister stelt jaarlijks een jaarverslag op en zendt deze aan de minister;
 - Bureau Architectenregister stelt jaarlijks een jaarrekening op en zendt deze aan de minister;
 - Bureau Architectenregister stelt een lange termijn visie op.⁸⁴

Voor een aantal punten uit de Circulaire geldt dat zij niet op Bureau Architectenregister van toepassing zijn, dat de betreffende situatie zich niet heeft voorgedaan of dat uit de beschikbare documenten niet opgemaakt kan worden of het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister aan de beleidsregels uit de Circulaire voldaan hebben.

Op enkele punten is de Circulaire aantoonbaar niet toegepast. Die lichten we in onderstaande opsomming uit:

- **Het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister hebben geen nadere werkafspraken vastgelegd.** Er bestaan verslagen van bestuurlijke overleggen en toezichtshoudersoverleggen, waarin bijvoorbeeld de beleidsmatige taken van Bureau Architectenregister besproken worden. In deze overleggen zijn geen formele werkafspraken vastgelegd.
- **Door het ministerie van OCW zijn geen prestatie-indicatoren opgesteld voor Bureau Architectenregister.** Prestatie-indicatoren zijn bedoeld om achteraf te kunnen beoordelen wanneer Bureau Architectenregister zijn taken *goed* heeft uitgevoerd. Bureau Architectenregister beschrijft in de jaarverslagen de uitgevoerde activiteiten en doet verslag van resultaten, zoals het aantal ingeschrevenen of het aantal afgelegde examens. Aan deze resultaten zijn vooraf echter geen gewenste aantallen gekoppeld.
- **Het ministerie van OCW houdt beperkt toezicht / kan beperkt toezicht houden op de doelmatigheid van Bureau Architectenregister.** Het ministerie van OCW heeft beperkt zicht of de middelen die zij aan Bureau Architectenregister verstrekken doelmatig worden besteed. Bureau Architectenregister heeft in de evaluatieperiode niet inzichtelijk gemaakt wat de verschillen zijn tussen de begroting en besteding per begrotingspost van de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen. Daarmee is toezicht op de doelmatigheid niet goed mogelijk.

Ook in de periode waarin Bureau Architectenregister onder het ministerie van BZK viel, zijn bovenstaande punten uit de Circulaire niet toegepast. We zien we dat de aansturing en het toezicht op Bureau Architectenregister op een aantal punten zijn geïntensiveerd na de overgang van het ministerie van BZK naar het ministerie van OCW, waarmee met name het toezicht op de doeltreffendheid en doelmatigheid van Bureau Architectenregister vergroot is. In 2017 en 2018 heeft het ministerie van OCW in de vaststellingsbrieven bijvoorbeeld verzocht of Bureau Architectenregister in het vervolg inzichtelijk kan maken dat de activiteiten waarvoor bekostiging is verleend, zijn verricht en dat is voldaan aan de aan de bekostiging verbonden verplichtingen. Het ministerie van BZK heeft hier tussen 2011 en 2016 niet om verzocht.

Daarnaast heeft het ministerie van OCW, nadat de portefeuille was overgedragen door het ministerie van BZK, een aantal kleine, formele wijzigingen in de WAT voorgesteld. Deze wijzigingen worden momenteel behandeld in de Tweede Kamer.⁸⁵

⁸³ Zie bijvoorbeeld de verslagen van de bestuurlijke overleggen tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister.

⁸⁴ Zie bijvoorbeeld de missie die geformuleerd is in de jaarverslagen en het strategisch werkdocument waarin de plannen voor de komende jaren zijn geformuleerd.

⁸⁵ Zie de wetgevingskalender: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/regeling/WGK009196>.

Wat zeggen gesprekspartners?

De betrokken partijen zijn tevreden over hun wederzijdse (governance)relatie. Gesprekspartners van zowel het ministerie van OCW als Bureau Architectenregister geven aan dat zij elkaar weten te vinden en dat er veel ruimte bestaat voor informeel overleg. Dit geldt niet alleen voor de huidige relatie tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister, maar ook voor de voormalige relatie tussen het ministerie van BZK en Bureau Architectenregister. Gesprekspartners geven aan dat zij gedurende de evaluatieperiode weinig of niet te maken gehad met slechte bereikbaarheid van contactpersonen, een gebrek aan contact, onbegrip of andere strubbelingen die tussen deze partijen zouden kunnen ontstaan. De betrokken partijen geven aan dat de overgang van het ministerie van BZK naar het ministerie van OCW goed is verlopen en dat de verhuizing van Bureau Architectenregister passend is.

Zowel Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW geven aan dat zij het maken van werkafspraken na afloop van de evaluatie wel waardevol zouden vinden. Beide partijen geven aan dat zij graag afspraken zouden maken over termijnen, overlegmomenten, eisen en verwachtingen rondom de verantwoording door Bureau Architectenregister.

5.2. Onze conclusies

De governancerelatie is sinds de overgang naar OCW geïntensiveerd, maar niet geformaliseerd.

De Kaderwet is gedurende de evaluatieperiode op grote lijnen toegepast door de betrokken ministeries en Bureau Architectenregister. De Circulaire is voor een belangrijk deel toegepast, maar er zijn ook een aantal zeer relevante punten die nog niet worden toegepast en waarvan de afwijking niet wordt uitgelegd (conform het 'pas toe of leg uit'-principe). Met name het opstellen van prestatie-indicatoren en het maken van werkafspraken zijn belangrijke punten uit de Circulaire, die wat ons betreft nageleefd zouden moeten worden om de governancerelatie tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister te formaliseren en daarmee ook de relatie en de kwaliteit van Bureau Architectenregister te verbeteren.

De informele relatie tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister is goed. Tussen het ministerie van OCW en Bureau Architectenregister is op regelmatige basis contact, partijen zijn op de hoogte van de belangrijke ontwikkelingen en beoordelen de wederzijdse relatie positief.

De relatie tussen het betrokken ministerie en Bureau Architectenregister is sinds de overgang naar het ministerie van OCW intensiever geworden, met name omdat het ministerie van OCW meer toezicht houdt op de besteding van de beschikbaar gestelde middelen dan het ministerie van BZK eerder deed.

6. Contextuele ontwikkelingen

In dit hoofdstuk behandelen we de ontwikkelingen in en rondom het architectenveld waar Bureau Architectenregister mee te maken heeft gekregen (paragraaf 6.1) of in de toekomst naar verwachting mee te maken krijgt (paragraaf 6.2). In dit hoofdstuk geven we een antwoord op onderzoeksvraag 6: “Met welke toekomstige uitdagingen dient rekening gehouden te worden?”.

6.1. Ontwikkelingen tussen 2011 en 2018

Gedurende de evaluatieperiode heeft Bureau Architectenregister met een aantal contextuele ontwikkelingen te maken gehad. Deze ontwikkelingen worden hierna achtereenvolgens besproken.

Internationalisering van het architectenveld

De mobiliteit van studenten en architecten neemt toe. Opleidingen internationaliseren waardoor buitenlandse studenten in Nederland komen studeren en waardoor Nederlandse studenten hun opleiding (gedeeltelijk) in het buitenland volgen. Afgestudeerden uit allerlei landen kunnen vervolgens besluiten in Nederland hun praktijk te voeren en de beroepservaringsperiode te doorlopen en tevens kunnen in Nederland afgestudeerde studenten besluiten in het buitenland als architect te gaan werken. Volgens gesprekspartners zijn zowel de Nederlandse architectenopleidingen als de Nederlandse architectenbureaus goed aangeschreven. Met name het beroep van landschapsarchitect is volgens gesprekspartners een beroep met een internationaal karakter.

Bureau Architectenregister krijgt volgens veel gesprekspartners dan ook te maken met buitenlandse studenten en toekomstig architecten die geen Nederlands spreken en die de beroepservaringsperiode daarom via de zelfstandige route doorlopen. De reden hiervoor is dat de PEP-opleiding, de andere optie voor studenten om de beroepservaringsperiode te doorlopen, Nederlandstalig is. Deze ontwikkeling leidt tot een substantieel aantal buitenlandse (toekomstige) architecten, die indirect een verhoogd beroep doen op de (beperkte) capaciteit van Bureau Architectenregister. Daarnaast krijgt Bureau Architectenregister aanvragen voor de goedkeuring van buitenlandse diploma's en certificaten van buitenlandse architecten die ook in Nederland hun titel willen voeren.

Er vinden continu veranderingen in de bouw plaats, waardoor andere eisen gesteld worden aan architecten

Binnen de bouw hebben ontwikkelingen zoals verduurzaming van gebouwen en veranderende technische mogelijkheden (denk hierbij aan het gebruik van data en de digitalisering van het ontwerpproces) hun intrede gedaan. Tegelijkertijd is er nog veel onduidelijkheid rondom deze ontwikkelingen. Volgens gesprekspartners is nog niet altijd duidelijk wat de ruimtelijke impact van de energietransitie zal zijn en is het onbekend welke technologische ontwikkelingen de komende jaren een stempel op de bouw zullen drukken. Dit vergt steeds veranderende capaciteiten van de betrokken architecten en architecten moeten hun kennis hierover steeds updaten.

Daarnaast verandert de rol van architecten binnen het bouwproces zelf. Veel van het werk van architecten is volgens gesprekspartners overgenomen door projectontwikkelaars en aannemers. Sommige architecten worden pas later in het ontwerpproces betrokken, terwijl aan anderen wordt gevraagd reeds in de beginfase ontwerpend onderzoek te doen. Sommige architecten werpen zich op als architect én ontwikkelaar.

Zowel de vernauwing van de rol van de klassieke architect als de toenemende interdisciplinaire werkwijze roept vragen op over de eisen die gesteld zouden moeten worden aan de architectentitel. Ook de toename van de eisen die aan architecten worden gesteld met betrekking tot bijvoorbeeld duurzaamheid en digitale vaardigheden, kan consequenties hebben voor de eisen die aan een architectentitel gesteld zouden moeten worden. Meerdere gesprekspartners geven aan dat Bureau Architectenregister enerzijds de eigen eindtermen voor de beroepservaringsperiode moet bewaken, maar tegelijkertijd dient te anticiperen op de ontwikkelingen in de architectenbranche en architecten zou moeten accommoderen om deze ontwikkelingen bij te houden.

Digitalisering

De samenleving digitaliseert in toenemende mate. Gedurende de evaluatieperiode wordt door organisaties steeds minder gebruik gemaakt van archief op papier en ook bedrijfsvoeringsprocessen van organisaties zijn in toenemende mate gedigitaliseerd. Bovendien wordt van organisaties verwacht dat zij voldoen aan standaarden om belangen als privacy te borgen. De Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Archiefwet vragen, naast de digitalisering zelf, om een zorgvuldige werkwijze die voldoet aan (inter)nationale standaarden.

Ook het archief en de bedrijfsvoeringsprocessen van Bureau Architectenregister hebben in de evaluatieperiode een digitaliseringsslag doorgeemaakt. Bureau Architectenregister heeft gedeeltelijk nog wel een papieren archief. Het is belangrijk dat met name het register met de digitalisering meebeweegt, want Bureau Architectenregister moet voldoen aan alle wettelijke (overheids)verplichtingen en standaarden. Tegelijkertijd is Bureau Architectenregister niet aangesloten op de ICT van de Rijksoverheid. Eind 2018 zijn verkennende gesprekken gestart met de aanbieders van Rijksfaciliteiten om hier eventueel op aangesloten te kunnen worden. Voor het faciliteren van bijvoorbeeld HRM, website, de ICT-inrichting van het kantoor is Bureau Architectenregister nu veelal afhankelijk van private bedrijven.

De economische crisis

Gedurende de economische crisis nam de werkgelegenheid in de architectenbranche sterk af. Veel architecten waren werkloos en het aantal ZZP'ers nam toe. De economische crisis leidde dus tot een aantal grote veranderingen in de architectenbranche.

De inkomsten van Bureau Architectenregister liepen gedurende de economische crisis terug door een kleine terugloop in de inschrijvingen in het register. Bureau Architectenregister kreeg daarnaast de opdracht om tijdens de economische crisis de beroepservaringsperiode op te starten. Hierdoor werden extra eisen gesteld aan het voeren van de titel voor net-afgestudeerden, juist terwijl veel architecten in zwaar weer verkeerden. Bij architectenbureaus was volgens gesprekspartners weinig animo om te investeren in zaken die extra geld kosten. De beroepservaringsperiode werd daarom veelal niet met gejuich ontvangen.

Enkele gesprekspartners benoemen ook een positief effect van de crisis: (mede) vanwege het zware weer hebben Bureau Architectenregister, de beroeps- en brancheorganisaties en de opleidingen samenwerking gezocht om creatieve oplossingen te vinden om de beroepservaringsperiode van de grond te krijgen.

Dreiging van de afschaffing van titelbescherming voor interieurarchitecten

Het behoud van de titelbescherming voor interieurarchitecten stond in 2017 ter discussie naar aanleiding van een wens tot een afname van het aantal geregistreerde beroepen in de EU. Het kabinet Rutte II stuurde in 2015 de 'werken aan groei'-brief, waarin het kabinet aankondigde om de Europese dienstenrichtlijn voortvarend uit te gaan voeren. Hiertoe wilde het kabinet de eisen aan gereguleerde beroepen vereenvoudigen en waar mogelijk afschaffen, met name in de bouw, de zakelijke dienstverlening en de veiligheidssector. Dit voornemen kreeg uitwerking in het Nationaal actieplan gereguleerde beroepen. In dit plan is aangekondigd dat voor interieurarchitecten zou worden bekeken in hoeverre titelbescherming nog passend is vanuit het oogpunt van publiek belang. Hierbij werd overwogen dat interieurarchitectuur geen universitaire mastertrack kent en dat de

organisatiegraad van de beroepsgroep een punt van aandacht is. Gedurende enige tijd was het volgens gesprekspartners uit het architectenveld onduidelijk of een nieuw kabinet de titelbescherming voor interieurarchitecten daadwerkelijk wilde afschaffen.

Verschillende partijen in het veld, waaronder Bureau Architectenregister, hebben zich vervolgens ingespannen om te voorkomen dat interieurarchitecten hun titelbescherming zouden verliezen. Bureau Architectenregister heeft gesprekken gevoerd met de betrokken ministeries, opleidingen en beroepsorganisaties. Er verscheen daarnaast een rapport over de legitimatie van regulering, waarin de mate van titelregulering in Nederland goed werd bevonden.⁸⁶ Vervolgens besloot de minister van OCW om, ondanks de dereguleringstrend vanuit Europa, de bescherming van de titel voor interieurarchitecten te behouden.⁸⁷

6.2. Toekomstige uitdagingen

In deze paragraaf beschrijven we de toekomstige uitdagingen van Bureau Architectenregister die volgen uit te verwachte contextuele ontwikkelingen. Veel van de ontwikkelingen die zijn beschreven in paragraaf 6.1 zijn anno 2019 nog niet 'af' of 'voltooid' en zullen daarom ook in de toekomst voor uitdagingen zorgen.

Internationalisering van het architectenveld

Er is volgens gesprekspartners uit het architectenveld alle reden om aan te nemen dat de internationalisering van het architectenveld zich ook in de komende jaren zal voortzetten. Dit geldt met name voor bouwkundig architecten, landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen. Steeds meer toekomstig architecten met buitenlandse diploma's willen zich inschrijven in het architectenregister. Een deel van deze diploma's kan niet automatisch erkend worden, waarmee het aantal te verwerken erkenningen van buitenlandse diploma's zal toenemen. Ook het aantal verklaringen dat Bureau Architectenregister aan Nederlandse architecten zal moeten verstrekken, omdat deze architecten in het buitenland ingeschreven willen worden, zal volgens betrokken partijen door de internationalisering blijven toenemen. Dit vergt meer capaciteit van Bureau Architectenregister. Een meer geautomatiseerd of gestandaardiseerd proces zou behulpzaam zijn.

In het kader van de internationalisering is door gesprekspartners in het bijzonder de Brexit genoemd als ontwikkeling die gevolgen kan hebben voor de architectenbranche in het algemeen en voor Bureau Architectenregister in het bijzonder. Zo kan de Brexit gevolgen hebben voor wet- en regelgeving waar architecten(bureaus) mee te maken krijgen. De daadwerkelijke, concrete gevolgen van de Brexit zijn uiteraard afhankelijk van de afspraken die in de (eventuele) Brexitdeal gemaakt zullen worden. Voor Bureau Architectenregister betekent de Brexit waarschijnlijk een toename van het aantal erkenningen van diploma's uit het Verenigd Koninkrijk, die wellicht niet meer automatisch via de Europese richtlijn, kunnen verlopen. Het aantal aanvragen zou in korte tijd sterk kunnen gaan toenemen.

Er vinden continu veranderingen in de bouw plaats, waardoor andere eisen gesteld worden aan architecten

De arbeidsmarkt zal ook in de toekomst blijven veranderen. Eisen rondom verduurzaming van de bouw en de woningmarkt, de energietransitie en technologie blijven zich ontwikkelen. Ook de rol van de architect in het bouwproces blijft in de toekomst aan verandering onderhevig. Voor Bureau Architectenregister dient zich blijvend bewust te blijven van deze ontwikkelingen en de eindtermen van de beroepserveringsperiode, de zelfstandige route, de examens voor examenkandidaten, de eisen voor erkenning van buitenlandse diploma's en de bij- en nascholing zullen blijvend getoetst zullen moeten worden aan de actuele ontwikkelingen in het

⁸⁶ Heebels en Kloosterman (Universiteit van Amsterdam) (2016). *Van Binnen naar Buiten: een onderzoek naar de rol van de wettelijke titelbescherming voor interieurarchitecten*.

⁸⁷ Brief van het ministerie van OCW van 21 feb 2018 met kenmerk 1303329 aan het architectenveld.

beroepsveld. Dit geldt niet alleen voor de bouwkundig architecten, maar ook voor landschapsarchitecten, stedenbouwkundigen en interieurarchitecten.

Digitalisering

Ook in 2019 heeft Bureau Architectenregister nog een substantieel papieren registerarchief. Daarnaast zijn niet alle processen ten behoeve van inschrijving in het register gedigitaliseerd. Bureau Architectenregister onderzoekt momenteel of hiervoor een samenwerking met DUO kan worden gerealiseerd en Bureau Architectenregister heeft het digitale systeem JOIN aangeschaft om digitaal efficiënter te kunnen werken. Voor de digitalisering van de primaire processen van een register is veel kennis en capaciteit nodig. Dit betekent dat Bureau Architectenregister ook in de toekomst goed zal moeten nadenken over de benodigde digitaliseringsslag.

7. Conclusies doeltreffendheid en doelmatigheid

Dit hoofdstuk bevat onze conclusies wat betreft de doeltreffendheid en doelmatigheid van Bureau Architectenregister. De conclusies per onderwerp hebben we reeds behandeld in de voorgaande hoofdstukken. Hierna beoordelen we in paragraaf 7.1 eerst in welke mate Bureau Architectenregister het beoogde doel heeft bereikt (doeltreffendheid). In deze paragraaf bekijken we of Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden heeft uitgevoerd en of deze taken en bevoegdheden *goed* zijn uitgevoerd. Daarnaast beoordelen we hoe Bureau Architectenregister invulling heeft gegeven aan de missie. In paragraaf 7.2 beoordelen we de verhouding tussen de ingezette middelen en de resultaten van Bureau Architectenregister (doelmatigheid). We bekijken of de interne organisatie en de bedrijfsvoering adequaat zijn. In beide paragrafen vindt u onze hoofdconclusie in het grijze blok. In de tekst daaronder worden de deelconclusies (blauwe tekst) in opsommingen nader onderbouwd.

7.1. Doeltreffendheid

Bureau Architectenregister heeft tussen 2011 en 2018 doeltreffend gefunctioneerd in de zin dat de wettelijke taken en bevoegdheden zijn uitgevoerd en uitgeoefend. Om nog doeltreffender te kunnen functioneren, is het belangrijk om doelstellingen te formuleren die richting geven aan de activiteiten: welke resultaten worden met de activiteiten beoogd? Er zijn geen doelstellingen (gericht op resultaten) aangetroffen, waardoor we niet kunnen beoordelen of het Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden *goed* heeft uitgevoerd en uitgeoefend.

Het is aannemelijk dat Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden zorgvuldig vervuld heeft. Er zijn in de evaluatieperiode weinig klachten bij Bureau Architectenregister binnengekomen en werkprocessen met betrekking tot de registertaak staan beschreven. De doeltreffendheid kan toenemen wanneer Bureau Architectenregister transparanter handelt en meer herkenbaar is voor de doelgroep door meer te communiceren over de doelstellingen en daaraan gekoppelde activiteiten.

Het is daarnaast aannemelijk dat Bureau Architectenregister een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van de door hem geformuleerde missie door de waarde van de architectentitel te vergroten, met name door de succesvolle implementatie en uitvoering van de (zelfstandige route van de) beroepservaringsperiode, en door een goede samenwerking op te zetten met partijen in het architectenveld. De bijdrage aan de waarde van de titel kan nog verder worden vergroot door de waarde van de titel actief uit te dragen naar de buitenwereld, bijvoorbeeld door opdrachtgevers bewust te maken van (de waarde van) de beschermde titel.

Bureau Architectenregister heeft in de evaluatieperiode (2011-2018) de wettelijke taken uitgevoerd en de bevoegdheden uitgeoefend.

- Een aantal wettelijke taken (zoals het vaststellen van verschillende type eisen en regelingen) is reeds uitgevoerd in de eerste paar jaar van de evaluatieperiode. Gedurende de gehele evaluatieperiode heeft het Bureau Architectenregister de registertaken uitgevoerd en gefungeerd als bevoegde autoriteit. Voor

2015 lag een belangrijke focus van het Bureau Architectenregister op het opzetten en implementeren van de beroepservaringsperiode, die vanaf 2015 door Bureau Architectenregister wordt gecoördineerd.

- De uitvoering van de registertaken van Bureau Architectenregister is gedurende de evaluatieperiode verbeterd dankzij veranderingen in werkprocessen en inspanningen voor technische verbeteringen van het openbare register. Bureau Architectenregister heeft zich in de tweede helft van de evaluatieperiode ingespannen om deze voorzieningen te treffen. Hiermee is het doeltreffend functioneren van Bureau Architectenregister versterkt.
- In onderstaande tabel zijn alle wettelijke taken en bevoegdheden van Bureau Architectenregister opgenomen. In de tweede kolom is aangegeven of Bureau Architectenregister deze taken en bevoegdheden in de evaluatieperiode heeft uitgevoerd of uitgeoefend. In deze tabel is te zien dat Bureau Architectenregister in de evaluatieperiode uitvoering heeft gegeven aan bijna alle wettelijke taken en bevoegdheden. Voor de uitvoering van één wettelijke taak hebben we geen informatie gevonden waaruit blijkt dat de taak wel of niet is uitgevoerd.
- De wettelijke taken en bevoegdheden zijn geformuleerd als activiteiten en niet als resultaten. Wanneer de wettelijke taken en bevoegdheden zijn uitgevoerd, betekent dit dus dat Bureau Architectenregister activiteiten heeft verricht ten behoeve van de wettelijke taak of bevoegdheid.

Wettelijke taak/bevoegdheid	Uitgevoerd?
Het beheer van het register	
Het verrichten van inschrijvingen en van doorhalingen van inschrijvingen in het op grond van de Wet op de architectentitel in het leven geroepen architectenregister	
Erkennen van in het buitenland behaalde diploma's op het gebied van architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur met het oog op inschrijving in het architectenregister	
Vaststellen van nadere eisen waaraan een ingeschrevene moet voldoen die ook onder een andere titel ingeschreven wil worden in het architectenregister en het nemen van beslissingen op verzoeken om inschrijving onder een andere titel	
Aan elke verzoeker doen van (schriftelijke) opgave of een persoon in het architectenregister staat ingeschreven en onder welke titel	
Op verzoek verlenen van een certificaat aan een persoon die werkzaam is op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur en die zich door de kwaliteit van zijn prestaties op het betreffende vakgebied naar het oordeel van Bureau Architectenregister in het bijzonder heeft onderscheiden	
Werkzaamheden als bevoegde autoriteit	
Fungeren als bevoegde autoriteit in de zin van de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties	
Verstrekken van informatie over de wettelijke voorschriften met betrekking tot de beroepsuitoefening van architect, stedenbouwkundige, tuin- en landschapsarchitect of interieurarchitect in Nederland en over de inschrijving in het architectenregister en de wettelijke gevolgen daarvan	

Optreden tegen het onrechtmatig gebruik van de architectentitel onder meer door middel van het instellen van gerechtelijke procedures	
Bureau Architectenregister biedt voorts belanghebbenden ondersteuning bij de uitoefening van hun rechten krachtens de richtlijn om in Nederland of een andere betrokken staat op het gebied van de architectuur, stedenbouw, tuin- en landschapsarchitectuur of interieurarchitectuur zelfstandig of in loondienst beroepswerkzaamheden te verrichten of op een van die gebieden tijdelijk en incidenteel overeenkomstig de richtlijn diensten te verrichten	
Werkzaamheden examens, bij- en nascholing en de BEP	
Vaststellen van regels met betrekking tot de examens voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten en het organiseren van die examens	
Vaststellen van regels met betrekking tot de tweejarige beroepserveringsperiode en het (doen) uitvoeren van die regels	
Op verzoek besluiten dat het getuigschrift van een Academie van Bouwkunst vrijstelling oplevert van het doorlopen van de tweejarige beroepserveringsperiode of dat een afgestudeerde een met de tweejarige beroepserveringsperiode vergelijkbare beroepservering heeft opgedaan	
De mogelijkheid om kwalitatieve beleidsregels vast te stellen ter zake van passende bij- en nascholing voor architecten, stedenbouwkundigen, tuin- en landschapsarchitecten en interieurarchitecten	
Bureau Architectenregister betreft de beroepsorganisaties en de ongeorganiseerden bij de voorbereiding van de nadere eisen en regels omtrent inschrijving in het register, examens en de beroepserveringsperiode	

Tabel 15: De uitvoering en uitoefening van de wettelijke taken en bevoegdheden van het Bureau Architectenregister.

We kunnen niet beoordelen of Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden *goed* heeft vervuld.

- We concluderen dat het in de evaluatieperiode ontbrak aan beoogde resultaten of prestatie-indicatoren op basis waarvan we kunnen beoordelen of Bureau Architectenregister zijn wettelijke taken en bevoegdheden en de missie *goed* heeft uitgevoerd.
- Om nog doeltreffender te kunnen functioneren, is het wel belangrijk om doelstellingen te formuleren die richting geven aan de activiteiten: welke resultaten worden met de activiteiten beoogd? Het is opvallend dat het Bureau Architectenregister niet zelf eigen normen heeft ontwikkeld waaraan het wil voldoen. Enkele mogelijke voorbeelden van normen of beoogde resultaten zouden kunnen zijn:
 - Door middel van een digitaliseringsslag laat het Bureau Architectenregister de jaarlijkse kosten voor architecten niet stijgen;
 - Het Bureau Architectenregister is over twee jaar bekend bij ten minste 50% van de publieke opdrachtgevers;
 - De tevredenheid onder de verschillende architectendisciplines over de gebruiksvriendelijkheid van het register is minimaal een 7,5.

Hoewel we dus niet kunnen zeggen of Bureau Architectenregister zijn taken *goed* heeft vervuld kunnen we aan de hand van de kernwaarden van Bureau Architectenregister (zorgvuldig, transparant en herkenbaar voor de

doelgroep) wel uitspraken doen over de wijze waarop de wettelijke taken en bevoegdheden zijn uitgevoerd. Hierna gaan we daar verder op in.

Er zijn signalen die erop duiden dat Bureau Architectenregister de wettelijke taken en bevoegdheden zorgvuldig heeft uitgevoerd en uitgeoefend.

- We hebben in het evaluatieonderzoek weinig tot geen indicaties gevonden voor slordigheden of fouten in de activiteiten van Bureau Architectenregister.
 - Er zijn in de evaluatieperiode weinig klachten ingediend tegen het Bureau Architectenregister en de (interne) termijnen rondom registratie worden niet overtreden.
 - Daarnaast hebben we geen indicaties gevonden waaruit blijkt dat het Bureau Architectenregister niet goed bereikbaar is en het openbare register niet goed beschikbaar.
 - Tot slot zijn de werkprocessen rondom registratie gedurende de evaluatieperiode verduidelijkt en op papier gezet.

Het Bureau Architectenregister heeft in de evaluatieperiode onvoldoende geborgd dat de wettelijke taken en bevoegdheden transparant en herkenbaar voor de doelgroep zijn uitgevoerd en uitgeoefend.

- Uit de evaluatie is gebleken dat partijen de focus of prioritering van de activiteiten door Bureau Architectenregister niet altijd kennen of herkennen. Sommige partijen hebben bijvoorbeeld de wens dat Bureau Architectenregister oneigenlijk titelgebruik actief opspoorde en tegengaat en zijn er niet van op de hoogte dat Bureau Architectenregister de bewuste keuze heeft gemaakt om oneigenlijk titelgebruik tegen te gaan door juist op positieve wijze de waarde van de titel duidelijk te maken.
- Bureau Architectenregister stelt jaarlijks een jaarverslag op, waarin is beschreven welke activiteiten Bureau Architectenregister heeft uitgevoerd. Deze jaarverslagen zijn echter lastig leesbaar voor iemand die het register niet nauwgezet volgt. Daarnaast heeft het Bureau Architectenregister geen overzichten (openbaar) ter beschikking gesteld waaruit de ontwikkelingen van de activiteiten of resultaten van het Bureau Architectenregister blijken. Er worden daarnaast geen jaarplannen gepubliceerd. Eventuele overige (openbaar toegankelijke) communicatie van Bureau Architectenregister rondom de plannen, activiteiten en resultaten was in de evaluatieperiode beperkt. Op enkele momenten zijn websiteberichten geplaatst rondom actualiteiten en er zijn enkele nieuwsbrieven verstuurd.
- Door de uitvoering en implementatie van de beroepserveringsperiode is Bureau Architectenregister wel zichtbaarder geworden voor studenten en medewerkers op onderwijsinstellingen.

Het is aannemelijk dat Bureau Architectenregister een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van de geformuleerde missie, met name door de waarde van de architectentitel te vergroten en door samen te werken met partijen in het architectenveld.

- De missie van Bureau Architectenregister luidt: “Bureau Architectenregister beschermt de architectentitel, maakt de waarde duidelijk, stimuleert samenwerking tussen partijen in het beroepenveld en creëert voor alle (toekomstig) geregistreerden goede condities voor het succesvol doorlopen van de beroepserveringsperiode en voor een leven lang leren”.
- Bureau Architectenregister heeft een bijdrage geleverd aan het vergroten van de waarde van de architectentitel door de succesvolle implementatie en uitvoering van de (zelfstandige route van de) beroepserveringsperiode.
 - De uitvoering en implementatie van de beroepserveringsperiode is goed verlopen. Door de beroepserveringsperiode zijn de eisen voor registratie verhoogd; architecten moeten immers aantonen dat zij twee jaar beroepservaring hebben opgedaan alvorens zij in het register worden ingeschreven. De beroepserveringsperiode wordt gedragen door de vertegenwoordigende organisaties in de architectenbranche.

- Uit de evaluatie is gebleken dat de betrokken partijen tevreden zijn over de samenwerking met Bureau Architectenregister en dat de relatie gedurende de evaluatieperiode veelal verbeterd is. Bureau Architectenregister heeft de beroepservaringsperiode bijvoorbeeld succesvol opgezet in samenwerking met onderwijsinstellingen en beroeps- en brancheorganisaties. Daarnaast zijn ook de ministeries tevreden over hun relatie met Bureau Architectenregister.
- De doeltreffendheid van Bureau Architectenregister met betrekking tot de missie kan verder worden vergroot door de waarde van de architectentitel actief uit te dragen naar de buitenwereld, met name binnen de disciplines van stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten en interieurarchitecten.
 - Er zijn indicaties dat de architectentitel en de waarde ervan nog niet onder alle doelgroepen bekend is. Onder werkgevers en opdrachtgevers wordt volgens gesprekspartners weinig aandacht besteed aan de architectentitel, met name onder de werkgevers en opdrachtgevers van stedenbouwkundigen, landschapsarchitecten en interieurarchitecten.
- We zien dat Bureau Architectenregister beperkt heeft ingezet op activiteiten rondom bij- en nascholing (of: een carrière lang leren) voor architecten.
 - In het onderzoek zijn weinig concrete resultaten naar boven gekomen met betrekking tot de bij- en nascholingstaken van Bureau Architectenregister. Wel kunnen aanbieders hun aanbod op de website van Bureau Architectenregister laten zetten. De online omgeving waarin bij- en nascholing kan worden bijgehouden, wordt volgens gesprekspartners weinig gebruikt door de ingeschrevenen.

7.2. Doelmatigheid

Uit de evaluatie blijkt dat verschillende bedrijfsprocessen van het Bureau Architectenregister tussen 2011 en 2018 doelmatiger zijn ingericht. Het vastleggen van verschillende werkprocessen, investeringen in de ICT-voorzieningen en een herinrichting van de organisatie hebben bijgedragen aan een professionalisering van de organisatie. Tegelijkertijd concluderen we dat het Bureau Architectenregister de bedrijfsvoering doelmatiger kan inrichten, om daarmee kwetsbaarheden en risico's te verkleinen.
We hebben dus indicaties over de mate waarin het Bureau Architectenregister doelmatiger is gaan functioneren, maar we kunnen geen 'harde' uitspraken doen over de doelmatigheid van het Bureau Architectenregister gedurende de evaluatieperiode. Hiervoor ontbreekt het aan informatie over bijvoorbeeld ontwikkelingen van kostprijzen, de inhuur van extern personeel en ziekteverzuim.
Bureau Architectenregister heeft oog voor de risico's en verbetermogelijkheden. Ten aanzien van sommige risico's worden reeds voorzieningen getroffen. Voor andere risico's of verbetermogelijkheden zijn reeds ideeën, die nog niet zijn uitgewerkt in concrete plannen.

We hebben indicaties dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering gedurende de evaluatieperiode is verbeterd dankzij een professionalisering van de organisatie. We kunnen geen 'harde' uitspraken doen over de doelmatigheid van het Bureau Architectenregister.

- Tussen 2011 en 2018 is de bedrijfsvoering van Bureau Architectenregister geprofessionaliseerd.
 - Dit blijkt uit het expliciteren en structureren van verschillende werkprocessen en investeringen in ICT-voorzieningen.
 - Professionalisering van de organisatie blijkt ook uit de herinrichting van de organisatie die plaatsvond begin 2018. De herinrichting draagt bij aan het borgen van continuïteit in de bedrijfsprocessen. Waar voorheen individuele medewerkers verantwoordelijk waren voor specifieke werkzaamheden, zijn medewerkers nu breder inzetbaar en wordt toegewerkt naar een situatie waar alle werkzaamheden door meerdere medewerkers kunnen worden uitgevoerd.

- We constateren dat over een aantal belangrijke indicatoren ten aanzien van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering geen informatie beschikbaar is. Zo heeft het Bureau Architectenregister geen inzicht in sommige aspecten van de financiële bedrijfsvoering, zoals overheadformatie, ICT kosten (uitgesplitst in ontwikkelkosten en beheerkosten) en kostprijzen van producten en diensten. Ook heeft het Bureau Architectenregister geen inzicht in (ontwikkelingen van) de termijnen waarbinnen verzoeken tot inschrijving worden behandeld, het ziekteverzuim of de inhuur en kosten van extern personeel gedurende evaluatieperiode. Dergelijke gegevens zijn belangrijk voor het verkrijgen van inzicht in, en het kunnen sturen op, de doelmatigheid van werkwijzen en de inzet van fte's en budget.

Tegelijkertijd concluderen we dat het Bureau Architectenregister de bedrijfsvoering doelmatiger kan inrichten.

- Hoewel verschillende werkprocessen gedurende de evaluatieperiode zijn gestructureerd en geëxpliciteerd, zijn er ook nog veel processen waarvoor dit nog niet het geval is. Ook blijkt niet uit de evaluatie dat het Bureau Architectenregister bezig is met strategische personeelsplanning en opleiding en ontwikkeling van competenties van medewerkers.
- Ook constateren we dat Bureau Architectenregister meer zou kunnen sturen op doelmatigheid als het inzicht zou hebben in een aantal aspecten van de financiële bedrijfsvoering.
 - Het Bureau Architectenregister rapporteert jaarlijks over de financiën in een gecontroleerde jaarrekening en een jaarverslag. De jaarrekeningen bieden echter geen inzicht in de verschillen tussen de begroting en besteding per begrotingspost van de door het ministerie van OCW beschikbaar gestelde middelen.
 - Het Bureau Architectenregister heeft geen zicht op de kostprijs van de producten en diensten die worden geleverd. Doordat dit inzicht er niet is kan niet worden vastgesteld in welke mate verschillende diensten deels worden gefinancierd vanuit de inkomsten van andere diensten. Dit is belangrijk, omdat eventuele 'kruissubsidiëring' informatie geeft over de daadwerkelijke prijs van een product of dienst. Het betekent ook dat minder goed kan worden vastgesteld of de prijs die wordt doorberekend aan de afnemer een 'eerlijke' prijs is. Er kunnen overigens goede redenen zijn om een dergelijke kruissubsidiëring te hanteren. Echter, zonder inzicht in de kostprijzen en de ontwikkeling daarvan over de jaren heen kunnen dergelijke keuzes niet weloverwogen gemaakt worden.
 - Het Bureau Architectenregister brengt de ICT kosten, uitgesplitst in ontwikkel- en beheerkosten, niet in beeld. Hierdoor heeft het Bureau Architectenregister geen inzicht in de vraag of investeringen in ICT-voorzieningen (ontwikkelkosten) uiteindelijk leiden tot lagere beheerkosten van de ICT.

Het Bureau Architectenregister kent kwetsbaarheden door de omvang van de organisatie.

- Bureau Architectenregister is een kleine organisatie met een relatief beperkt aantal medewerkers. Dit betekent dat fluctuaties in de omvang van de werkzaamheden beperkt kunnen worden opgevangen. Dit vormt een risico, zeker wanneer het aantal deelnemers van de zelfstandige route blijft groeien en dit betekent dat deze taak zo zwaar op de organisatie drukt dat de uitvoering van andere taken onder druk komt te staan.
- De kleine omvang van Bureau Architectenregister betekent ook dat de organisatie kwetsbaar is op het gebied van kennis en expertise. Bij een hoog personeelsverloop loopt Bureau Architectenregister risico op het verliezen van kennis en expertise die 'in de hoofden' van medewerkers zit. Een ongelukkige samenloop van bijvoorbeeld vertrekkend personeel en personeel dat ziek is, kan een sterke wissel trekken op het functioneren van Bureau Architectenregister. Het feit dat sinds de herinrichting medewerkers breder inzetbaar zijn, draagt bij aan het verkleinen van de kwetsbaarheid, maar kan de kwetsbaarheid niet volledig wegnemen. Dit hangt onder andere samen met het feit dat veel werkprocessen nog niet zijn geëxpliciteerd of vastgelegd. Het expliciteren en vastleggen van werkprocessen kan bijdragen aan het verkleinen van de kwetsbaarheid, doordat kennis over deze

processen binnen de organisatie blijft en kan de kennis beter worden overgedragen aan nieuwe medewerkers.

We concluderen dat het Bureau Architectenregister oog heeft voor de risico's en verbetermogelijkheden. Ten aanzien van sommige risico's worden reeds voorzieningen getroffen. Voor andere risico's of verbetermogelijkheden zijn nog geen ideeën of zijn ideeën nog niet uitgewerkt in concrete plannen.

- Het Bureau Architectenregister heeft oog voor de risico's en verbetermogelijkheden en staat open voor het doorvoeren van verbetermogelijkheden.
 - Dit blijkt onder andere uit de professionalisering van de organisatie gedurende de evaluatieperiode. Ook heeft Bureau Architectenregister voor het ophalen van feedback of aanbevelingen ten aanzien van het eigen functioneren gedurende de evaluatieperiode verschillende onderzoeken uitgezet. Voorbeelden hiervan zijn het onderzoek onder ingeschrevenen in het register, het adviesrapport over de organisatie-inrichting en het rapport over de positionering van het Bureau Architectenregister.
 - Het Bureau Architectenregister treft momenteel voorzieningen voor het verder verbeteren van de doelmatigheid van de organisatie. Voor sommige risico's of verbetermogelijkheden zijn al stappen gezet, zoals de aanschaf van het nieuwe zaakvolgsysteem en het voeren van gesprekken voor samenwerking met DUO. Voor sommige risico's zijn al wel ideeën, maar nog geen concrete plannen. Een voorbeeld hiervan is het idee om te gaan samenwerken met andere organisatie(s) voor het uitwisselen van personeel om piekdrukke van elkaar op te vangen.

8. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk formuleren we de aanbevelingen voor Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW op basis van de conclusies per onderwerp in de hoofdstukken 2 tot en met 5 en de in het vorige hoofdstuk beoordeelde doeltreffendheid en doelmatigheid.

Wettelijke taken, bevoegdheden en missie

We bevelen Bureau Architectenregister aan om een expliciete koppeling aan te brengen tussen de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de prioritering van activiteiten.

- Bureau Architectenregister brengt prioritering aan in de activiteiten, momenteel is voor externe partijen echter niet voldoende duidelijk hoe de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de activiteiten waarop Bureau Architectenregister focust, zich tot elkaar verhouden. Bij de koppeling tussen de wettelijke taken en bevoegdheden, de missie en de activiteiten, is het aan te bevelen te expliciteren wat Bureau Architectenregister ziet als de belangrijkste doelen, wat de randvoorwaarden zijn om deze doelen te bereiken en welke activiteiten Bureau Architectenregister onderneemt om met deze randvoorwaarden te werken en om de doelen te realiseren.
- Bureau Architectenregister is momenteel bezig met het opzetten van een communicatieplan. Wij bevelen Bureau Architectenregister aan om de koppeling hierin mee te nemen. Op basis van de gemaakte koppeling kan Bureau Architectenregister een communicatiestrategie opstellen voor de verschillende doelgroepen: de brancheorganisaties, de ingeschrevenen, de studenten en eventueel ook de opdrachtgevers van architecten.

Daarnaast bevelen we Bureau Architectenregister aan om zelf, eventueel in samenwerking met het ministerie van OCW, beoogde resultaten, normen of ambities op te stellen ten aanzien van de wettelijke taken en bevoegdheden, ten einde een duidelijk beeld te hebben over de vraag wanneer het Bureau Architectenregister het goed doet.

- Wanneer Bureau Architectenregister zelf weet of kan aantonen dat wettelijke taken en bevoegdheden *goed* zijn uitgeoefend, komt dit de communicatie van Bureau Architectenregister richting betrokken partijen ten goede.
- Op basis van het al dan niet halen van deze doelen, normen of ambities, kan de prioritering van activiteiten in de toekomst bovendien beter onderbouwd worden.
- Specifiek met betrekking tot de verhouding van Bureau Architectenregister tot de opdrachtgevers van architecten, is het waardevol om concrete normen of ambities op te stellen. Deze groep wordt momenteel nog beperkt betrokken, maar verschillende gesprekspartners, waaronder Bureau Architectenregister zelf, hebben aangegeven in de toekomst de waarde van de titel te willen vergroten juist via opdrachtgevers.

Organisatie, mensen en middelen

We bevelen Bureau Architectenregister aan om een aantal interne en externe processen verder te expliciteren en structureren.

- Momenteel zijn enkele interne processen onvoldoende geëxpliciteerd en gestructureerd. Zo is de HR-cyclus niet voor alle medewerkers duidelijk en is de financiële rolverdeling binnen de organisatie niet geformaliseerd. Er zijn werkwijzen die gevolgd worden, maar deze zijn niet voor alle medewerkers inzichtelijk.
- Enkele externe processen zijn nog niet geëxpliciteerd en gestructureerd. Er zijn contacten tussen brancheorganisaties en Bureau Architectenregister, maar in deze relaties kan nog meer structuur

gebracht worden. Ook de werkafspraken met het ministerie van OCW vallen onder deze categorie. Onder het kopje 'governance' doen we meer aanbevelingen rondom de governancerelatie met het ministerie van OCW.

We bevelen Bureau Architectenregister aan om een aantal aspecten van de financiële bedrijfsvoering beter in beeld te brengen en te monitoren, zodat gericht op doelmatigheid van de bedrijfsvoering kan worden gestuurd.

- We bevelen aan om de kostprijs van de producten en diensten inzichtelijk te maken en ontwikkelingen hierin te monitoren. Op basis van deze gegevens kunnen weloverwogen keuzes gemaakt worden ten aanzien van de tarieven die worden gehanteerd en eventuele kruissubsidiëring tussen de verschillende producten en diensten.
- Voorts bevelen we aan de ICT kosten in beeld te brengen en daarbij een uitsplitsing te maken van de ontwikkel- en beheerskosten. Op die manier kan inzichtelijk worden gemaakt hoe investeringen in ICT-voorzieningen zich verhouden tot de beheerskosten van de ICT en of dit de beoogde resultaten oplevert.

We bevelen Bureau Architectenregister aan om te onderzoeken of werkprocessen in het kader van de registertaken en de bedrijfsvoering op termijn ondergebracht kunnen worden bij een andere organisatie.

- Bureau Architectenregister is momenteel in gesprek om een aantal registertaken onder te brengen bij een andere (overheids)organisatie, zoals DUO. Deze stap kan de doeltreffendheid en doelmatigheid van Bureau Architectenregister ten goede komen.
- Er zijn daarnaast ook andere taken waarvan Bureau Architectenregister kan onderzoeken of die niet beter bij een andere organisatie ondergebracht kunnen worden. Hiermee wordt de organisatie minder kwetsbaar. We geven Bureau Architectenregister ook ter overweging mee om te onderzoeken of de gehele organisatie ondergebracht kan worden bij een grotere en daarmee minder kwetsbare organisatie.

Activiteiten en resultaten

We bevelen Bureau Architectenregister aan om doelen te stellen die gekoppeld zijn aan de taken van Bureau Architectenregister. Deze doelen kunnen vervolgens gemonitord worden, waarbij meer gebruik gemaakt kan worden van beschikbare informatie uit de omgeving of openbaar toegankelijke informatie.

- De focus van Bureau Architectenregister ligt momenteel op het uitvoeren van activiteiten. Het inzichtelijk maken van de resultaten van deze activiteiten, kan meer gewicht geven aan het belang van de uitgevoerde activiteiten. Dankzij deze informatie kan beoordeeld worden of de activiteiten toegevoegde waarde hebben gehad.
- Voorbeelden van beschikbare informatie waar Bureau Architectenregister meer gebruik van zou kunnen maken, zijn:
 - Het bijhouden van de redenen van uitschrijving uit het architectenregister;
 - Het uitvoeren van een jaarlijkse steekproef onder openbare aanbestedingen en hierin bekijken in hoeverre in deze aanbestedingen om de architectentitel gevraagd wordt voor de verschillende disciplines;
- De keuze voor de wijze van monitoring hangt af van de geformuleerde prestatie-indicatoren en de koppeling van de wettelijke taken, bevoegdheden en de missie die (in samenwerking met het ministerie van OCW) worden opgesteld. Hierbij kan Bureau Architectenregister zich de vraag stellen: welke meetinstrumenten maken de effecten van Bureau Architectenregister duidelijker, waardoor we de effecten van onze activiteiten op de gestelde doelen inzichtelijk kunnen maken?

Daarnaast bevelen wij aan om in samenwerking met de architectenbranche te onderzoeken in hoeverre de zelfstandige route ondergebracht dient te zijn bij Bureau Architectenregister.

- De zelfstandige route van de beroepservaringsperiode drukt momenteel op de organisatie, maar het faciliteren van de zelfstandige route is niet wettelijk aan Bureau Architectenregister opgedragen. De zelfstandige route biedt wel toegevoegde waarde voor Bureau Architectenregister, omdat Bureau Architectenregister dankzij de zelfstandige route contact maakt met toekomstig geregistreerden. Ook is er veel geïnvesteerd in het opzetten van de zelfstandige route en zouden er bij het onderbrengen van de zelfstandige route bij een andere organisatie opnieuw kosten gemaakt moeten worden.
- Het uitvoeren van de zelfstandige route leidt soms tot kritiek vanuit de architectenbranche, omdat het beeld is dat ‘de slager zijn eigen vlees keurt’. Bureau Architectenregister kan tot de afweging komen de zelfstandige route te blijven uitvoeren. Hiervoor is het wel van belang dat richting de buitenwereld inzichtelijk wordt gemaakt dat de scheiding tussen de inhoudelijke beoordeling van de geïntegreerde route en de zelfstandige route zijn losgekoppeld.

Governance

We bevelen Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW aan om een aantal punten uit de Circulaire toe te passen.

- Voor het naleven van de aanwijzingen uit de Circulaire geldt de ‘pas toe of leg uit’-systematiek. Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW kunnen dus gemotiveerd tot de conclusie komen dat enkele punten uit de Circulaire in deze governancerelatie niet toegepast worden. Er zijn echter een aantal punten die wat de onderzoekers betreft zeker toegepast zouden moeten worden.
- Allereerst bevelen we Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW aan om gezamenlijk prestatie-indicatoren op te stellen.
 - Met behulp van prestatie-indicatoren, die gekoppeld zijn aan de wettelijke taken en bevoegdheden en eventuele andere geformuleerde doelen, kunnen de resultaten van Bureau Architectenregister beter bijgehouden worden.
 - Prestatie-indicatoren kunnen verschillende verschijningsvormen hebben, zoals normen voor kengetallen die vastgesteld kunnen worden na een nulmeting, cijfers over de tevredenheid van de doelgroep of een indicator voor zorgvuldigheid of klantvriendelijkheid van Bureau Architectenregister.
 - Op basis van de realisatie van de beoogde resultaten, kunnen in de toekomst de prioriteiten worden vastgesteld voor een volgend jaar- of meerjarenplan.
- We bevelen Bureau Architectenregister en het ministerie van OCW verder aan om werkafspraken vast te leggen om de continuïteit van de goede relatie te waarborgen en de verantwoordingssystematiek door Bureau Architectenregister te verbeteren.
 - In de werkafspraken kunnen bijvoorbeeld opleverdata en vergadermomenten worden vastgelegd, maar ook kunnen contactpersonen op de voor de relatie relevante thema’s worden vastgesteld.
 - In deze werkafspraken kunnen ook de vorm en vereisten aan de inhoud van het jaarverslag van Bureau Architectenregister worden vastgesteld. Wij bevelen hierbij aan om in de jaarverslagen meer focus te leggen op de ontwikkeling die Bureau Architectenregister in loop der jaren heeft doorgemaakt. Door te monitoren en cijfers rondom de bedrijfsvoering en resultaten van Bureau Architectenregister per jaar te vergelijken, wordt voor de lezer duidelijk hoe Bureau Architectenregister functioneert. Daarnaast is het doel van het maken van afspraken over het jaarverslag ook het aanbrengen van focus in het verslag. Bureau Architectenregister is een kleine organisatie met veel verschillende activiteiten en taken.
 - Bij het vaststellen van de werkafspraken dient tevens aandacht besteed te worden aan de aansprakelijkheid voor de WW van medewerkers van Bureau Architectenregister en de overgang van één medewerker naar het pensioenfonds ABP. Deze afspraken zijn bij de overgang van het ministerie van BZK naar het ministerie van OCW nog onvoldoende geëxpliciteerd, terwijl deze afspraken grote risico’s voor de bedrijfsvoering van Bureau Architectenregister met zich brengen.

Bijlage 1: Gesprekspartners

Organisatie	Naam (Functie)
Bureau Architectenregister	Mirjam del Canho (directeur) Simone Artz (medewerker) David Keuning (medewerker) Julia van der Veen (medewerker) Roel Steenbeek (voorzitter bestuur) A. Snijders (Voorzitter examencommissie voor architecten) J. Korpershoek (Commissie Inschrijving onder een andere titel) B.C.I.M. Kuit (Commissie beroepservaringsperiode architecten) P.J. Sala (Voorzitter examencommissie voor stedenbouwkundigen) R.A.A.J. Aben (Commissie beroepservaringsperiode tuin- en landschapsarchitecten) T. Hylkema (Commissie beroepservaringsperiode interieurarchitectuur) R.J. de Koning (Commissielid examencommissie tuin- en landschapsarchitecten)
Ministerie van OCW	Freek Ingen Housz Amanda van Rij
Ministerie van BZK	Maaïke Guddé Henk-Jan Kok
Ministerie van LNV	Niek Hazendonk
Het College van Rijksadviseurs	Guus Enning
Branchevereniging Nederlandse Architectenbureaus (BNA)	Fred Schoorl Jasper Kraaijeveld
Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers (BNO)	Patrick Aarts
Beroepsvereniging Nederlandse Interieurarchitecten (BNI)	Jaap Molenaar Evaline Kruyssen
Beroepsvereniging van Nederlandse Stedebouwkundigen en Planologen (BNSP)	Koen de Boo
Nederlandse Vereniging voor Tuin- en landschapsarchitectuur (NVTL)	Ben Kuipers Joeri de Bekker
Stichting PEP	Julietta Zanders
Technische Universiteit Eindhoven	Jacob Voorthuis
Wageningen University	Marlies Brinkhuijsen
Academie van Bouwkunst Rotterdam	Chris van Langen

Bijlage 2: Leden begeleidingscommissie

- Freek Ingen Housz, Ministerie van OCW
- Paul Thewissen, Ministerie van OCW
- Amanda van Rij, Ministerie van OCW
- Femke Lind, Ministerie van OCW

Bijlage 3: Bronnenlijst

Documenten
Bestuur Bureau Architectenregister (24 april 2018). Brief aan beroepsorganisaties over de ontwikkeling van Bureau Architectenregister
Bureau Architectenregister (2012). Bestuursreglement 2012
Bureau Architectenregister (4 juni 2019). Brief verantwoording bekostiging 2018
Bureau Architectenregister (n.d.). Directiestatuut.
Bureau Architectenregister (2012). Jaarverslag 2011
Bureau Architectenregister (2013). Jaarverslag 2012
Bureau Architectenregister (2014). Jaarverslag 2013
Bureau Architectenregister (2015). Jaarverslag 2014
Bureau Architectenregister (2016). Jaarverslag 2015
Bureau Architectenregister (2017). Jaarverslag 2016
Bureau Architectenregister (2018). Jaarverslag 2017
Bureau Architectenregister (2019). Jaarverslag 2018
Bureau Architectenregister (4 juni 2019). Verantwoording bekostiging 2018 BAR.
Bureau Architectenregister (13 augustus 2018). Verslag tussentijdsoverleg OCW en Bureau Architectenregister
Bureau Architectenregister (2019). Werkdocument 'Strategische focus voor het architectenregister' voor de komende 4 jaar
Circulaire 'Governance ten aanzien van zbo's' (11 mei 2015)
GITP (2016). Organisatievisie Bureau Architectenregister.
Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (1 januari 2015)
de Lange, L. (2018). Brief Werving Bestuur Bureau Architectenregister
de Lange, L. (2018). Position Paper Bureau Architectenregister
Ministerie van OCW (26 juli 2017). Brief Overdracht van de Wet op de Architectentitel van BZK naar OCW
Ministerie OCW (20 september 2018). Brief betreffende de Inbreng voor rapportage Implementatie Algemene Verordening Gegevensbescherming
Ministerie van OCW (2019). Handreiking toezicht op zbo's.
Richtlijn 2005/36/EG (7 september 2005).
Staatscourant 2018, 15985 (Besluit van 9 maart 2018 nr. 2018000387, houdende departementale herindeling taken Wet op de architectentitel en titelbescherming architect en stedenbouwkundige).
Websites
www.ace-cae.eu
www.architectenregister.nl/de-wet/beroepserveringperiode/
www.architectenregister.nl/ik-wil-mij-inschrijven/andere-routes-naar-registratie/
www.architectenregister.nl/over-ons/mensen/
www.beroepserveringperiode.nl/
www.ecia.net
www.wetten.overheid.nl/BWBR0001950/2019-07-01 .
www.enaca.eu
www.zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2018-15985.html
www.wetgevingskalender.overheid.nl/regeling/WGK009196

Nassaulaan 1
2514 JS Den Haag

+31 (0)70 359 6955
info@kwinkgroep.nl
www.kwinkgroep.nl

KWINK
GROEP